

Vrijheid in verbinding

Verkiezingsprogramma
gemeenteraadsverkiezingen 2022

Voorwoord

Mokum is uniek. We leven van handel en ontmoeting, en vrijheid en rechtvaardigheid zijn verankerd in het DNA van de stad. Dat maakt Amsterdam al sinds jaar en dag een progressief baken van licht in een soms donkere en sombere wereld. In Amsterdam maakt het niet uit of je uit Doetinchem of Damascus komt, of op wie je valt, en in welk gebedshuis je je zielenheil zoekt. Juist die vrijheid heeft ervoor gezorgd dat er in Amsterdam 180 nationaliteiten wonen en dat ze stuk voor stuk ontvangen zijn met open armen. Wil je meedoen, dan ben je Amsterdammer.

Maar die belofte staat onder druk. Amsterdam staat aan de vooravond van belangrijke verkiezingen. De stad lijkt de COVID-crisis goed door te zijn gekomen, maar de uitdagingen zijn groter dan ooit. Juist in Amsterdam merken we de gevolgen van de woon-, klimaat- en kansencrisis die Nederland teistert. Dat betekent dat we op een kantelpunt staan, waar de keuzes die we nu maken essentieel zijn voor de toekomst van onze stad en onze kinderen.

Amsterdammers maken de stad en Amsterdammer kan je alleen zijn als je hier een huis kan vinden. En juist dit grondrecht, het recht op een huis, staat door de woningcrisis onder druk en dat is onacceptabel. Ik geloof dat iedereen in Amsterdam dezelfde kans moet hebben en dus moet je er ook voor zorgen dat iedereen – ongeacht je inkomen of je achtergrond – dezelfde kans maakt op een huis. En dat kan niet zonder dat we stevig durven in te grijpen in de markt, we zullen van betaalbare huizen voor starters en gezinnen met een middeninkomen absolute topprioriteit moeten maken door fors te bouwen maar ook door de negatieve effecten van de markt te beteugelen met regulering zoals de opkoopbescherming van huizen.

Onze stad zal de komende jaren fors moeten groeien om de wooncrisis het hoofd te bieden en doorgroeien naar meer dan een miljoen inwoners. Voor zo'n miljoenenstad is een competent bestuur met visie een vereiste, maar het is niet voldoende. We zullen met de hele stad de oncomfortabele waarheid in de ogen moeten zien dat klimaatverandering een grote bedreiging is voor onze stad onder zeeniveau. En juist daarom moet Amsterdam voorop durven lopen om de klimaatcrisis het hoofd te bieden. We zullen alles op alles moeten zetten om onze woningen te isoleren, nieuwe buurten op het water bouwen die bestendig zijn voor klimaatverandering en investeren in groen in elke buurt zodat Amsterdammers in steeds heter wordende zomers de koelte kunnen opzoeken. Bovendien kunnen we door voorop te lopen onze technieken en innovaties delen met andere steden en zo zorgen voor meer banen in de stad, want groen is immers het nieuwe goud.

Het aanpakken van de klimaatcrisis is niet alleen belangrijk voor de stad maar ook zeker voor toekomstige generaties. En juist voor die kinderen ligt er nog een groot probleem op tafel: de kansencrisis. Amsterdam is een welvarende stad, maar helaas zijn er nog te veel kinderen die zonder ontbijt naar school gaan of niet kunnen meedoen op de sportclub. Daar komt bij dat het onderwijs, de kansengelijkheidsmachine bij uitstek, onder druk staat door het lerarentekort en het feit dat de beste scholen vaak niet in de buurten staan met de meeste uitdagingen. Om de kansencrisis het hoofd te bieden moeten we ongelijk durven investeren voor gelijke kansen. Dus

meer geld voor leraren op scholen waar de nood het hoogst is en voorrang op een woning in de buurt voor leraren die les komen geven op scholen waar anders klassen naar huis worden gestuurd.

Voor u ligt een ambitieus programma, een programma dat geschreven is om een progressief en sociaal antwoord te formuleren op de grote uitdagingen van deze tijd. Een programma dat vooruit durft te kijken. Een programma dat laat zien dat juist vrijheid in verbinding ervoor zorgt dat we ons eigen leven kunnen leiden zonder Amsterdammers achter te laten. Maar bovenal een optimistisch programma dat gelooft dat als we samen de schouders eronder zetten om de uitdagingen van deze tijd het hoofd te bieden we de belofte van Amsterdam waar kunnen maken: morgen wordt beter dan vandaag.

Veel leesplezier,

Reinier van Dantzig
Lijsttrekker D66 Amsterdam

Inhoud

De stad van iedereen	5
Waar voor iedereen een thuis is (wonen)	7
Waar je morgen ook kunt blijven wonen (klimaat)	13
Waar je in verbinding staat met de rest van de stad en de wereld (mobiliteit)	18
Waar kunst en cultuur de stad maken (kunst en cultuur)	22
De stad waar je jezelf kan zijn en ontplooien	26
Waar ieder talent de kans krijgt (onderwijs)	28
Waar werk is, nu en in de toekomst (economie)	32
Waar je jezelf kan zijn (vrije stad)	37
Waar iedereen veilig is (veiligheid)	41
De stad die zorgt	44
Waar je vanuit vertrouwen steun kunt vinden als het nodig is (kansengelijkheid en sociaal vangnet)	46
Waar jong de toekomst heeft (jongeren)	50
Waar we voor elkaar zorgen (zorg en welzijn)	53
Waar sport voor iedereen is (sport)	58
Waar iedereen mee kan praten (democratische vernieuwing)	61
Waar goed met publiek geld wordt omgegaan (financiën)	63
Stadsdelen	66

De stad van iedereen

Wonen, klimaat, mobiliteit, kunst en cultuur

De stad van iedereen

Amsterdam wenst een stad te zijn waar iedereen een plek kan vinden en kan meedoen. We zijn een wereldse metropool waar oneindig veel te ontdekken valt, en dat op fietsafstand. Een groene stad, waar al sinds Spinoza vrijheid en gelijkheid de boventoon voeren.

Maar de afgelopen jaren hebben laten zien dat die stad van iedereen voor grote uitdagingen staat. Juist hier voelen we de negatieve effecten van de woon-, klimaat- en kansencrisis als eerste en juist in de hoofdstad van Nederland moeten we voorop durven lopen om deze crises het hoofd te bieden.

Amsterdam zou Amsterdam niet zijn zonder haar inwoners en degenen die de stad maken. D66 vindt het ontzettend belangrijk dat er in onze stad plek is én blijft voor iedereen die er al woont en die er graag wil wonen. Als we willen dat Amsterdam een plek blijft waar studenten, starters en gezinnen een woning kunnen vinden, zullen we moeten bouwen als nooit tevoren en de stad durven te laten groeien naar een miljoen inwoners om zo meer Amsterdammers een plek te bieden. Tegelijkertijd zullen we ook stevig moeten durven ingrijpen op de woningmarkt door de markt te reguleren.

Betaalbare woningen voor middeninkomens zijn daarbij topprioriteit zodat Amsterdam geen stad wordt van arm of rijk met niks er tussenin, maar een stad wordt waar iedereen ongeacht zijn inkomen of achtergrond gelijke kans maakt op een huis. We hebben extra aandacht voor de huisvesting van beroepen waar de stad niet zonder kan, zoals leraren en verpleegkundigen. Wonen is geen luxe voorziening, maar een primaire levensbehoefte.

De potentie van Amsterdam is meer dan de som van al haar stadsdelen. We zien de kracht van de diversiteit van onze stadsdelen, elk met haar eigen karakter. We investeren in deze verschillende stadsdelen, om te zorgen voor stevige stadskernen. We zorgen ervoor dat elke stadskern al het fantastische van de stad te bieden heeft: voorzieningen, cultuur en groen. We creëren geen eilandjes; de verbinding tussen en binnen stadsdelen blijft essentieel. Om dit te realiseren investeren we in infrastructuur voor het openbaar vervoer, de fiets en het wandelen. De stad moet toegankelijk blijven voor iedereen.

We willen dat Amsterdam ook voor de generaties na ons bewoonbaar blijft. Daarom moeten we nú van klimaat onze eerste zorg maken, voordat het te laat is. We staan voor een duurzame en groene stad die toekomstbestendig en gezond is, waar regenwater goed wordt afgevoerd, waar veel groen is en elk dak gebruikt wordt voor zonnepanelen. Die inspanningen zorgen ervoor dat we bijdragen aan de Sustainable Development Goals (SDG's). Isoleren is daarbij een absolute topprioriteit, zodat Amsterdammers in goede woningen met een lage energierekening wonen en onze voetafdruk vermindert.

Waar voor iedereen een thuis is

Wonen

De keuzes die we vandaag op de woningmarkt maken, bepalen hoe de stad van morgen eruitziet. Net als heel veel Amsterdammers maakt ook D66 zich zorgen over die stad van morgen, waarin wonen in Amsterdam voor veel mensen steeds onbereikbaar wordt. Als de woningmarkt niet snel meer in balans komt, dreigt Amsterdam een stad te worden die haar muren optrekt, in plaats van haar deuren openzet.

Jongeren blijven gedwongen langer thuis wonen. Kopers komen er zonder een zak spaargeld niet meer tussen. Bij de keuze voor huur is er slechts één smaak: duur. Omdat ze geen kant op kunnen, blijven sociale huurders zitten waar ze zitten. De ongelijkheid tussen 'insiders' en 'outsiders' op de woningmarkt neemt toe. Niet alleen in woonzekerheid, woonlasten en vermogensopbouw, maar ook in levensgeluk en bestaanszekerheid.

De woningbouwopgave stelt het gemeentebestuur voor uitdagingen van een ongekeende omvang en complexiteit. De woningmarkt is oververhit, klimaatadaptieve maatregelen zijn onontkoombaar en urgent en de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad moet flink op stoom komen.

We gaan bouwen als nooit tevoren, maar helaas is de realiteit dat alleen bouwen, bouwen, bouwen niet zorgt voor een eerlijkere woningmarkt. We realiseren ons dat de woningmarkt slecht werkt voor vele Amsterdammers en reguleren noodzakelijk is. Samen met bewoners, corporaties, beleggers, investeerders, bouwen we aan de stad van morgen waar iedereen ongeacht inkomen een gelijke kans maakt op een woning. Om daarvoor te zorgen leggen we de absolute prioriteit bij woningen voor middeninkomens omdat Amsterdam anders een stad van arm of rijk met niks ertussenin dreigt te worden. Om de woningmarkt van het slot te krijgen is het ook noodzakelijk te zorgen dat de doorstroming op gang komt en mensen kunnen verhuizen naar woningen die het beste bij hun levenssituatie passen, zodat er genoeg woningen vrijkomen voor woningzoekenden in de stad en de wachtlijsten naar beneden gaan.

Bouwen en reguleren

We zorgen voor betaalbare woningen in alle segmenten door de bestaande voorraad waar dat kan te reguleren en de bouwproductie op te schroeven.

- We zetten in op de bouw van 9.000 woningen per jaar, met een woningbouwprogrammering van 30% sociale huur, 40% middenhuur en -koop, en 30% huur en koop in het hogere segment;
- We voegen meer woningen uit het middensegment in verhouding tot sociaal

toe. Dit segment is momenteel in de stad onvoldoende beschikbaar, terwijl met name dit segment bijdraagt aan doorstroming vanuit de sociale huursector;

- In het middensegment reserveren we 30% voor betaalbare koopwoningen tot € 355.000 (prijspeil 2022);
- We zorgen ervoor dat 50% van de nieuw te bouwen woningen betaalbaar en beschikbaar wordt voor middeninkomens (€35.000 - €70.000 bruto-inkomen per jaar);
- De wachttijd voor een sociale huurwoning is 13 jaar. Dat willen we terugdringen. Oplossingen zien we in de nieuwbouw – 30% van het totaal aantal nieuwe woningen – maar ook in het bevorderen van doorstroming in de bestaande voorraad;
- We oormerken 30% van de nieuwe woningen in het sociale segment voor jongeren en studenten;
- Bij nieuwbouw hebben we speciale aandacht voor starters en gezinnen. We kijken hierbij scherp naar de grootte van de woning, de benodigde voorzieningen en de betaalbaarheid. Ook letten wij erop dat nieuwbouw zoveel mogelijk toegankelijk wordt ingericht;
- Met 30% nieuwbouw in het hogere segment voor koop en huur kunnen er – ondanks een gemeentelijke bezuinigingsopgave – toch voldoende grondopbrengsten zijn om komende jaren door te blijven bouwen;
- We breiden de voorrangsregeling voor cruciale beroepen fors uit in sociaal en middenhuur, met specifieke aandacht voor leraren om het lerarentekort op te lossen. We onderzoeken mogelijkheden voorrang te geven bij het kopen van een woning;
- Huizen zijn er om in te wonen. We zorgen voor opkoopbescherming van goedkope en middeldure huizen in de hele stad doormiddel van de woonplicht;
- Koopwoningen vergen extra inzet in bouw en regulering. We gaan meer betaalbare koopwoningen realiseren. Voor nieuwbouw-koopwoningen voeren we een woonplicht in;
- Waar mogelijk zorgen we voor een antispeculatiebeding bij de verkoop van woningen;
- Particuliere vakantieverhuur blijft alleen mogelijk met een vergunning en wordt in drukke wijken niet toegestaan. In de rest van de stad blijft het maximum aantal nachten dertig;
- We zetten ons in voor het beperken van de mogelijkheden voor verhuurders om tijdelijke huurcontracten aan te bieden tot twee jaar en daarmee het vaste huurcontract weer tot de norm te maken.
- We blijven ons sterk maken bij de Rijksoverheid voor het reguleren van huurprijzen in het middensegment en zullen in Amsterdam alle middelen die wij tot onze beschikking hebben inzetten voor het reguleren van het middensegment. Als concrete maatregel zet D66 zich in voor het doortrekken van het puntenstelsel voor huurwoningen (Woningwaarderingstelsel) met inbegrip van het middensegment.

Versnellen en verdichten

We zien veel kansen voor versnelling van het planproces, onder meer door de volgende maatregelen:

- We vereenvoudigen het eisenpakket bij nieuwbouw;

- We hanteren vaste grondprijzen voor het middensegment, gekoppeld aan vaste voorwaarden ten aanzien van aanvangshuur, huurstijging, oppervlakte en exploitatietermijn;
- We stimuleren samenwerking tussen de gemeente, woningcorporaties en marktpartijen op basis van gelijkwaardigheid en maken prestatieafspraken over bouwaantallen, betaalbaarheid en duurzaamheid;
- Er komen transparante grondprijsberekeningen en reële bouwkostenramingen o.b.v. het totale pakket aan wettelijke en gemeentelijke eisen;
- Wooncoöperaties krijgen de ruimte;
- De gemeente stimuleert ontwikkelaars innovatieve bouwtechnieken en bouwmethoden in te zetten, d.m.v. meer modulematig en industrieel (fabrieksmatig) te bouwen, om zo de bouwkosten te beperken en het bouwtempo te versnellen
- De verplichte menging van financieringscategorieën binnen één gebouw laten we los. Per gebied (22+1 gebieden) wordt toegevoegd wat er nodig is voor een gemengde buurt.

Door te verdichten in bestaande buurten en sloop met nieuwbouw in hogere dichtheden, kunnen we heel veel nieuwe woningbouw inpassen. Daarbij hoort ook:

- De hoogte in – zeker rondom ov-knooppunten – of het water op;
- In bestaande buurten is bijzondere aandacht voor het bouwen van nieuwe woningen voor senioren. Daarmee hopen we mogelijk te maken dat mensen ouder worden en (beter) doorstromen binnen de eigen buurt. Tegelijkertijd komen daardoor meer (grotere) betaalbare woningen voor gezinnen en starters beschikbaar.

Doorstroming en beschikbaarheid

Kansen voor meer beschikbare en betaalbare woningen voor jongeren, gezinnen en starters liggen ook in het creëren van doorstroming in de bestaande woningvoorraad.

- We willen de doorstroming via de regeling 'Van groot naar beter' stimuleren, door een hogere verhuispremie, professionele wooncoaches, een publiekscampagne en regionale toepassing;
- We maken afspraken met corporaties over de doorstroom van sociale huur naar middenhuur en verkoop met voorrang aan huurders. Dat zal met name interessant zijn voor de ca. 12% 'scheefhuurders'. Omdat zij vaak geen kant op kunnen, biedt dit reële kans op doorstroming;
- Door verkoop neemt de bestaande sociale huurvoorraad (tijdelijk) af. Daar staat tegenover dat voor elke verkochte woning, een corporatie 1,5 à 2 nieuwe woningen kan bouwen. Per saldo leidt dit tot groei. Over verkoop en nieuwbouw maken we afspraken met corporaties. Als het percentage sociale huurwoningen in een buurt onder de 30% komt, wordt er in principe niet meer verkocht. Onder de 45% past terughoudendheid;
- Woningdelen voor drie personen wordt mogelijk gemaakt zonder vergunning;
- In geval van overlijden van een ouder wordt het gemakkelijker een sociale huurwoning over te dragen. In geval van overlijden van ouder(s) of grootouder(s) heeft een meerderjarig (klein)kind dat op het moment van overlijden aantoonbaar 5 jaar aaneensluitend legaal bij hen heeft ingewoond, recht op het huren van de woning;

- Transformatie van kantoren of winkels tot woningen, door panden op te toppen met bijvoorbeeld lichtere houten constructies, wonen boven winkels uitbreiden en intensiveren, en locaties waar (nog) geen permanente woonbestemming op kan tijdelijk voor wonen te bestemmen.

Voorrang bijzondere doelgroepen

Naast de voorrangsregeling voor cruciale beroepen, zoals leraar, agent en verpleger, krijgen ook andere groepen voorrang die niet op eigen kracht een woning kunnen bemachtigen. Ook zij hebben recht op een fijn thuis. Dat zijn statushouders, mensen die vanuit een instelling (weer) zelfstandig gaan wonen en sociaal-medische urgenten. *Housing First* draagt bij aan het terugdringen van dakloosheid. Daarnaast blijft in geval van huisuitzetting vanwege achterstallige betalingen de woonduur behouden en worden woonconcepten onderzocht om dakloosheid te voorkomen of op te lossen. Met corporaties maken we afspraken over draagvlak en draagkracht in buurten. Zorg- en welzijnsinstellingen en de buurtteams zorgen voor passende begeleiding. Daarvoor worden voldoende financiële middelen gereserveerd. Het uitgangspunt blijft dat minstens 50% van de woningen wordt toegewezen aan 'reguliere' woningzoekenden.

Verduurzaming

We willen naar een CO2-neutrale gebouwde omgeving. Wat D66 betreft, ligt de prioriteit voor komende jaren dan ook op wat overal wél kan, wat betaalbaar is en snel effect sorteert:

- Isoleren is hét sleutelwoord om ons energieverbruik te verminderen. Er komt een stedelijk isolatieprogramma met onderwijsinstellingen dat werkgelegenheid bevordert;
- Door huizen beter te isoleren dringen we aardgasgebruik fors terug. Juist in Amsterdam, waar relatief veel oude bebouwing is, valt daardoor enorme klimaatwinst te behalen;
- Door (tussen)oplossingen zoals hybride warmtepompen en elektrisch koken kan extra aardgas bespaard worden;
- We helpen vve's bij verduurzaming van woningen en versoepelen de voorwaarden voor een duurzaamheidslening. Alle vve's en bedrijfspanden moeten een groen (duurzaam) meerjaren onderhoudsplan (MJOP) hebben;
- D66 stimuleert de aanleg van duurzame daken: groene daken die werken op zonne-energie en biodiversiteit en klimaatadaptatie bevorderen;
- Amsterdam zet een GroeneDaken-fonds op. Amsterdammers kunnen een aandeel kopen:
  - Zij ontvangen jaarlijks meer rente dan dat zij nu op hun spaarrekening krijgen. Hierdoor verdienen huiseigenaren, vve's, bedrijven en woningcorporaties aan het verhuren (en vergroenen) van hun dak (zonder een investering van tijd en geld);
  - Het fonds realiseert zo groene daken, terwijl investeerders en dak bezitters er beide aan verdienen. Dat is goed voor de economie én goed voor het klimaat;
  - Duurzaamheidsmakelaars van het GroeneDaken-fonds brengen alle geschikte daken in kaart en huren deze van de eigenaar en verzekeren dit.

Investeren in bestaande woningen en wijken

In buurten waar grootschalig in bestaande woningen wordt geïnvesteerd, spelen vaak ingewikkelde participatieprocessen. Vaak verkeren bewoners jarenlang in onzekerheid. Geen gemakkelijke situatie, maar deze vernieuwing is wel heel belangrijk voor de toekomst van de stad.

- Corporaties of andere ontwikkelaars/eigenaren en de gemeente moeten tijdens zulke investeringen oog houden voor individuele belangen, het collectieve en het langetermijnbelang van de buurt;
- Bij grootschalige verbetering van buurten moet expliciet de afweging gemaakt worden of behoud van woningen – in combinatie met verduurzaming en de woningbouwopgave – opweegt tegen sloop en/of nieuwbouw. Hoe meer woningen terug kunnen komen, hoe meer kans huidige én nieuwe bewoners op een passende, nieuwe woning hebben.

Veelzijdige stad

D66 ziet de kracht van het centrum. Tegelijkertijd willen we dat elk stadsdeel nóg beter in haar kracht wordt gezet, zodat voorzieningen voor bewoners overal op niveau zijn. Dan zullen ook bezoekers meer van Amsterdam zien. Elke buurtontwikkeling streeft ernaar een positieve bijdrage te leveren aan gemengde wijken. Op die manier worden woonkansen voor nieuwe en oude Amsterdammers – jong en oud, rijk en arm – overal in de stad alleen maar beter. Wonen, voorzieningen en ontspanning is voor bewoners binnen handbereik. Concrete plannen die hieraan bijdragen, zijn meer dan welkom. Initiatief vanuit, voor en door de buurt juichen we enorm toe.

- We zetten in op de meerpole stad. In die stad beschikt elk stadsdeel over voldoende voorzieningen, zoals scholen, een gepast winkelaanbod, horeca, cultuur en sportvoorzieningen. Deze voorzieningen zijn beschikbaar en dichtbij, ook in nieuwe wijken;
- We zorgen voor gemengde wijken op buurtniveau;
- Bewoners weten wat er speelt. Stadsdelen spelen een belangrijke rol in het identificeren en realiseren van kansen voor verbetering;
- De Masterplannen in Noord, Zuidoost en Nieuw-West krijgen extra aandacht en budget. Per buurt bekijken bewoners, corporaties en overige partijen de prioriteiten en hoe deze het best aangepakt kunnen worden. Door te investeren in woningen, maatschappelijke accommodatie, basisvoorzieningen, buurteconomie en leefomgeving, ontstaan toekomstbestendige en evenwichtige buurten. We zorgen ervoor dat geld in de buurten landt en niet opgaat aan overhead. We zetten deze aanpak door en investeren in reeds bestaande Masterplannen zoals Zuidoost en Nieuw-West en voegen Noord toe.

Levendige en groene buurten

Amsterdam wordt gemaakt door al haar groen en de levendigheid in de stad en op straat: het picknicken in het park om de hoek, de terrassen, de wereldberoemde festivals, de vernieuwing, het zwemmen in het water. Aan dergelijke initiatieven van onder andere ondernemers, makers en

bewoners ruimte geven staat voor D66 ook de komende jaren weer centraal, met oog voor een balans tussen recreatie voor verschillende groepen en het behoud van de natuur. Woongenot gaat voorbij een huis, het vraagt om een groene en levendige stad.

- We investeren in bestaand en nieuw groen in bestaande buurten, waarbij bomen, bloemen en planten worden ingekocht bij ecologische telers, die verbouwen zonder gebruik van kunstmest of chemische bestrijdingsmiddelen. Er komt een groennorm op buurtniveau en de groennorm in nieuwe woonwijken wordt de ondergrens. Bij de groennorm hoort ook privaat groen (o.a. tuinen, daken en gevels). Het uitgangspunt is dat elke buurt een eigen park(je) heeft;
- We verminderen het aantal parkeerplaatsen, vergroten het verticaal groen, en planten kleine stadsbossen, ook wel '*tiny forests*'. We beschermen onze binnentuinen en gaan verharding tegen, dit leggen we vast in bestemmingsplannen;
- Bedrijven op bedrijventerreinen krijgen meer ruimte om te investeren in een groene openbare ruimte rond hun locaties. Een goed voorbeeld is het bedrijventerrein aan de Paasheuvelweg in Zuidoost;
- Groen in Amsterdam wordt uitgebreid. Als onderdeel van de viering van 750 jaar Amsterdam zetten we in op het realiseren van meer groen in elk stadsdeel. We kijken hiervoor uit naar innovatieve ideeën zoals het realiseren van een park in het Oosterdok (groen op water);
- Amsterdam streeft ernaar bewoners en bezoekers te verwelkomen met een bloemrijke 'groene loper' bij alle grote toegangswegen naar hartje Amsterdam, zoals bijvoorbeeld de Jan van Galenstraat, of de weg van Centraal Station tot en met de Vijzelgracht. Dit groene visitekaartje bestaat onder meer uit het plaatsen van groen tussen de tramrails, seizoensgebonden bloembakken, kersenbloesems, fruitbomen, geveltuinen of minituinen. Iedere entree tot Amsterdam krijgt zo zijn eigen groene karakter;
- De Herengracht wordt parkeervrij zodat er meer verblijfsruimte komt in de binnenstad;
- D66 ziet kansen om samen met bewoners in zowel groen in de buurt niet alleen de kwaliteit maar ook de gebruikerswaarde te vergroten, bijvoorbeeld door veel meer fruitbomen/planten te plaatsen, de kwaliteit van het water te verhogen zodat er op veel meer plaatsen in de stad gezwommen kan worden, en sierperkjies te transformeren tot speelveldjes of buurttuinen. De balans tussen de ecologische en recreatieve waarde houden we daarbij in het oog;
- We intensiveren het overleg met de volkstuinverenigingen om passend bij het park en de omgeving, ook daar tot breder gebruik te komen;
- Een levendige en groene buurt is niks als de straten niet schoon zijn. We zorgen er daarom samen met Amsterdammers voor dat we zwerfval en vuilnis naast vuilcontainers zo snel mogelijk opruimen;
- We zorgen voor levendige buurten en openbare ruimte door waar het zonder overlast kan de uitgebreide terrassen uit de covid-tijd voort te zetten, ruimte voor kunst en cultuur in parken en op pleinen mogelijk te maken door het verminderen van de leges buurtgerichte evenementen. We geven meer ruimte voor horeca om af en toe een bandje of een dj te plaatsen, zeker tijdens evenementen zoals Koningsdag en Pride.

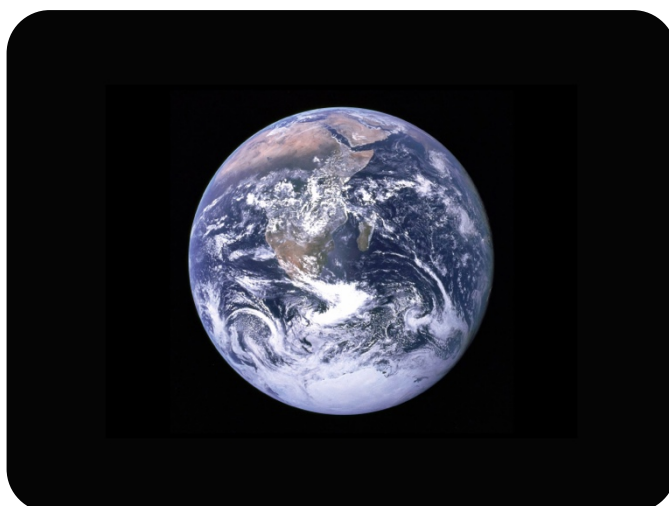
Waar je ook morgen kunt (blijven) wonen

Klimaat

D66 streeft naar een duurzame en harmonieuze samenleving waarin huidige en toekomstige generaties het recht hebben op de vrijheid om hun leven naar eigen keuze in te richten. Hiervoor is een veerkrachtig, gezond en groen Amsterdam noodzakelijk. Dit toekomstbeeld is in gevaar: door het uitstoten van broeikasgassen, het verlies aan biodiversiteit en de huidige manier van produceren en consumeren, verandert het klimaat. De toekomst van Amsterdam en haar inwoners staat op het spel. Klimaatverandering raakt alle Amsterdammers. Niet pas over een paar jaar of in de verre toekomst, maar nu al. De hittestatus worden de laatste jaren keer op keer verbroken, terwijl we steeds vaker te maken krijgen met heftige, kortstondige buien.

Wetenschappers hebben een duidelijke boodschap: we moeten nu handelen om de wereld en de stad Amsterdam voor onszelf en toekomstige generaties bewoonbaar te houden. Deze alarmerende toon is wat D66 betreft een duidelijke oproep tot het uitvoeren van een ambitieus en daadkrachtig klimaatbeleid waar we een hoofdprioriteit van maken. De klimaatcrisis aanpakken is een randvoorwaarde om andere ambities op het gebied van wonen, werken en recreëren te kunnen verwezenlijken. Dit is een wereldwijde uitdaging en Amsterdam, met haar creatieve talent en handelsgeest, pakt de kansen om klimaatverandering aan te pakken, op te vangen en tegelijk banen te creëren in een groene economie die brede welvaart genereert voor iedereen en daarmee de Sustainable Development Goals (SDGs) realiseert.

De gemeente geeft bouwvergunningen af, wijst parkeerplaatsen toe en bepaalt wanneer afvalbakken geleegd worden. Als Amsterdam zijn we daarmee verantwoordelijk voor een groot deel van de uitvoering van klimaatbeleid. We willen vooroplopen door het nemen van maatregelen om de stad klimaatbestendig te maken. We willen dat bewoners en ondernemers de voordelen van verduurzamen ervaren en hiervan profiteren. Klimaatbeleid moet rechtvaardig en navolgbaar zijn voor alle inwoners. Op die manier blijft Amsterdam bestaan voor toekomstige generaties én kunnen we genieten van een groene en gezonde stad.

Klimaatverandering tegengaan voor toekomstige generaties

We verminderen onze CO₂-uitstoot drastisch door onze energievoorziening en stad te vergroenen en duurzaamheid terug te laten komen in alles wat we doen. We houden daarbij rekening met het voortschrijdend inzicht in technologische ontwikkelingen – nieuwe warmtepompen en ontwikkelingen op het gebied van waterstof – en nieuwe wetgeving, zoals de nieuwe Warmtewet. We houden rekening met keuzevrijheid en moedigen eigen initiatief onder Amsterdammers aan. We zorgen dat niemand achterblijft in deze grote opgave.

We zijn slecht op weg met het halen van onze reductiedoelstelling. Volgens de laatste prognoses stevenen we niet af op ons huidige doel van 55% reductie in 2030, maar komen we slechts op 37% uit. D66 heeft de ambitie de doelstelling om de CO₂-reductie te verhogen: van 55% naar 60% in 2030. Het verleden heeft echter geleerd dat een ambitie weinig betekent als daar een niet eerder vertoonde inspanning bij komt kijken. In het vervolg van deze paragraaf lichten we toe welke maatregelen we voorstellen om de doelstelling te realiseren.

- Isoleren is hét sleutelwoord voor het verminderen van ons energieverbruik. Bovendien levert het flinke financiële besparingen op. Toch zien we dat de arbeidsmarkt voor technici krap is en dat technische opleidingen in Amsterdam te weinig aanwas hebben. Daarom komt er een grootstedelijk circulair isolatieprogramma met onder andere onderwijsinstellingen, waarbij jongeren die uitstromen van de technische mbo's direct een stage en baangarantie hebben. Daarnaast worden alle bewoners en ondernemers in Amsterdam gewezen op de mogelijkheden om te isoleren, toegespitst op hun individuele situatie. Voor het eind van 2024 moet elke Amsterdammer kennis hebben genomen van de isolatiemogelijkheden voor het gebouw dat zij bewonen;
- We verdubbelen de korting die gegeven kan worden op de leges voor een omgevingsvergunning bij een duurzame verbouwing: van maximaal €25.000 per project naar €50.000 per project;
- De gemeente gaat een interne CO₂-prijs hanteren waardoor de business case voor het tegengaan van klimaatverandering zichtbaar wordt voor de gemeente, bedrijven en inwoners van de stad. Ook wordt gekeken of *fair price*- en *true price* instrumenten bij aanbestedingen als selectiemiddel kunnen worden gebruikt;
- We zetten in op innovatie, door bijvoorbeeld *urban farming* en biologisch ondernemen van landbouwbedrijven met experimenten op voldoende grote schaal te stimuleren, om de CO₂ uitstoot door bodemdaling van het veen in landelijk gebied te stoppen;
- We blijven zoeken naar geschikte plekken voor windmolens, maar worden pas geplaatst als de belangen van en de gezondheidsrisico's voor omwonenden voldoende onderbouwd en inzichtelijk in de besluitvorming kunnen worden meegewogen. Vanzelfsprekend wegen gezondheidseffecten zwaar, maar moeten ook andere aspecten zoals natuur, landschap, woningwaarde en leefbaarheid meewegen en worden betrokken bij de te maken afweging per locatie. Pas daarna kunnen definitieve locaties worden bepaald. Bij voortschrijdend inzicht in risico's en/of innovaties zijn wij flexibel en acteren wij daarop. De doelstelling voor het opwekken van duurzame energie blijft onveranderd;

- Amsterdam kijkt naar compensatieregelingen elders in het land voor direct omwonenden van windmolens en past deze waar mogelijk toe als windmolens binnen de gemeentegrenzen worden geplaatst;
- Amsterdammers wonen vaak in huurhuizen of etagewoningen zonder eigen dak. De gemeente stelt eigen daken beschikbaar voor deze mensen om zelf energie op te kunnen wekken. Het uitgangspunt is: we laten geen dak onbenut;
- Bedrijven en andere instellingen spelen een cruciale rol in het opwekken van duurzame energie. De honderd grootste daken van Amsterdam zijn goed voor 15% van het totale potentieel aan Amsterdamse zonne-energie. Met elk van deze honderd bedrijven en instellingen wordt een plan van aanpak gemaakt voor zonne-energie. Waar dit geen mogelijkheid blijkt te zijn worden er groene daken gerealiseerd. Er wordt uitgegaan van een ja, tenzij benadering: daken worden benut, tenzij gemotiveerd kan worden waarom hiervan af wordt geweken;
- Lokale warmte-koudenetten met echt duurzame energiebronnen en opslag- en uitwisselingsmogelijkheden krijgen voorrang op grote, warmtenetten met bronnen die CO2 uitstoten, zoals afvalverbranding of biomassa. Dit kan een lock-in voorkomen en stimuleert dat niet-duurzame energiebronnen zo snel mogelijk worden uitgefaseerd.

Klimaatbestendigheid vergroten door meer groen, blauw en stadsnatuur

Ondanks alle inspanningen om klimaatverandering tegen te gaan, worden we al geconfronteerd met de grote nadelige gevolgen. Zo leiden de stijgende temperaturen in de stad tot hittestress. Het regent vaker extreem, of het is juist (te) lang droog. Een klimaatbestendige stad is wat D66 betreft een groene stad. Een groene stad is veel fijner om in te wonen en te zijn door schonere lucht, minder (zwerf)afval en andere vervuiling, meer ruimte voor groene recreatie en een betere adaptatie aan extreme weersomstandigheden zoals zware regenbuien en extreme hitte.

- Samen met buurgemeenten en de Metropoolregio Amsterdam (MRA) maken we een plan voor waterbuffers. Doel is om beter met het stijgende water om te kunnen gaan en periodes van droogte op te kunnen vangen;
- We brengen de temperatuur in de stad verder terug, door alle geschikte daken te vergroenen, in een wijk-bij-wijk aanpak. We versoepelen de voorwaarden voor subsidie van groene daken;

- We brengen bij iedere ruimtelijke (her)inrichting effecten op biodiversiteit in kaart, en verbeteren deze waar kan. We staan voor ecologisch beheer van groen, zoals bloemvriendelijk maaien;
- We zetten in op het behouden en versterken van stevige groene ecologische structuren in de stad. Hiervoor maken we een integrale landschapskaart en voeren deze uit;
- Bodemdaling wordt integraal meegenomen in onze klimaataanpak. We investeren in maatregelen voor grondwaterneveausturing en meer waterberging, en maken riolering adaptief;
- We ondersteunen duurzame buurtinitiatieven als buurtvergistingsinstallaties, wormenhotels, wilde bijenmuren en buurtplantsoenen.

Verduurzaming toegankelijk maken voor iedereen

- D66 staat voor klimaatrechtvaardigheid. We vinden dat de rekening van verduurzaming niet onevenredig bij de armste mensen mag komen te liggen, of dat zij blijven zitten met de laatste fossiele problemen. Daarnaast staan we voor zoveel mogelijk keuzevrijheid om te kiezen voor een oplossing die aansluit bij de woonsituatie van mensen. Daardoor zitten zij niet 15 tot 20 jaar onnodig aan een warmtenetleverancier vast;
- Draagvlak voor de energietransitie is cruciaal. We betrekken inwoners bij ingrijpende beslissingen in hun leefomgeving en zorgen ervoor dat informatie begrijpelijk, goed en toegankelijk beschikbaar is;
- Voor elk gebied in de aardgasvrije wijken-aanpak komt er een burgerberaad om mee te kijken en zelf voorstellen te doen op het gebied van communicatie, techniek, spelregels, *governance* en onderzoek. Zo wordt gezocht naar de meest betaalbare en rendabele oplossingen die het beste past bij de situatie en woonomgeving, in plaats van één standaardoplossing voor iedereen;
- Bewoners worden gestimuleerd om lid te worden van een windcoöperatie en te investeren in Amsterdamse windmolens. Door te investeren, worden zij mede-eigenaar van de windmolen(s). We willen bewoners in een vroeg stadium bij plannen voor windmolens betrekken en financieel van de opgewekte energie mee laten profiteren;
- Elke buurt is anders. D66 wil dat als een buurt zelf de warmtevoorziening op zich wil nemen, zij hierin worden ondersteund. Vormen van coöperatieve warmte en koude – ook wel warmteschappen genoemd – worden ondersteund, zoals het project van warmtecoöperatie Ketelhuis Wilhelmina Gasthuis Terrein;
- Wanneer huishoudens meer dan 10% van hun inkomen kwijt zijn aan energielasten, wordt er gesproken van energiearmoede. Energiearmoede beperkt zich niet tot huishoudens met een laag inkomen tot de huurtoeslaggrens; het komt het vaakst voor in corporatiewoningen die tussen 1945 en 1990 gebouwd zijn. D66 wil een actieplan om de warmtetransitie te laten bijdragen bij het voorkomen en verhelpen van energiearmoede;
- Nieuwe bedrijven kunnen zich niet aansluiten op het elektriciteitsnet omdat het elektriciteitsnet te vol is. D66 wil dat de gemeente samen met Alliander het vestigingsbeleid sterker gaat prioriteren op efficiënt en duurzaam energieverbruik;
- We lopen in de stad voorop door het zo snel mogelijk klimaatneutraal maken van gemeentelijk vastgoed.

Transitie naar een circulaire economie realiseren

Onze huidige economie, die nog te veel gestoeld op het produceren, gebruiken, wegwerpen en verbranden, is overduidelijk geen houdbare situatie. Een duurzaam alternatief is een circulaire economie, waarin we efficiënter met grondstoffen omgaan. Het biedt nieuwe kansen op een toekomstbestendige economie terwijl de uitputting van grondstoffen, energieverbruik en vervuiling wordt beperkt.

Naast de energietransitie betekent dit een massale opgave die onder andere te maken heeft met huishoudelijk afval, bedrijfsafval, de industrie, de haven, *single-use plastics*, restwarmte, *e-waste* en bouwafval. D66 wil dat het stadsbestuur actiever en gericht kiest voor de bijdrage aan de innovatie die nodig is voor een circulaire economie.

Hiervoor wil D66 ook een aantal uitdagingen formuleren waar Amsterdam het verschil gaat maken: niet alleen uitvoeren, maar ook leiden. Hier willen we vol op inzetten.

- We lopen voorop in het circulair gebruik van bouwmaterialen. De bouwambities van de MRA zijn ongekend hoog. Aangezien beton en staal de meest CO₂-intensieve materialen ter wereld zijn, willen we ze hergebruiken. De grootstedelijke uitdagingen om meer afval op een rendabele manier te recyclen liggen op metropoolniveau. Schaal maken is belangrijk. Volume is immers noodzakelijk om hergebruik van materialen voor bedrijven haalbaar te maken. Met alle woningen die komende jaren in de MRA worden gebouwd, kan de MRA aanjager van duurzaam bouwen zijn;
- Circulair inkopen en aanbesteden wordt de norm in Amsterdam. D66 wil dat de gemeente met haar inkopen de circulaire markt stimuleert, door zelf waar mogelijk plantaardige materialen de voorkeur te geven boven stenen, beton en cement. Bij het selecteren van aanbestedingen kijkt de gemeente naar circulaire kwaliteit, in plaats van naar de prijs;
- Circulaire economie vereist het recyclen en vervoeren van spullen. Dit willen we regionaal doen en niet in China of overzee. D66 wil dat de haven daarom bedrijvenruimte over houdt voor het verwerken van materialen en productieprocessen in de circulaire economie;
- We gaan huishoudelijk afval sneller en duurzamer verwerken. Door de toegenomen welvaart is de hoeveelheid huishoudelijk afval per inwoner de afgelopen zestig jaar verviervoudigd. Als grote stad kent Amsterdam veel dichte en hoge bouw. Binnenstedelijke verdichting zal toenemen met de keuze voor intensivering van bestaand stedelijk gebied. Daarom willen we slimme ideeën bedenken waarbij een dichtbebouwde omgeving juist een voordeel is en bewoners niet gedwongen worden om verschillende afvalbakken in hun krappe keukentjes te stapelen. Te denken valt aan het inzamelen van grote afvalstromen via winkels, zoals nu al het geval is met elektronisch afval of batterijen;

- We verruimen de openingstijden van gemeentelijke milieustraten en stellen deze open voor het mkb. Zo kan er meer afval ingezameld worden en hoogwaardiger worden verwerkt;
- We elimineren *single-use plastics* in de stad. Grote bedrijven en ketens die veel verpakt *takeaway* eten verkopen dat we op straat terugvinden als wegwerpafval, gaan extra belasting betalen. Zo worden zij verantwoordelijk voor het voorkomen van rondzwervend afval in winkelstraten.

Waar je in verbinding staat met de rest van de stad en de wereld

Mobiliteit

D66 wil dat Amsterdam voor iedereen toegankelijk en bereikbaar is én blijft. Amsterdammers moeten plekken als school, werk, sportclub, zorginstelling en andere voorzieningen goed en eenvoudig kunnen bereiken. Het moet gemakkelijk zijn om van Noord naar Zuidoost te gaan, en men moet zich binnen de verschillende stadsdelen goed kunnen verplaatsen. De stad moet ook goed bereikbaar zijn voor bezoekers en forenzen. Mobiliteit en infrastructuur zijn dienend voor de functies van de stad.

In een stad die zo snel groeit en steeds drukker wordt, brengt dat uitdagingen met zich mee. Daarom moeten we scherpe keuzes maken en investeren in een duurzaam en inclusief netwerk. De stad is gebaat bij een veel betere balans tussen voetgangers, fietsers, het openbaar vervoer en de auto. Voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer hebben voor D66 prioriteit.

Inclusief vervoer staat hoog op onze agenda. Daarbij hebben we extra aandacht voor kwetsbare verkeersdeelnemers. Het is onnoemelijk belangrijk dat iedereen zich zelfstandig, goed, veilig en gemakkelijk door de stad kan verplaatsen: het draagt enorm bij aan welzijn, gevoel van vrijheid en zelfstandigheid.

In verbinding met elkaar en met de wereld

D66 zet zich in voor een bredere visie op mobiliteit. Daarbij kijken we naar mobiliteit binnen én buiten de stad. We stellen het mobiliteitsaanbod in de hele stad centraal. Momenteel ligt de focus te vaak op het centrum. Die focus verleggen wij naar de randen van de stad en naar de verbinding met de regio, nationaal en internationaal. In de binnenstad ligt er een gedegen fundament aan openbaar vervoer. De vertakkingen in de stadsdelen kunnen echter flink wat versterking gebruiken. Vandaag de dag kun je heel makkelijk (en snel) van Noord naar Zuid reizen, maar om van je huis in Noordwest naar je sportclub in Zuidoost te komen, duurt vaak nog onnodig lang. Het moet daarnaast makkelijker worden om te wisselen tussen type vervoer, zoals het overstappen van de fiets op de bus- of tram. Tot slot blijven we ons onverminderd inzetten voor sterke verbindingen tussen de stadsdelen, met de regio en de wereld om ons heen.

- We breiden het metronetwerk uit door de grote ring te sluiten en de randgebieden nog meer bij de stad te betrekken. Vanaf de Isolatorweg wordt de bestaande lijn niet in oostelijke, maar in noordelijke richting verlengd. De verlengde route voert vanaf de Isolatorweg via de Spaarndammerdijk, de Houthavens, het NDSM-terrein, het Johan van Hasseltkanaal en het Mosveld naar het Noorderpark;
- De Noord/Zuidlijn wordt aan beide kanten doorgetrokken. In zuidelijke richting via Schiphol tot Station Hoofddorp, in noordelijke richting tot aan Zaandam;
- Hoogwaardig ov hoeft niet altijd de metro te zijn. Daarom pleiten we ook voor vrijliggende bus- en trambanen. In verlengde van de IJtram naar Oost investeren we in een IJtram naar West. Deze nieuwe verbindingen zijn niet alleen snel, maar ook minder kostbaar;
- Ook in de nacht moeten mensen veilig thuis kunnen komen. We pleiten ervoor dat de dienstregeling van de OV-verbindingen verruimt wordt;
- De verbinding met Noord wordt verbeterd. Het fietsnetwerk wordt uitgebreid met twee fietsbruggen over het IJ. Een van de bruggen wordt aan de oostkant gepositioneerd; vanaf het KNSM-eiland naar de Johan van Hasseltweg in Noord. De andere brug vinden we aan de westkant; tussen de Houthavens en de NDSM-werf;
- De Amsterdamse brug over het Amsterdams-Rijnkanaal is onmisbaar voor het Amsterdamse fietsnetwerk. Om grotere fietsstromen aan te kunnen en om het mogelijk te maken dat de tram wordt doorgetrokken, moet de brug aangepast worden. We blijven werken aan de verbetering van de fietsverbinding tussen Zeeburgereiland en het Oostelijk Havengebied;
- D66 ondersteunt het initiatief voor een kabelbaan over het IJ;
- D66 wil goede en comfortabele fietsverbindingen met de woonkernen in de regio, zoals Haarlem, Almere, Edam/Volendam, 't Gooi en Amstelveen. De snelfietsroute naar Zaandam geldt als succesvol voorbeeld;
- De ambitie om minder korte afstandsvluchten vanaf Schiphol te laten vertrekken, kan alleen gerealiseerd worden als er duurzame alternatieven – zoals de trein en hyperloop door heel Europa – tegenover staan. D66 pleit voor een intensieve samenwerking tussen het Rijk en Nederlandse en Europese steden om dat te bewerkstelligen;
- We lobbyen stevig bij de Rijksoverheid voor het investeren in stedelijke mobiliteit, aangezien Amsterdam de benodigde investeringen voor het verbeteren van de Amsterdamse infrastructuur niet alleen kan dragen.

Fietscultuur en voetganger

De voetganger en de fietser staan in de stad op één. Amsterdam is wereldwijd de enige hoofdstad waar je gemakkelijk en veilig doorheen fietst. Het maakt onze stad toegankelijk en iedere Amsterdammer mobiel. Een groot goed dat D66 wil behouden en versterken. Al het vervoer – met de fiets, de trein of de auto – begint te voet. De voetganger moet naast de fietser daarom veel meer ruimte krijgen en als een volwaardige deelnemer aan het verkeer worden gezien.

- We verbreden de stoepen op veel plekken en gaan verrommeling tegen zodat ze voor iedereen goed begaanbaar zijn;
- We gaan voor meer fietsstraten: straten die zijn ingericht voor fietsers, waar auto's te gast zijn;
- We zetten in op doorfietswegen door de stad. Op deze wegen kunnen fietsers zonder onnodige obstakels en opstoppen snel van A naar B komen;
- We zorgen dat fietspaden veilig zijn en dat problemen met afwatering en verlichting snel worden opgelost. Fietspaden op plus- en hoofdnet worden altijd uitgevoerd in rood asfalt;
- Ook als je minder te besteden hebt, moet je een fiets kunnen kopen. Zodat iedereen – ook als je dat niet van huis uit mee krijgt of hebt gekregen – kan fietsen. We stimuleren de fietscultuur bij iedereen die dit van jongs af aan niet gewend is. Ongeacht waar je geboren bent en hoe lang je in Amsterdam woont;
- We zorgen dat fietsen goed gestald kunnen worden. Onder meer door meer fietsenstallingen te creëren, zowel in woonwijken voor mensen zonder eigen berging, als op drukke plekken in de stad en bij stations;
- Fietswrakken en weesfietsen worden regelmatig en snel geruimd, zodat de plekken beschikbaar blijven en de voetganger ruim baan blijft houden.

Goede balans tussen de voetganger, de fietser, het ov en de auto

Hoe goed en eenvoudig je je kan verplaatsen door de stad draagt bij aan de leefbaarheid van de stad. Tegelijkertijd brengt mobiliteit qua leefbaarheid ook uitdagingen met zich mee, onder meer op het gebied van geluid en uitstoot. Voor D66 is het belangrijk dat leefbaarheid van de stad voorop staat bij het verder ontwikkelen van de mobiliteit van de stad. De impact op gezondheid heeft te lang te weinig aandacht gekregen. Gelet op de groei en verdichting van de stad, is het extra belangrijk dat we hier volop aandacht aan besteden. De balans tussen de verkeersgebruikers moet drastisch worden verbeterd. De voetganger en fietser moeten meer ruimte krijgen, de auto juist minder. We investeren om het verkeer veiliger te maken.

- 30 km/u wordt in de hele stad de norm. Daarbij gelden de hoofdnetwegen zoals de Wibautstraat en de Leeuwarderweg als uitzondering. Op deze manier maken we het verkeer veiliger en verminderen we de geluidsoverlast;
- We blijven ons inzetten voor een volledig uitstootvrij Openbaar Vervoer vanaf 2025 (op de weg én op het water);
- We nemen maatregelen tegen geluidsoverlast door al het verkeer. Met name geluidshinder veroorzaakt door motoren, treinen en bussen wordt aangepakt;
- Betaald parkeren wordt de norm. Zo wordt de auto alleen nog gebruikt indien noodzakelijk;
- We verminderen geparkeerde auto's boven de grond door parkeergarages die er al zijn intensiever te benutten. Een parkeergarage die doordeweeks volop wordt gebruikt, hoeft in het weekend niet meer leeg te staan. Zo is er meer ruimte voor andere weggebruikers.
- We investeren om het verkeer veiliger te maken. Daarbij hebben we extra aandacht voor e-bikes. Op smalle fietspaden komt een maximumsnelheid van 20 km/h;
- Voor nieuwe, toegestane voertuigen zoals LEV's en e-steps zoeken we de juiste plek op de weg. We zijn zeer terughoudend ze als deelmobiliteit toe te laten;
- De rondvaart heeft zware tijden gekend. We drukken op de zogenaamde noodknop en komen met nieuw beleid waarbij sprake is van een eerlijke markt en minder overlast;
- We stimuleren verduurzaming en innovatie van de pleziervaart zonder onrealistische deadlines.

Samen onderweg: deelmobiliteit en openbaar vervoer

Het delen van de verkeersopties heeft de toekomst. Op die manier kunnen we de infrastructuur zoveel mogelijk ontlasten. D66 zet daarom in op Openbaar Vervoer en deelmobiliteit, met als uitgangspunt dat beide voor iedereen zo toegankelijk mogelijk zijn.

- De coronacrisis en -maatregelen hebben enorme impact gehad op het openbaar vervoer. Er is voor miljoenen euro's verlies geleden. D66 pleit ervoor om geen onherstelbare ingrepen in het lijnennetwerk te doen, en bestaande lijnen zoveel mogelijk behouden;
- We zetten ons in voor inclusief ontwerpen. Daarbij wordt aan de voorkant al gekeken naar het creëren van mobiliteit voor iedereen, in plaats van halfslachtige aanpassingen achteraf;
- Zelfstandig reizen is niet voor iedereen gemakkelijk. We zetten ov-coaches in die mensen begeleiden om uiteindelijk zelfstandig het ov te kunnen gebruiken;
- Ook tijdens bouwwerkzaamheden moet de toegankelijkheid van de vervoersopties voor iedereen gewaarborgd blijven;

- We stimuleren deelmobiliteit door vergunning te versnellen. Daarnaast stellen we ruimte beschikbaar op slimme plekken waar je bijvoorbeeld een deelfiets (of e-bike) kunt gebruiken of een gedeelde taxi kan nemen;
- We stimuleren en vergemakkelijken het delen van een eigen auto. Parkeervergunningen die in twee gebieden te gebruiken zijn, zijn met name interessant voor moderne families die doorgaans niet allemaal in een huis wonen. In autoluwe straten is nog wel plek voor een deelauto;
- We gaan de taximarkt aanpakken. Taxi's moeten het visitekaartje van de stad worden. Er is geen ruimte voor discriminatie en misstanden.

Verbeteren aan- en afvoer

De aanvoer van producten in de bedrijvige stad is enorm. Deze neemt alleen maar toe. We gaan dit beter organiseren en faciliteren, zodat het zo min mogelijk overlast creëert. Door de beschikbare capaciteit beter te benutten, kunnen leven, werken en maken goed hand in hand gaan.

- Waar mogelijk, stimuleren we vervoer over water. De infrastructuur over water gaat niet alleen over de grachten, maar ook over het IJ en het Amsterdams Rijnkanaal. D66 wil meer plekken aan wal hebben waar goederen en afvalstoffen geladen en gelost kunnen worden;
- We passen de beperkte venstertijden voor bevoorrading aan. Daardoor kunnen ondernemers dit efficiënter organiseren en zijn ze zeker van hun levertijden. Bovendien kunnen we op die manier laad- en losruimte multifunctioneel inzetten. Zo kan een bepaalde plek afwisselend een parkeerplaats of een bevoorradingsplek zijn;
- We doen onderzoek naar bevoorrading met elektrische voertuigen. Ook stimuleren we bedrijven en logistieke partijen om van elkaar te leren en meer samen te werken. Door hun bevoorrading anders te organiseren en bijvoorbeeld gezamenlijke hubs te creëren, hoeven minder bestelbusjes en vrachtwagens zich in de stad te begeven.

Waar kunst en cultuur de stad maken

Kunst en cultuur

Amsterdam is de culturele metropool waarbij alles op fietsafstand. Internationaal gerenommeerde musea, *street art*, hiphoplessen, cabaretvoorstellingen, experimentele maatschappelijke voorstellingen en een optreden van een Turkse band in het Concertgebouw: in Amsterdam gebeurt het allemaal. Kunst en cultuur maken Amsterdam de veelzijdige bruisende stad die het is; Kunst en Cultuur maken Amsterdam Mokum.

Kunst en cultuur spelen een onmiskenbare rol in het vestigingsklimaat van de stad. De sector is voor een belangrijk deel verantwoordelijk voor de werkgelegenheid. Kunst en cultuur zijn bovendien de inspiratiebron voor individuele en maatschappelijke ontwikkelingen en verbinden Amsterdammers.

D66 ziet Amsterdam op het gebied van kunst, cultuur en het nachtleven als internationaal toonaangevende stad. Alle inwoners moeten de kans krijgen om kunst te ervaren en hun talenten te ontplooiën. Met een bloeiend en divers cultureel leven behoudt de stad haar eigenzinnige karakter met een grote aantrekkingskracht op bewoners, organisaties, bedrijven en bezoekers.

Amsterdam groeit in een razend tempo. Dat vraagt om een groter aanbod van kunst en cultuur. In lijn met de groei van de sector, moet ook het budget meegroeien. Daarom investeren wij de komende periode overtuigd in kunst en cultuur voor alle Amsterdammers en faciliteren we vernieuwende en ambitieuze initiatieven binnen de sector. Wij kiezen de komende periode voor de makers – kunstenaars, musici, acteurs, choreografen, schrijvers, regisseurs – die de kunst maken. We kiezen voor kunst voor alle Amsterdammers en het behouden van cultureel erfgoed – de gebouwen die onze stad maken tot de cultureel rijke stad die het is. We kiezen voor de internationale toonaangevende instellingen, waarvoor je in Amsterdam woont of naar toe reist. We kiezen voor innovatie en vernieuwing.

De sector is veel meer dan alleen de gesubsidieerde instellingen. Het gaat niet alleen om investeren, maar ook om faciliteren. We maken ruimte voor experiment en behouden de rafelranden. Wij willen de sector zoveel mogelijk in haar kracht zetten, initiatieven mogelijk maken en niet beperken door een te groot pakket regels. D66 staat voor een (ijzer)sterke internationale kunst-, cultuur- mediasector die in de hele stad aanwezig is en die net zo veelzijdig is als de stad zelf.

Om zo'n internationaal bruisende sector te realiseren en te waarborgen, heeft D66 vijf speerpunten bovenaan de agenda staan:

1. Investeren in de makers van kunst;
2. Kunst toegankelijk maken voor alle Amsterdammers;
3. Ruimte bieden voor experimenten, vernieuwing en rafelrandjes;
4. Kritische herziening van het huidige cultuurbestel;
5. Amsterdam positioneren als internationale culturele wereldstad.

Investeren we in makers

Theatermakers, kunstenaars, choreografen, musici, dansers en acteurs zijn door de coronacrisis en de nasleep ervan het hardst getroffen. Dat is extra pijnlijk als je bedenkt dat zij juist de drijvende kracht achter de kunst- en cultuursector zijn. Deze mensen maken de fantastische kunst die zo kenmerkend is voor onze stad. D66 wil dat zij die kunst kunnen blijven maken, zodat wij de kunst weer in al haar schoonheid en glorie kunnen ervaren. Dat vraagt om investeringen voor een crisisbestendige sector, passend bij de grote stad die Amsterdam is.

- Van hiphopper tot theatermaker: we willen hun nieuwe voorstellingen en spannende projecten weer gaan zien en meemaken. Op de post projectsubsidie is tijdens de coronacrisis flink bezuinigd. Als we de kunst en cultuur in onze stad weer een nieuwe impuls willen geven en volop ruimte bieden aan experimenten en ambitieuze projecten, dan moeten deze makers weer aan de slag kunnen en projecten kunnen opzetten. D66 kiest er daarom voor de projectsubsidie weer te verhogen;
- We zetten in op betere informatieverstrekking aan individuele kunstenaars over de mogelijkheden om projecten te realiseren. Hierdoor kan, naast advisering over subsidies aanvragen, ook ondersteuning op het gebied van cultureel ondernemerschap worden verleend. D66 wil dat deze taak wordt versterkt en zo nodig uitgebreid bij het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK), de organisatie die de projectsubsidies verstrekt.
- Ook wil D66 dat onderzocht wordt of de procedures voor het aanvragen van subsidies vereenvoudigd kunnen worden.
- Eerlijke beloning en goede arbeidsvoorwaarden zijn nog altijd niet de norm in de cultuursector. De coronacrisis liet duidelijk zien hoe kwetsbaar zelfstandige makers en uitvoerenden daardoor zijn. De *Fair Practice Code* wordt wat D66 betreft daarom de norm, evenals een harde subsidievoorwaarde bij het honoreren van aanvragen;
- Wonen en werken in de stad wordt voor kunstenaars steeds moeilijker. Veel van hen vertrekken naar andere (internationale) steden. Wij willen kunstenaars voor Amsterdam behouden. Broedplaatsen bieden woon- en werkruimte aan kunstenaars, maar afgelopen periode is hierop bezuinigd. D66 wil dat terugdraaien. Wij creëren een aparte post voor broedplaatsen en kiezen er expliciet voor om ruimte te maken voor kunst en kunstenaars. We zetten in op de duurzame ontwikkeling van broedplaatsen en een diversiteit aan broedplaatsen om plek te geven aan alle disciplines; van beeldende kunst tot muziek en dans. Daarnaast maakt D66 zich sterk voor het behoud van de ijzeren voorraad aan atelierwoningen en voor meer broedplaatsen waar wonen en werken samen komen.

Kunst voor alle Amsterdammers

Kunst en cultuur moet voor elke Amsterdammer dichtbij en toegankelijk zijn. Dat begint bij de jeugd. Op jonge leeftijd kennismaken met kunst en cultuur gaat over meer dan een keer een voorstelling of concert zien: zo'n kennismaking draagt bij aan de ontwikkeling van burgerschap, samenwerkingsvaardigheden en creativiteit. Met een mondige, kritische jeugd en creatieve, innovatieve jonge Amsterdammers als resultaat.

Kunst en cultuur moet voor elke Amsterdammer dichtbij zijn. Liefst om de hoek. Momenteel is het grootste cultuuraanbod te vinden in de stadsdelen Centrum en Zuid. Dat moet anders. We willen zorgen dat talent in alle Stadsdelen de weg weten te vinden naar de instellingen en bezoekers naar hun voorstelling of concert.

- We zorgen dat er in Stadsdelen als West, Nieuw-West, Noord en Zuidoost goed toegeruste cultuurhuizen zijn. Deze huizen hebben als specifieke opdracht een sleutelrol te spelen in het stimuleren van de ontwikkeling van talent en van de ervaring van kunst en cultuur in hun stadsdeel;

- We breiden de aanstelling van de Cultuurverkenners in de stadsdelen uit en zorgen dat zij hun rol als verbinder tussen Amsterdammers en kunst en cultuur optimaal kunnen vervullen;
- We alloceren specifiek budget aan kunst in de openbare ruimte, zoals tentoonstellingen in de openlucht, om Amsterdammers op een laagdrempelige manier met kunst in aanraking te laten komen;
- We zorgen ervoor dat de permanente kunst in de openbare ruimte een betere afspiegeling van de bevolking wordt qua gender en culturele achtergrond.
- We investeren in een fantastische viering van 750 jaar Amsterdam waar alle Amsterdammers zich onderdeel van voelen. We schrijven een specifieke opdracht uit voor kunstenaars om hiervoor projecten te ontwikkelen;
- We investeren in cultuureducatie en verstevigen de rol van de cultuurcoaches. Zij maken de verbinding tussen jeugd en alle mogelijkheden die zij hebben om kunst en cultuur te beoefenen en ervaren;
- Naar voorbeeld van het talentfonds voor Urban Sporters onderzoeken we de mogelijkheid om een talentfonds voor minderbedeelde jongeren met een bijzonder talent voor een kunstdiscipline op te zetten.

Vernieuwing, experiment en rafelranden

Festivals en het nachtleven spelen een cruciale rol in de vernieuwing van de Amsterdamse cultuur. Ze zijn uniek en behoren tot de internationale voorhoede.

- Momenteel zijn er veel regels van kracht die vernieuwing en experimenten onmogelijk maken. D66 wil dat we het pakket aan regels zo veel mogelijk beperken. De partij zet zich daarom ook in voor kleinschalige evenementen tot 250 bezoekers zonder vergunning;
- Festivals lopen steeds vaker tegen torenhoge kosten en een gebrek aan faciliteiten aan. D66 zet zich in om een vaste festivalplek voor nachtcultuur (die overdag plaatsvindt) te realiseren;
- D66 wil dat clubs – net als recentelijk in Berlijn – ook als cultuurinstelling aangemerkt worden;
- We zorgen voor een tijdelijke impuls-regeling waar extra bijdragen voor artiesten en dj's kunnen worden aangevraagd, zodat de sector sterk uit de coronacrisis komt;
- We willen minder regels voor meer vrijheid en flexibiliteit, en tegelijkertijd de overlast zoveel mogelijk beperken. We onderzoeken of het tot minder overlast en meer creativiteit zou leiden als we de sluitingstijden loslaten.

Herzien we het cultuurbestel kritisch

Na een hervorming (vorige periode) en een aanpassing (deze periode) vraagt het huidige cultuurbestel om een kritische evaluatie en herziening. 'Wat werkt wel en wat werkt niet? Welke elementen willen we houden en wat gaan we anders doen? We leggen het cultuurbestel scherp onder de loep en bepalen hoe het zo efficiënt mogelijk kan werken. Daarbij geldt als uitgangspunt dat beschikbare middelen vooral in de kunst zelf geïnvesteerd worden.

- Het budget voor het Kunstenplan en de meerjarig gefinancierde instellingen die de infrastructuur van onze cultuur vormen wordt verhoogd, zodat we een infrastructuur

hebben die past bij onze grote stad. Daarbij maken we expliciet ruimte voor vernieuwing, dus er zullen desalniettemin scherpe keuzes moeten worden gemaakt. Daarbij zijn de betekenis van de stad, haar internationale uitstraling en de artistieke kwaliteit leidend;

- Afgelopen kunstenplanperiode zagen we dat instellingen als Onze Lieve Heer op Solder en het Amsterdamse Bostheater, ondanks hun waarde voor de stad, geen subsidie toegekend kregen. Door ingrijpen is dit teruggedraaid. D66 wil dergelijke situaties in de toekomst voorkomen. Wij vinden dit soort instellingen cultureel erfgoed en willen dat zij cultureel onderdeel zijn van de stad. We trekken daarom het vastgoed en het presenteren en produceren uit elkaar. Locaties waarin de gemeente heeft geïnvesteerd behouden we voor de stad. De artistieke invulling beoordelen we los daarvan. Daarbij zien we er met klem op toe dat er onverminderd ruimte voor vernieuwing blijft;
- De nu meerjarig gefinancierde instellingen zijn begonnen in een periode van lockdowns en beperkende maatregelen door de coronacrisis. Wij onderzoeken hoe we deze instellingen de ruimte kunnen geven daar stevig uit te komen om in de toekomst nog meer voor de stad te kunnen betekenen. Samen met de sector werkt de gemeente toe naar een toekomst-bestendig bestel. We willen deze periode gebruiken om sterker uit deze crisis te komen;
- De tweejarige regeling is de afgelopen kunstenplanperiode omgevormd om niet-gehonoreerde instellingen alsnog een kans te geven. D66 wil dat deze regeling weer echt een regeling voor nieuwe initiatieven wordt. Voor ons is het een regeling waarin de instellingen van de toekomst zich duurzaam kunnen ontwikkelen. Zo zorgen we dat het kunstenveld zich continu blijft vernieuwen en mee blijft groeien met de stad.

Een internationale culturele wereldstad

D66 ziet Amsterdam als een internationaal toonaangevende stad met een aantrekkingskracht op inspirerende kunstenaars uit de hele wereld. Een cultureel bolwerk waar bezoekers van heinde en verre naar toe komen om te zien en voelen wat er allemaal gebeurt. Door in cultuurtoerisme te investeren, creëren we een betere balans in de toerismesector. We stimuleren goede contacten tussen bezoekers aan de stad en bewoners. We zien liever toeristen die onze stad bezoeken om de bijzondere kunst en cultuur die het te bieden heeft, dan de bezoekers die vooral voor drank, drugs en de Wallen komen. We zorgen daarnaast dat de inwoners van onze stad die verbindingen hebben met andere landen zich herkennen in het cultuuraanbod.

- We investeren in internationale uitwisseling door specifieke cultuurmissies met landen waar Amsterdam een sterke band mee heeft;
- Er komt een internationaliseringsregeling die internationale projecten en uitwisselingen stimuleert.

De stad waar je jezelf kan zijn en ontplooien

Onderwijs, economie, vrije stad en veiligheid

De stad waar je jezelf kan zijn en ontplooiën

Voor D66 blijft onderwijs de manier om de kansencrisis het hoofd te bieden. We moeten alles op alles zetten om het lerarentekort op te lossen. Kansen voor kinderen in de stad moeten eerlijker verdeeld zijn. Daarom moeten we juist (durven te) investeren in de scholen waar kinderen van huis uit de minste kansen krijgen.

Amsterdam is een open, vrije stad. Een stad waar iedereen welkom is en een stad waar het niet uitmaakt waar je vandaan komt. Waar je lief kan hebben wie jij wilt, en waar je achternaam niet bepalend is voor jouw toekomstperspectief. Een geschiedenis van eeuwenlange handel en innovatie, is altijd samengegaan met Amsterdam als vrijhaven, als dé plek waar je jezelf kan zijn.

Daarom zet D66 zich hier ook de komende vier jaar weer keihard voor in. We zorgen ervoor dat iedereen zich veilig voelt, ongeacht je achtergrond. We stellen grenzen voor degenen die dat niet respecteren, helpen jongeren om uit het criminele circuit te blijven en pakken criminelen hard aan.

De coronacrisis maakte duidelijk hoe kwetsbaar onze afhankelijkheid van toerisme, als grote inkomstenbron, de stad maakt. D66 wil een diverse economie, zodat we toekomstbestendig zijn. Wonen, werken en produceren gaan hand in hand. Samen maken we Amsterdam.

Waar ieder talent de kans krijgt

Onderwijs

Onderwijs is voor D66 Amsterdam onverminderd belangrijk. Zowel voor jongere als volwassen Amsterdammers die zichzelf willen ontwikkelen: alle Amsterdammers verdienen het om gezien te worden om wie ze zijn en hun talenten, en de kans te krijgen deze optimaal te ontplooiën.

Rijke schooldag

Wij willen scholen waar je iemand, in plaats van 'iets' wordt. Scholen waar ruimte is voor meer dan alleen onderwijs in de basisvakken. Een rijke schooldag met onderwijs, buitenschoolse opvang, sport, cultuur, muziek, gezonde schoollunches, natuur en huiswerkbegeleiding op één locatie voor alle leerlingen. Zorg wordt dichterbij school georganiseerd, onder meer door op school een zorgteam aan te stellen en samenwerking met jeugdgezondheidszorg te verbeteren. In onze diverse stad is het van belang dat leerlingen leren samen te werken en zich in elkaar kunnen verplaatsen. Dat is het doel van de lessen 'Burgerschap & Democratie'.

- De inzet op inclusief burgerschapsonderwijs wordt uitgebreid en verrijkt door een kennisplatform om uitwisseling tussen leerkrachten op te zetten;
- Elke school krijgt de mogelijkheid om meer vakdocenten en/of onderwijsassistenten in te zetten voor een divers aanbod aan sport, cultuur, muziek, groeneducatie en de juiste ondersteuning;
- We zorgen naast goed geventileerde schoolgebouwen, ook voor gezonde, duurzame en groene schoolgebouwen met een goede warmteregulering en licht. Schoolbesturen krijgen de kans om schoolgebouwen te gebruiken op een manier die bij hun onderwijsvorm past;
- Schoolgebouwen worden daar waar mogelijk door leerlingen ook buiten schooltijd gebruikt. Om dit succesvol ten uitvoer te brengen, gaan verschillende instanties meer samenwerken;
- Het succes van schoollunches en de Gezond Eten-pilot wordt omgezet in structureel beleid;
- Leerkrachten spelen een belangrijke rol in de vroege signalering van problemen bij leerlingen. Wij zorgen voor een goede samenwerking met jeugdzorg en andere instanties. Zorgkaarten op scholen moeten meer helderheid bieden.

Talent ontplooiën

Waar je wieg staat, bepaalt je kansen in het leven. D66 wil dat tegengaan. Daarom moeten we ongelijk investeren voor gelijke kansen. Het is belangrijk dat we inzetten op de talenten van elke Amsterdammer en elk onderwijsniveau waarderen. Iedereen kiest wat het best bij haar of hem past: bijles, brede brugschool of juist categoriaal. D66 wil dat huiswerkbegeleiding op scholen mogelijk wordt gemaakt voor iedere leerling met een leerachterstand. Dat kan bijvoorbeeld met interventie van High Dosage Tutoring, een wetenschappelijk bewezen methode die ook aandacht heeft voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind. Daarmee vergroten we de kans dat ook zij onderwijs kunnen volgen op het niveau dat bij hen past en gaan we de groeiende ongelijkheid van het schaduwonderwijs en onder advisering tegen.

- Het wordt aantrekkelijker voor leraren om op scholen met een onderwijsachterstand aan de slag te gaan, bijvoorbeeld door onder meer betere training en extra vergoeding;
- We stellen in samenwerking met scholen financiële middelen en ruimte beschikbaar om huiswerkbegeleiding breder toegankelijk te maken;
- De gemeente moet samenwerken met het primair onderwijs om te zorgen dat er meer kansrijk wordt geadviseerd, zeker na de coronacrisis;
- We bieden meer ruimte voor een brede brugklas. Ook breiden we het aanbod kopklassen uit. Op die manier kunnen leerlingen na groep 8 nog een jaar onderwijs volgen en achterstanden, vooral op het gebied van taal, inhalen. Vergelijkbare initiatieven op het voortgezet onderwijs worden ook ondersteund;
- Bij de loting hebben we de ambitie dat elke Amsterdammer op een top 5 middelbare school terechtkomt;
- We zetten de voorschool voor bredere doelgroepen voort en zorgen voor heldere, proactieve informatievoorziening in de hele stad om het aantal deelnemers te vergroten.
- Iedere Amsterdammer is uniek en daarom streven we een gevarieerd onderwijsaanbod na. Denk hierbij bijvoorbeeld aan brede scholen, tienerscholen, technasia en 0-18 jaar scholen, waar mogelijk verspreid over de stad;
- Amsterdammers groeien op in een internationale omgeving en Europese hoofdstad, daarom is internationaal onderwijs iets wat D66 wil stimuleren in het Amsterdamse onderwijs. Daarnaast zijn internationale scholen belangrijk voor kinderen van internationale gezinnen.

Lerarentekort tegengaan

Ondanks de inspanningen uit de afgelopen coalitieperiode ziet D66 dat de structurele problemen rondom het lerarentekort nog lang niet zijn opgelost. Op landelijk niveau is te lang te weinig gedaan aan de toenemende werkdruk, lage waardering en aan de slechte doorgroeimogelijkheden, waardoor het docentschap als carrièrepad minder aantrekkelijk is voor veel mensen. De tekorten zijn in Amsterdam door grootstedelijke factoren nog eens hardnekkiger. Het actieplan moet worden uitgebreid door nog sterker in te zetten op het aanzien en behoud van leerkrachten en de juiste voorzieningen, zoals woningen en bereikbaarheid.

- De programma's voor startende leerkrachten en zij-instromers worden uitgebreid, onder andere met een tweejarig 'leraren-traineeship'. Startende leerkrachten krijgen intensieve begeleiding en werken op verschillende scholen om een goed beeld van de stad te krijgen. Samen met hogescholen en universiteiten werken we aan het aantrekken van nieuwe docenten;
- Het initiatief van D66 voor een stadsbrede begeleidingspool voor startende leraren wordt verder uitgebreid. Zo behouden we startende leraren voor het onderwijs;
- We zetten de leraren- en teambeurzen voort;
- Wij gaan het hybride docentschap breder inzetten, zodat meer mensen parttime voor de klas kunnen terwijl ze ook een andere baan behouden;

- Een carrière als Amsterdamse leerkracht maken wij aantrekkelijker door middelen vrij te maken voor specialisaties en uitwisselingen tussen scholen en heldere loopbaan- en doorgroeikansen;
- Het voorrangsbeleid voor leerkrachten op de woningmarkt wordt uitgebreid en we zorgen voor andere voorzieningen zoals volledige reiskostenvergoeding en voldoende parkeerplekken.

Inclusief en veilig leerklimaat

Op alle onderwijsinstellingen van Amsterdam, inclusief mbo-stageplekken, is sprake van een veilige omgeving waarin iedereen zich thuis voelt. Op mbo's, hogescholen en universiteiten is geen ruimte voor seksuele intimidatie en discriminatie. We gaan het gesprek aan om de inclusiviteit te verbeteren, vieren meertaligheid en feestdagen waar een meer diverse groep Amsterdammers zich thuis bij voelt. Daarbij hebben we nadrukkelijk aandacht voor eerstegeneratiestudenten en doorstromers.

- We gaan het gesprek aan met gemeenschappen om te kijken hoe onderwijsinstellingen en het lerarenbestand inclusiever kunnen worden. Wij stimuleren dat niet alleen Sinterklaas en Kerst op scholen worden gevierd, maar ook Ketikoti en het Suikerfeest;
- Wij vieren meertaligheid en diversiteit bijvoorbeeld door kennisuitwisseling tussen docenten te verbeteren en meer boeken in andere talen en van vrouwelijke en niet-Westerse schrijvers in de lesstof en via de bibliotheek aan te bieden;
- We strijden tegen discriminatie in het onderwijs en zetten ons in voor betere representatie. Daarbij laten we ons inspireren door rolmodellenprogramma's zoals die van de politie;
- De gemeente moet samenwerken met mbo's, hogescholen en universiteiten om seksuele intimidatie tegen te gaan;
- We breiden de sociaal psychologische hulp aan Amsterdamse jongeren en studenten uit;
- Voor aanvang van het studiejaar moet er speciale aandacht zijn voor eerste generatiestudenten en doorstromers op alle onderwijsinstellingen in de stad door programma's;
- Elk kind heeft recht op passend onderwijs. Indien er extra begeleiding nodig is, moet er voldoende ruimte zijn in gebouwen en professionele ondersteuning. We bevorderen de samenwerking tussen regulier en speciaal onderwijs;
- We pleiten voor 0 thuiszitters in Amsterdam. We voeren actief beleid om ieder kind onderwijs te geven. Als passend onderwijs binnen het reguliere en speciale onderwijs niet mogelijk is, dan moet dagbesteding gericht op maximale ontplooiingskansen beschikbaar zijn.

Onderwijs: niveau op orde

Nederlandse leerlingen scoren steeds slechter op internationale ranglijsten. Dit komt deels door de lesmethoden die worden gebruikt: wiskunde is te talig en Nederlands focust te veel op 'begrijpend lezen'. Ook het leesplezier vermindert. Daarom zetten we ons in voor goed reken- en taalonderwijs in Amsterdam en bieden we ruimte om te experimenteren met nieuwe lesmethoden en -technieken. Lezen wordt leuk voor elke Amsterdammer. We gaan de laaggeletterdheid onder

150.000 Amsterdammers, met een oververtegenwoordiging in Noord, Nieuw-West en Zuidoost, tegen. Naast onderwijsinstellingen hebben de bibliotheken hierin ook een centrale rol.

- We investeren in de OBA en de OBA krijgt een centralere rol in de onderwijsagenda van de stad. We zorgen dat elke Amsterdammer toegang heeft tot een OBA-abonnement via gratis lidmaatschap voor iedereen tot en met 25 jaar of via de stadspas;
- Er komen voldoende studiefaciliteiten in de stad;
- Om laaggeletterdheid tegen te gaan, verstevigen we het Taalakkoord en investeren we extra in wijken waar dit het hardst nodig is. Ook zetten we in op nauwe samenwerking met informele zorgorganisaties die diepgeworteld zijn om de doelgroep het best te bereiken;
- We zetten ons in voor het belang van taal, zoals Nederlands en andere moedertalen. We organiseren ook voorleesdagen voor niet-Nederlandstalige ouders en hun kinderen.

Het belang van het mbo

Amsterdam loopt voorop met haar mbo-agenda. Daar is D66 trots op. De komende vier jaar moet dit nog sterker verankerd worden om ervoor te zorgen dat mbo's in bredere zin voorbereiden op de arbeidsmarkt en samenleving, alle leerlingen een stageplek kunnen vinden en er goede aansluiting is tussen het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen om personeelstekorten tegen te gaan. Zeker om onze duurzame ambities voor energietransitie te realiseren.

- Mbo-colleges spelen een prominentere rol in de buurt en samenleving;
- We intensiveren de samenwerking tussen het mbo en het bedrijfsleven, inclusief het mkb, om (snuffel)stages, bezoeken en een buddy-systeem op te zetten, zodat iedereen de kans krijgt om hun leefwereld en netwerk uit te breiden. We sluiten stage-akkoorden af met grotere werkgevers in de stad;
- De gemeente heeft een voorbeeldrol en zorgt ook voor voldoende mbo-stageplekken;
- Met het mbo werken we aan het Actieplan Stagediscriminatie, bijvoorbeeld door scholen zelf de sollicitatie uit te laten voeren voor de eerste stages, de begeleiding te verbeteren en ervoor te zorgen dat er meer werkplekken bezocht worden;
- We promoten en waarderen het mbo-onderwijs als hét beroepsonderwijs en laten de termen hoger en lager onderwijs los;
- We stimuleren zachte overgangen en samenwerking tussen het mbo en andere onderwijsniveaus (zoals vmbo en hbo) om doorstroming te vergemakkelijken.

Ruimte voor vrijheid en samenwerking

Alle betrokkenen verdienen de vrijheid om hun school en vak in te vullen zoals zij dat willen. We stimuleren samenwerking, voorkomen concurrentie en dat iedereen het wiel opnieuw uitvindt.

- De gemeente neemt de regie om samenwerking tussen scholen te bevorderen en de concurrentiestrijd tegen te gaan;
- D66 lanceert een platform waar leerkrachten meer van elkaars werk kunnen profiteren, voorbij het initiatief voor het burgerschapsonderwijs.

Waar werk is, vandaag en in de toekomst

Economie

De coronacrisis heeft de Amsterdamse economie en daarmee de werkgelegenheid geraakt. Het is belangrijk dat het verwachte spoedige en krachtige herstel zo snel en volledig mogelijk gerealiseerd wordt, voor iedereen. D66 Amsterdam omarmt groei die niet alleen zorgt voor economische welvaart, maar ook voor welzijn en klimaat. Wij zien de komende tijd als een kans om minder afhankelijk te worden van het toerisme en het ondernemersklimaat verder te versterken, met oog voor Amsterdammers en hun leefomgeving. Wij willen dat iedereen perspectief heeft op werk en dat iedereen zich verder kan ontwikkelen. Op die manier leveren we ook een bijdrage aan het oplossen van de steeds groter wordende personeelstekorten.

Ondernemerschap

Ondernemers en bedrijven zorgen voor banen en een bruisende stad. In Amsterdam bouwen we voort op de successen van onze sterk ontwikkelde sectoren, maar zagen de afgelopen tijd ook het belang van meer economische diversiteit. Ook het mkb speelt een belangrijke rol in de werkgelegenheid en leefbaarheid in de buurt. We zijn trots op het levendige start-up ecosysteem in Amsterdam. Dit willen we behouden en verder versterken voor scale-ups: de bedrijven die de problemen van morgen oplossen én voor banen zorgen.

- We gaan het economische programma structureel financieel versterken en maken het banenaanbod diverser, bijvoorbeeld in de sectoren gezondheid, fintech en media. We zetten in op bedrijven die iets aan de stad toevoegen, zoals innovatie, banen of bedrijven die maatschappelijke problemen oplossen;
- Het mkb wordt in alle buurten betrokken en gestimuleerd om gezamenlijk het winkel- en horecagebied te ontwikkelen;
- In wijken komen wonen, werken en recreatie samen. Er is niet alleen ruimte voor 'kantoorbanen', maar ook voor ambachten en (lichte) maakindustrie;
- We behouden de aantrekkingskracht van Amsterdam als hub voor creatieve kenniswerkers;
- Marktondernemers krijgen de ruimte zich aan te passen aan de veranderende omstandigheden en worden betrokken bij het beleid.
- D66 staat voor een open bezorgeconomie waarin ruimte is voor nieuwe businessmodellen en innovatieve concepten, maar wel één waarin rekening wordt gehouden met negatieve externaliteiten zoals verkeersdruk, het aanzien van winkelstraten en leefbaarheid van buurten. Dit vraagt om een gemeente die met open houding het gesprek aangaat met nieuwe toetreders en die dialoog faciliteert tussen bewoners, buurtwinkels en lokale horeca. Basisregels voor bezorgbedrijven moeten duidelijk en handhaafbaar zijn.

Sociale ondernemingen

Sociale ondernemingen zijn organisaties die bijdragen aan een gezonde Amsterdamse economie en aan verschillende maatschappelijke doelstellingen, waaronder het stimuleren van de circulaire economie of het bevorderen van werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Deze ondernemingen verdienen het apart genoemd te worden, omdat ze als geen ander laten zien dat economische activiteit hand in hand gaat met maatschappelijke impact. We stimuleren juist die economische ontwikkeling die kwetsbare Amsterdammers ondersteunt om mee te doen: die hen werk biedt, extra inkomen oplevert en/of meedoen mogelijk maakt.

- Samen met sociale ondernemers verbeteren we het investeringsklimaat door hubs toe te voegen, (mkb)-netwerken te versterken en in samenwerking met bestaande financierders een Amsterdams impactfonds op te zetten;
- We voeren het actieplan Sociaal Ondernemerschap/City Deal Impact Ondernemen versneld uit;
- Er komt bij nieuwe en bestaande gebiedsontwikkeling ruimte voor sociale ondernemers;
- Bij de gemeente komt een duidelijk aanspreekpunt voor sociale ondernemers, met een toegankelijke online portal;
- We stimuleren initiatieven om het bewustzijn over bredere maatschappelijke impact bij bedrijven te vergroten, bijvoorbeeld door Sustainable Development Goals-scans;
- Subsidieer voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt banen binnen sociaal ondernemerschap en sociale firma's;
- Om sociale firma's te ondersteunen gaat de gemeente een substantieel deel van haar inkopen bij sociale firma's doen.

Duurzame economie

Voor D66 gaan groen en groei hand in hand. Duurzame ontwikkelingen zorgen voor innovatie en banen. De komende jaren blijft Amsterdam investeren in duurzaamheid en neemt een aanjagende rol om de energietransitie te versnellen. Dat doen we door te zorgen voor voldoende investeringen, ruimte en talent.

- We betrekken burgers, bedrijven en onderwijsinstellingen bij de energietransitie door ze proactief helderheid te bieden en ruimte te geven om te experimenteren met nieuwe energievormen. Dit zorgt voor ondernemerschap, werkgelegenheid en rendement;
- De decentrale energievoorziening blijft voor minstens de helft in lokale handen en we onderzoeken hoe omwonenden mee kunnen profiteren;
- Het circulaire economie beleid kan wat D66 betreft nog steviger. Naast de inzet op voedsel, organische reststromen, consumptieartikelen en de gebouwde omgeving, intensiveren we de samenwerking met de grotere industrie en bedrijventerreinen om ook op industrieel niveau de circulaire ambities te realiseren;
- We stimuleren en faciliteren deelgebruik van vervoermiddelen met het waarborgen van de toegankelijkheid van de openbare ruimte en leefbaarheid in de stad.

Schiphol en de Haven

Schiphol en de Haven zijn essentieel voor de internationale concurrentiepositie van Amsterdam, het halen van de duurzaamheidsdoelen, en het banenaanbod in de stad: de aan de Haven en

Schiphol gerelateerde directe en indirecte arbeidsplaatsen in de regio wordt elk geschat op meer dan 60.000. De combinatie van de levendige stad met haar talent en onderwijsinstellingen, de luchthaven en de zeehaven biedt een unieke kans om duurzame doelen om te zetten in concrete stappen. Dat vergt echter samenwerking en durf, waarbij de gemeente wat D66 betreft een belangrijke rol speelt.

- De Amsterdamse Haven speelt een onmisbare rol in de ambitie om Nederland 'de waterstofrotonde van Europa' te maken voor de energietransitie in Amsterdam en daarbuiten. We werken samen met relevante partijen om de benodigde ruimte, investeringen en talent te vinden om dit te realiseren;
- Wat D66 betreft blijft de Haven een onmisbare rol spelen in de circulaire economie. Naast activiteiten op het gebied van afvalverwerking en bouwmaterialen, moet de gemeente met de Haven samenwerken om te kijken op welke andere terreinen de circulaire ambities op grootschalig niveau kunnen worden versterkt;
- We zorgen voor een goede balans tussen wonen en werken in de Haven, en de bereikbaarheid van inwoners en logistiek;
- Voortbordurend op de ambitie voor de energietransitie in de Haven, zetten we in op Schiphol als meest duurzame luchthaven en belangrijkste hub-connectiviteit in Europa, waar duurzame energiebronnen voorhanden zijn. We balanceren het belang voor de economie en de overlast. Naast luchthaven, wordt Schiphol ook een belangrijker punt in het internationale treinverkeer.

Toerisme en binnenstad

Toerisme is niet weg te denken uit de stad. Om te zorgen dat we niet terugvallen in het massatoerisme waar steeds meer inwoners last van hadden, stelt D66 het leefklimaat en de Amsterdamse economie centraal. We ontmoedigen overlastgevers. Voor bezoekers, uit binnen- en buitenland, die bijdragen aan de stad zijn we een gastvrije plek met veel culturele voorzieningen. We bouwen voort op onze huidige voorzieningen en zetten in op het aantrekken van internationale congressen en beurzen. D66 wil dat een integraal Toerismebeleid onderdeel wordt van de overwegingen bij ingrepen in de stad die het toerisme beïnvloeden. Zo kan de stad werken aan een effectief beleid.

- We staan voor het Toerisme in Balans initiatief met als ondergrens van het aantal toeristen 10 miljoen en als bovengrens 20 miljoen en sturen op het leefklimaat in de stad, waarborgen de diversiteit van het winkelaanbod proactief en borgen dat er balans blijft tussen te weinig bezoekers waardoor onze voorzieningen onder druk komen en te veel bezoekers waardoor de stad aan leefbaarheid inboet;
- D66 zet vol in op de ambitie om van Amsterdam de culturele en congresstad in binnen- en buitenland te maken en blijven daar de komende bestuursperiode in investeren;
- We ontmoedigen overlastgevers door blijvend verbod op overlastgevendende activiteiten, zoals 'pretvervoer' (bierfietsen), alcoholgebruik in bepaalde gebieden, en we blijven touringcars weren uit de binnenstad;
- We zetten in op spreiding: we plaatsen toeristische trekpleisters buiten de Ring A10 en werken samen met het Rijk om landelijke spreiding beter te realiseren;

- We benutten alle mogelijk instrumenten voor de ontwikkeling van woningen boven winkels in de binnenstad. We zoeken naar creatieve oplossingen veel ruimte te laten benutten als woonruimte, bijvoorbeeld door studentenwoningen te realiseren. Met meer bewoners in het gebied versterken we economische en maatschappelijke structuren;
- In de overlastgebieden van de binnenstad wordt restrictief beleid gevoerd ten aanzien van alcoholverkoop buiten de horeca en communiceert dit nationaal en internationaal zodat deze maatregel doorwerkt in het imago van de stad;
- We gaan met coffeeshopeigenaren werken aan een betere spreiding van cannabisaanbod over de stad;
- We blijven investeren in vastgoed op cruciale plekken in de binnenstad om zo te zorgen voor een meer divers aanbod in de straat en bij te dragen aan de leefbaarheid van de binnenstad;
- Sekswerk in Amsterdam is op weg naar een nieuwe toekomst, waarvan een nieuw te bouwen erotisch centrum het fysieke middelpunt gaat zijn. We zoeken hiervoor een locatie die aansluit bij een gebied waar al wordt uitgegaan, zoals het gebied rondom het Johan Cruijff stadion. Om deze transitie samen met sekswerkers succesvol te kunnen vormgeven zullen ook tijdelijke plekken nodig zijn voor raamprostitutie, bijvoorbeeld aan het IJ.

Mensen, die vrijwillig kiezen om te werken als sekswerker, moeten zelfstandig, veilig en gezond hun werk kunnen doen. Sekswerkers moeten betrokken worden bij de totstandkoming van nieuw beleid, waar ook samen gekeken wordt wat de beste vorm en plek is voor hun activiteiten. Mensenhandel en uitbuiting worden hard aangepakt, met het waarborgen van privacy. De rechten van sekswerkers staan centraal: zij moeten hun werk vrijwillig, veilig en gezond kunnen uitoefenen en beschermd worden tegen ongewenst fotograferen en andere vormen van intimidatie

Digitale economie

Digitalisering en ontwikkelingen op het gebied van data bieden veel kansen voor de Amsterdamse economie. Die moeten ten volle worden benut. Hierbij moeten we de keerzijden, zoals op het gebied van veiligheid en klimaat, niet uit het oog verliezen. D66 zet zich in voor een toekomstbestendige economie, maar waarborgt ook de privacy van elke Amsterdammer en de klimaatambities die we met elkaar hebben vastgelegd.

- We waarborgen de kracht van de Amsterdam Internet Exchange omdat deze een cruciale rol in het dagelijkse leven van elke Amsterdammer en onze economie speelt;
- We zorgen ervoor dat zo veel mogelijk Amsterdammers over digitale kennis en vaardigheden beschikken door middel van samenwerking met onderwijsinstellingen en bedrijven en de inzet van de in 2021 opgerichte buurtteams. We zetten in op datacenters onder groene voorwaarden: met toegang tot of bijdrage aan het opwekken van duurzame energie, ze moeten groene daken hebben en voor koeling gebruik maken van grondwater.

Samenwerking oplossen personeelstekorten

In veel sectoren - van het onderwijs en de zorg tot de *hospitality* en technieksector - nemen de personeelstekorten steeds verder toe. Tegelijkertijd zitten nog relatief veel mensen zonder werk, of werken zij in sectoren waar juist banen verdwijnen. Wij willen daarom de samenwerking tussen het bedrijfsleven, onderwijsinstellingen en de overheid intensiveren. Ten eerste om te zorgen dat opleidingen zo goed mogelijk aansluiten bij de praktijk in de stad. Ten tweede willen we extra investeren in het om- en bijscholen en het aan de juiste werkgever koppelen van werkzoekenden. Mensen die het om wat voor reden dan ook langere tijd niet lukt een baan te vinden, krijgen daarbij extra hulp en ondersteuning

- We zorgen we ervoor dat House of Skills uitgebreid en zichtbaarder wordt, zodat meer Amsterdamse werkzoekenden en werkgevers elkaar kunnen en zullen vinden. Daarmee dragen we bij aan een belangrijke wijziging in de inrichting van de arbeidsmarkt: van sectoraal naar intersectoraal, en van focus op diploma's naar focus op (te ontwikkelen) vaardigheden;
- We zetten in op banenafspraken met werkgevers in sectoren met personeelstekorten en personeelsoverschotten. Belangrijk in deze banenafspraken zijn de ondersteuning, begeleiding en bij- en omscholing van werkzoekenden;
- Amsterdamse werkzoekenden die zich willen om- of bijscholen naar werk in sectoren met een personeelstekort kunnen een renteloze lening krijgen voor het volgen van een relevante opleiding of cursus. Deze lening kan dan na het vinden van nieuw werk worden terugbetaald. De lening bestaat naast het landelijke Levenlanglerenkrediet, dat beperkt is tot de vergoeding van het collegegeld van een voltijdse mbo-opleiding of een voltijd of deeltijdopleiding aan een hogeschool of universiteit;
- Waar nodig speelt de gemeente een proactieve rol om vraag (banen van de toekomst en banen in sectoren met personeelstekorten) en aanbod (vaardigheden van Amsterdammers) beter op elkaar te laten aansluiten. De focus ligt daarbij op het mbo en op het om- en bijscholingsaanbod.

Waar je jezelf kan zijn

Vrije stad

Amsterdam is van oudsher een vrije en liberale stad. Een stad die diversiteit nastreeft en iedereen welkom wil heten. Waar je kan zijn wie je bent, en kan worden wie je wilt zijn. Een stad waarin iedereen veilig over straat kan lopen, ook hand in hand, en ook met keppeltje of hoofddoek op. Waar de regenboogvlag gewoon kan worden opgehangen. Een stad waarin mensen zich gezien en gehoord voelen. D66 zet zich vol overgave in om racisme, discriminatie en andere vormen van uitsluiting te bestrijden.

Amsterdam rainbow capital of the world

Het is onze ambitie om van Amsterdam de *rainbow capital of the world* te maken, voor iedereen binnen de Pride-gemeenschap. We blijven aandacht houden voor de vrijheid en veiligheid van onze LHBTIQ+ gemeenschap. We accepteren geen geweld en andere vormen van intimidatie. Ook

de komende vier jaar zetten we ons keihard in om de vrijheid en veiligheid van LHBTIQ+ personen te bevorderen.

- Om de ambitie van *rainbow capital of the world* te onderstrepen willen we een groot LHBTIQ+ event zoals de Gay Games, Europride of World pride naar Amsterdam halen;
- Alle LHBTIQ+ subgemeenschappen verdienen aandacht, desalniettemin is er specifieke inspanning vereist voor bijvoorbeeld transgender personen, intersekse personen, LHBTIQ+ personen met een biculturele achtergrond, LHBTIQ+ vluchtelingen en roze ouderen. Dit vraagt om een intersectionele benadering van alle relevante beleidsvraagstukken;
- Er komt een actieplan voor transpersonen waarin de gemeente zich onder andere hard maakt voor de acceptatie van transpersonen, de hoge werkloosheid aanpakt en mentale gezondheid bevordert;
- De gemeente steunt naast generieke LHBTIQ+ belangenorganisaties ook zelforganisaties en initiatieven die bijdragen aan de emancipatie van deze gemeenschap;
- LHBTIQ+ jongeren moeten zich welkom, prettig en veilig voelen in de stad en op school. Zij moeten zich welkom voelen en welkom zijn op de school van hun keuze. Scholen mogen deze jongeren niet weigeren, hen niet dwingen uit de kast te komen of conversietherapeutische of celibataire 'oplossingen' propageren. Dat geldt ook voor religieuze en andere levensbeschouwende instellingen. Waar dat niet zo is, verwachten wij dat de gemeente stevig optreedt. De gemeente moet inzetten op accurate voorlichting, onafhankelijke vertrouwenspersonen en handhaving bij niet-naleving;
- LHBTIQ+ jongeren hebben een grotere kans dakloos te worden, zij moeten passend opgevangen en geholpen worden;
- Wij zetten ons in voor een omgeving waarin LHBTIQ+ personen die – bijvoorbeeld wegens een combinatie van non-discriminatiegronden – kwetsbaar kunnen zijn, zoals mensen van kleur, bi-culturele en religieuze LHBTIQ+ personen en LHBTIQ+ asielzoekers, -ouderen, mensen met een beperking, transgender, intersekse, en bi+ personen, zich veilig en prettig voelen. Activiteiten en ontmoetingsmogelijkheden voor deze groepen worden ondersteund in beleid en met budget.
- De gemeente bevordert dat zorginstellingen in alle stadsdelen LHBTIQ+ vriendelijke en gendersensitieve zorg bieden, bijvoorbeeld met een Roze Lopercertificaat. Wanneer er in de gemeente een asielzoekerscentrum is, bevordert de gemeente de veiligheid van LHBTIQ+ personen daar.

- Zonder zichtbaarheid geen acceptatie. De gemeente bevordert zichtbaarheid onder meer door evenementen te ondersteunen, door ook foto's van LHBTIQ+ personen te tonen in gemeentelijke folders en informatiemateriaal, door op Coming-Outdag en andere momenten de regenboogvlag te hissen en met het initiëren van regenboogzebrapaden in alle stadsdelen.

We komen op voor elkaar

Racisme, discriminatie en andere vormen van uitsluiting zijn onacceptabel. We willen dat geen enkele Amsterdammer hier nog mee te maken krijgt. We maken ons er hard voor dat iedereen zich thuis kan voelen en zichzelf kan zijn. In het bijzonder, maar niet uitsluitend, maken wij ons hard voor het volgende.

- We verwachten van de gemeente ingrepen wanneer Amsterdammers op basis van ras, achtergrond, seksuele voorkeur of genderidentiteit in de openbare ruimte gediscrimineerd worden, zoals bijvoorbeeld in de taxi-sector;
- We belonen partijen die actief bijdragen aan bestrijden van racisme, discriminatie en andere vormen van uitsluiting en vice versa. De gemeente hanteert een zero-tolerance beleid en werkt niet samen met dienstverleners of bemiddelaars die discrimineren;
- We willen dat het Meldpunt Discriminatie Regio Amsterdam (MDRA) beter bekend wordt en haar werk kan voortzetten, vooral het nagaan van meldingen om mensen aan te spreken en eventueel in contact te brengen met slachtoffers van racisme en discriminatie om tot een gedragsverandering gesprek te komen is belangrijk naast het registreren en inzichtelijk maken van ontwikkelingen;
- We zetten in op het vergroten van aangiftebereidheid in geval van racisme en discriminatie. Het is belangrijk om een accuraat beeld te hebben van de echte cijfers. Daarnaast willen we de opsporingsbereidheid vergroten als er sprake is van racisme of discriminatie. Het is belangrijk dat degene die aangifte heeft gedaan hierover wordt teruggekoppeld, waarmee het voor diegene zichtbaar is dat vervolg wordt gegeven aan het aangifte doen.
- Helaas blijkt antisemitisme nog steeds een groot probleem in de stad. We blijven hier aandacht voor vragen en zetten ons in om antisemitisme tegen te gaan. Naast voorlichting en herdenking van de Holocaust geven we ook voorlichting over geschiedenis van Joden in de stad en de huidige joodse gemeenschap. Ook beveiligen we instellingen waar dit noodzakelijk is zodat Joodse Amsterdammers zich veilig voelen;
- De aanpak van moslimdiscriminatie en moslimhaat zal de komende jaren meer aandacht moeten krijgen. Dat geldt in het bijzonder voor het tegengaan van discriminatie op de arbeidsmarkt en woningmarkt, waar veel moslimjongeren de dupe van zijn;
- We zetten in op dialoog en uitwisseling tussen verschillende (geloofs)gemeenschappen;
- We willen een Amsterdams actieplan tegen institutioneel racisme;
- In 2023 is het 150 jaar geleden dat de slavernij in Nederland werd beëindigd. Veel sporen van het slavernijverleden zijn nog altijd zichtbaar en werken fysiek en emotioneel door in onze stad. Om de slavernij te erkennen en de afschaffing te eren willen we dat Ketikoti een feestdag is op elke school in Amsterdam en dat 2023 een herdenkingsjaar van de slavernij wordt. We kijken kritisch naar de straatnamen en beelden die refereren aan deze

geschiedenis. Waar mogelijk moeten daar een extra uitleg bij. Waar nodig moet de naam worden veranderd;

- Emancipatie van vrouwen is een groot goed. We willen de representatie van vrouwen en ondervertegenwoordigde groepen in het Amsterdams straatbeeld verbeteren en in de openbare kunst. Bij nieuwe straatnamen zullen we in blijven zetten op namen van strijders tegen de slavernij, vrouwen en ondervertegenwoordigde groepen, zodat alle Amsterdammers zich kunnen herkennen in de namen in onze stad. Minimaal 70% van de nieuwe straatnamen moet hieraan voldoen;
- Wij zetten ons in voor zelfbeschikking van vrouwen en LHBTIQ+ personen daar waar religie een beklemmende rol speelt.

Een toegankelijke stad

- De stad moet toegankelijk en inclusief zijn voor iedereen, ook voor inwoners en bezoekers met een beperking. We willen verbetering van rolstoeltoegankelijkheid van de stad en faciliteiten, meer openbare toiletten en inzet op een app als HogeNood. Bij nieuwe faciliteiten verwachten we dat de gemeente een toegankelijkheids-check doet;
- We willen polarisatie in de stad tegengaan met campagnes en door ervaringsdeskundigen in te zetten;
- De gemeente communiceert in het Engels en Nederlands, en waar nodig in andere talen. We zien de toegankelijkheid van gemeentelijke diensten voor meer-/anderstaligen als een verrijking.

Belang van mensenrechten

- Mensenrechten zijn er voor iedereen. En realisering van mensenrechten is nooit af. Daarom pleiten wij voor een Amsterdams actieplan mensenrechten, in navolging van het landelijk actieplan mensenrechten;
- Meer aandacht voor burgerschap, burgerschaps- en mensenrechtenonderwijs;
- We blijven ons hard maken voor Amsterdam als *Shelter City*.

Een zorgzame en beschermende stad

- We zien Amsterdam ook als een zorgzame en beschermende stad. Een stad die opkomt voor haar inwoners, met name voor haar kwetsbare inwoners. We streven naar een overheid die haar inwoners vertrouwt en oplossingen biedt aan Amsterdammers die vastzitten in het systeem;
- Amsterdam blijft een thuishaven voor vluchtelingen. De gemeente biedt hen actief de kans om als aanvulling op het taalprogramma bij inburgering aan verschillende taalprojecten mee te kunnen doen;
- We doen er alles aan statushouders snel aan het werk te helpen, door de handen ineen te slaan met maatschappelijke organisaties wiens aanpak aanvullend is op die van de gemeente zelf;
- We willen extra opvang realiseren voor economisch dakloze personen, bijvoorbeeld in passantenhotels of door projecten als onder de pannen. Voor overige dakloze personen pleiten wij voor goede spreiding over alle steden. Voor elke dakloze persoon moet de

gemeente Amsterdam voor een periode van minimaal negen maanden een briefadres beschikbaar stellen. Daarnaast worden er alternatieven gezocht voor het gebruik van hostile architecture;

- Amsterdam gaat intensiever samenwerken met partners in Oost- en Midden-Europa om dakloze migranten uit deze regio's beter te begeleiden;
- Rechtsbescherming blijft belangrijk voor D66. Met name in kwetsbare buurten moet het recht naar de mensen gebracht worden. Daarom investeren we verder in de buurtrechter;
- Er komen concrete oplossingen voor Amsterdammers die vastzitten in het bureaucratische gemeentelijke systeem. Daarbij wordt ingezet op snel en doortastend handelen van ambtenaren die ook de kwetsbaarheid van bureaucratische systemen durven en kunnen aankaarten;
- Wanneer de gemeente risicogestuurd toezicht inzet, mogen o.a. etniciteit, religie en overige uiterlijke kenmerken daar geen onderdeel van zijn. We willen bovendien voorkomen dat door wijkgerichte aanpakken verschillende etnische groepen vaker worden gecontroleerd en daarmee gediscrimineerd. Daarom zijn en blijven we fel tegen preventief fouilleren zonder directe dreiging van gevaar.

Waar iedereen veilig is

Veiligheid

Veiligheid is een randvoorwaarde voor een vrije stad. We willen dat Amsterdam voor iedereen een veilige stad is. Om te voorkomen dat jonge Amsterdammers in het criminele circuit belanden, willen we stevig inzetten op preventie. We bieden jongeren een tweede kans. Tegelijkertijd investeren we in een rechtsstaat die weerbaar is tegen crimineel gedrag en werken we hierin intensief samen met politie en Openbaar Ministerie, om een bijdrage te leveren aan het stevig optreden tegen crimineel gedrag.

Bestrijd criminele verleiding voor jongeren met de beste kansen

Jongerenwerk is dé sleutel om jongeren van op het rechte pad te houden. We willen daarom fors investeren in jongerenwerk en in jongerencentra. We zetten bovendien in op een stevige Amsterdamse preventieagenda voor de komende jaren.

- We investeren extra in het beleid "Positief perspectief, weerbaar opgroeien in Amsterdam", gericht op preventie van jeugdproblematiek door het versterken van jongerenwerk en het verstevigen van het netwerk rondom risicojongeren;
- We blijven investeren in een preventief interventieteam op basisscholen;
- We bieden jongeren een nieuwe start en perspectief door posities en stages als 'junior' jongerenwerkers aan te bieden. Voortijdige schoolverlaters moeten alsnog een startkwalificatie kunnen behalen. Dit kan door schoolverlaters actief te benaderen en hen een onderwijstraject aan te bieden;
- We willen een goed werkend Amsterdams platform voor welzijnswerkers, politie, scholen en jongerenwerkers. Via dit platform kunnen zij gemakkelijk, laagdrempelig en op

structurele basis contact met elkaar hebben om vroegtijdig problemen te signaleren, te sparren en te kijken wie wat doet en krachten te bundelen;

- We zetten steviger in op projecten als '16-23', waarbij Jeugdzorg jongeren begeleidt naar volwassenheid. Daarnaast moet met jeugdzorgorganisaties worden afgesproken dat zij jongeren die de leeftijd van 18 jaar bereiken niet loslaten voordat support, wonen, werk, school en zorg zijn geregeld. De gemeente moet jeugdzorgorganisaties in dit verband voldoende middelen en ondersteuning bieden. Amsterdam neemt haar verantwoordelijkheid, maar kan niet zonder voldoende middelen van het Rijk;
- We intensiveren mogelijkheden om online in contact te komen met jongeren in kwetsbare situaties. Een steeds groter deel van het leven van jongeren vindt plaats op sociale mediakanalen. Het is belangrijk dat jeugdwerkers zich hier actief mee bezig houden en hiervan op de hoogte blijven, zodat een kloof tussen de jeugdwerkers en jongeren wordt voorkomen;
- We stimuleren netwerken voor jongeren, waarbij zij (ongeacht gender, maar in het bijzonder ook meiden) aan elkaar of aan diverse initiatieven voor jongeren worden gekoppeld;
- Via Meisjeswerk besteden we extra aandacht aan (kwetsbare) meisjes. We willen een aanpak tegen *shaming* en *exposing*.

Drugscriminaliteit

- Amsterdam moet erkennen en uitdragen dat zonder regulering van drugs, de strijd tegen drugscriminaliteit nooit kan worden gewonnen. Amsterdam moet actief aanklaarten welke problemen drugscriminaliteit veroorzaakt in haar buurten;
- Amsterdam beschikt over te weinig politiecapaciteit om criminele activiteiten in de stad op te sporen. Daardoor blijven die wel eens onbestraft. Daarom maken we ons hard voor extra politiecapaciteit;
- Amsterdam versterkt de samenwerking met overheidsinstanties en De Nederlandsche Bank (DNB) om criminele financiële geldstromen op te sporen en te verstoren;
- Amsterdam draagt bij aan de regulering van softdrugs door zich welwillend op te stellen ten opzichte van experimenteerruimte die door het Rijk wordt geboden. We zijn voor (inter)nationale regulering van softdrugs. Wat D66 betreft, is dat de enige weg vooruit;
- We dragen Amsterdam aan als een pilotstad voor experimenteerruimte met legalisering van MDMA en xtc, wanneer die ruimte door het Rijk wordt een aangeboden.
- Amsterdam handhaaft geen i-criterium (het verbod op toegang bij coffeeshops voor mensen die niet in Nederland wonen), omdat dit zal leiden tot een verschuiving naar straathandel;

Bestrijd overlast in de wijk en investeer in bescherming van individuen

Overlast in de wijk lossen we op met lokale oplossingen, met extra aandacht voor individuen en families die structureel belaagd of bedreigd worden. D66 Amsterdam prioriteert de bestrijding van straatintimidatie, seksueel geweld en femicide.

- We willen waar nodig meer wijkagenten en jongerenwerkers in de buurt; straatintimidatie gaan we tegen door als stad deel te nemen aan de VN-veilige straten aanpak en voorlichting gericht op daders;
- Bij onveilige situaties thuis - of dit nu voortkomt uit huiselijk geweld, burenruzies of intimidatie in de buurt – staat Amsterdam pal voor het slachtoffer en draagt zorg voor een veilige situatie;
- Geweld tegen vrouwen is een onderbelicht probleem. Er zijn meerdere netwerken en organisaties die meisjes en vrouwen bijstaan en begeleiden bij complexe problemen zoals seksueel geweld, intimidatie en andere vormen van gendergerelateerd geweld. We willen dat de gemeente deze en nieuwe netwerken en organisaties ondersteunt;
- Ook achter de voordeur moet Amsterdam een veilige stad zijn. Communicatie over huiselijk geweld moet laagdrempeliger, herkenbaarder en meer zichtbaar zijn voor slachtoffers. Dat betekent dat deze communicatie in alle in dit verband relevante talen moet plaatsvinden. Datzelfde geldt voor hulporganisaties. We willen het melden bij Veilig Thuis laagdrempeliger maken. Daarbij sturen we aan op samenwerking en informatie-delings tussen formele instanties zoals politie en hulpverlening en informele organisaties, uiteraard met inachtneming van privacyregels. We zetten in op preventie van aanhoudend huiselijk geweld door de intergenerationele cirkel van huiselijk geweld te doorbreken.

Inzetten op professionele en rechtvaardige politie, boa's en brandweer

Het is van groot belang dat Amsterdammers het volste vertrouwen hebben in de mensen die ze veilig houden: politie, handhavers en brandweer. Lukraak preventief fouilleren en etnisch profileren passen daar niet bij. We zetten in op kwaliteit en diversiteit bij het politiekorps, boa's en de brandweer. Dat komt de openbare orde ten goede.

- In Amsterdam wordt niet etnisch geprofileerd. D66 Amsterdam zet haar strijd tegen etnisch profileren onverminderd voort. Die inzet bestaat onder andere uit het inzichtelijk krijgen of maatregelen tegen etnisch profileren effect sorteren;
- Zonder concrete actuele informatie en zonder concrete actuele aanleiding wordt in Amsterdam niet preventief gefouilleerd. Dat betekent dat er op dat moment minimaal een concrete verdenking tegen een individu of specifieke groep mensen moet bestaan;
- We zetten in op een diverser politiekorps. Ook op het gebied van expertise, zodat slachtoffers van bijvoorbeeld zedendelicten door de politie niet onheus bejegend worden of te maken krijgen met secundaire victimisatie.
- De afgesproken modernisering van de brandweer moet worden voortgezet. De brandweer moet aantoonbare stappen vooruitzetten op het gebied van diversiteit, inclusie, flexibilisering van het rooster en verrichte woninginspecties.

Openbare orde en veiligheid

- Boa's worden niet bewapend. De veiligheid van boa's moet worden gegarandeerd door goede samenwerking met de politie. We zetten boa's niet in als verkapte agenten en laten hen geen taken uitvoeren waarbij hun veiligheid niet kan worden gegarandeerd;
- Cameratoezicht wordt alleen ingezet als het nut en de noodzaak ervan zwaarder wegen dan de privacy die ermee wordt opgegeven;

- Amsterdam handhaaft het huidige vuurwerkverbod. Er komt met Oud & Nieuw een grote professionele vuurwerkshow en meerdere kleinschalige evenementen in verschillende buurten;
- Amsterdam blijft inzetten op de preventie van polarisatie en de bestrijding van radicalisering en extremisme, ook in periodes waarin er niet veel aan de hand lijkt. Wanneer conflicten in de wereld in onze straten opspelen, moeten we reeds in de haarvaten van de stad zitten. Om onze aanpak steeds verder te verbeteren, toetsen we deze regelmatig aan de stand van de wetenschap en aan de aanpak van andere wereldsteden;
- Cyberaanvallen zijn geen sciencefiction meer, zoals de vele aanvallen met *ransomware* laten zien. We verstevigen de virtuele stadspoorten. Amsterdam moet vooroplopen in het beschermen van de gegevens van haar burgers, bedrijven en de overheid. In dit verband willen we dat Amsterdam inzet op meer IT-kennis binnen de gemeente.

De stad die zorgt

Kansengelijkheid & sociaal vangnet, jongeren, zorg & welzijn, sport, democratische vernieuwing en financiën

De stad die zorgt

De zorgzame stad begint wat D66 betreft met maximale kansengelijkheid voor elke Amsterdammer – nog voordat je geboren bent. Elk kind verdient een kansrijke start. Jongeren zijn het afgelopen jaar extra hard door corona geraakt. Wij geven hen nu alle ruimte om zich te ontwikkelen en te ontplooiën, want zij zijn de toekomst.

We staan voor een stad met een sterk sociaal vangnet. Een stad die er echt voor je is, juist als het even niet gaat. Die wanneer het nodig is – bijvoorbeeld bij schulden, armoede of ziekte – een handreiking doet om je er weer bovenop te helpen. Op de momenten dat iemand zijn plek niet kan vinden, moeten we zorgen dat de gemeente én haar inwoners klaarstaan om juist dat steuntje in de rug te bieden. We staan voor een toegankelijke en benaderbare gemeente, en we vieren vrijwilligerswerk.

Amsterdam is de stad waar je gezond leeft en waar je zorg kunt vinden als dat nodig is. We introduceren een preventieagenda waardoor (onderlinge) gezondheidsverschillen verminderen en elke Amsterdammer gezond is en blijft. Voor degenen die zorg nodig hebben, tussen efficiëntie en kwalitatieve persoonsgerichte zorg.

Amsterdam is de stad die gelooft in haar inwoners en waar de gemeente met een open blik de helpende hand biedt aan diegenen die dat nodig hebben, op de manier die het beste bij hen past. Amsterdam is ook de stad waar elke inwoner kan meepraten en gehoord wordt. Als laatste staat de zorgzame stad voor een stad die haar verantwoordelijkheid neemt door op een goede manier met publiek geld om te gaan. D66 investeert op verstandige wijze in de toekomst van de stad.

Waar je vanuit vertrouwen steun kunt vinden als het nodig is

Kansengelijkheid en sociaal vangnet

Wij willen een Amsterdam waar kansen vanaf de start gelijk zijn. Een stad waarin iedereen mee kan doen, ongeacht de buurt waar je woont, het inkomen van je ouders, je gender (identiteit), moedertaal of andere achtergrond. Dat vraagt om ongelijk investeren in gelijke kansen.

Eén van die kansen is werk. Werk biedt niet alleen bestaanszekerheid; het vormt ook een belangrijke basis voor sociale contacten en persoonlijke ontwikkeling. Iedereen beschikt over talenten. De stad moet meer doen om mensen in staat te stellen deze optimaal te benutten. Werk moet lonen, en niet alleen in salaris. We maken ons hard voor een sociale economie.

We streven naar een stad waar, als het mis gaat, je altijd een nieuwe kans kan krijgen. Een stad waarin iedereen recht heeft op een schone lei, zodat je daarna weer echt mee kan doen. Wat D66 Amsterdam betreft, zijn investeren in kinderen, preventie en de helpende hand als houding kernelementen. Daarbij denken we in mogelijkheden en talenten, en vfschormt vertrouwen in Amsterdammers de basis.

Kansrijke start

Kansengelijkheid begint met een kansrijke start. Ieder kind verdient de best mogelijke start op een leven vol kansen en ervaringen om een goede toekomst op te kunnen bouwen. Eén op de vier kinderen in Amsterdam groeit op in armoede. Wat D66 Amsterdam betreft verdienen juist zij een goede kans. Kinderen mogen in geen geval het slachtoffer worden van de financiële situatie van het gezin waarin het opgroeit. We omarmen het ongelijk investeren om gelijke kansen te creëren.

- Kansen(on)gelijkheid begint al bij het ongeboort kind. Daarom moeten hulpverleners optimaal in de gelegenheid worden gesteld om kwetsbare aanstaande ouders te begeleiden, een gezonde levensstijl te vinden, te helpen bij de opvoeding, te begeleiden bij psychische gezondheid. We investeren extra in programma's die kinderen een gezonde en kansrijke start bieden;
- Jonge Amsterdammers moeten de kans krijgen naar de voorschool of opvang te gaan. Veel jonge Amsterdammers spreken de Nederlandse taal niet voldoende wanneer zij naar de basisschool gaan. De voorschool speelt een belangrijke rol in de ontwikkeling van taalvaardigheden, evenals in het ontplooiën van andere (sociale) vaardigheden. Kinderopvangcentra worden gestimuleerd om de voorschool aan te bieden en met de opvang te mengen;
- Buurtteams staan dicht bij onze inwoners en hebben een belangrijke rol bij vroegsignalering. We willen de zichtbaarheid van buurtteams vergroten, door sleutelfiguren uit buurten aan te wijzen als ambassadeurs en in te zetten op samenwerking met lokale organisaties. We versterken informele zorgorganisaties, aangezien zij vaak het dichtst bij de doelgroep staan en goed weten wat nodig is;

- Elk kind dat zonder gezond ontbijt naar school of opvang gaat, is er één te veel. We willen dat alle Amsterdamse kinderen met een volle maag naar school en de opvang gaan.

Een baan vinden

Er zijn genoeg Amsterdammers die graag willen werken, maar om verschillende redenen geen baan kunnen vinden. Voor een betere begeleiding, moet de gemeente weer een gezicht hebben met lokale 'werkpunten' in de wijk. Ook moet worden tegengegaan dat werkgevers geen baan aanbieden op basis van achtergrond of achternaam. In Amsterdam is geen ruimte voor arbeidsdiscriminatie.

- Arbeidsmarktbegeleiding moet zichtbaar en toegankelijk zijn. We vergroten de zichtbaarheid van bestaande faciliteiten, en in wijken waar het nodig is gebruiken we gebouwen van buurtteams en hun effectieve middelen zoals de buurtbus, of leegstaande panden om overheid en relevante organisaties samen te brengen om mensen de weg te wijzen naar de arbeidsmarkt. We zorgen ook voor betere toegankelijkheid, zoals een speelplek voor kinderen op locatie;
- Coachingstrajecten voor werkzoekende jongeren worden verstevigd. Ook kijken we hoe dergelijke programma's uitgebreid kunnen worden voor andere doelgroepen;
- Arbeidsdiscriminatie moet stoppen: we voeren zero tolerance beleid, we doen pro-actief onderzoek naar mogelijke arbeidsdiscriminatie, we spreken organisaties aan op hun gedrag en bieden handvatten voor verbetering;
- De gemeente heeft een voorbeeldrol te vervullen in het tegengaan van arbeidsdiscriminatie. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt moeten in het eigen personeelsbestand van de gemeente opgenomen worden;
- We pleiten ervoor om de handen ineen te slaan met maatschappelijke organisaties wiens aanpak aanvullend is op die van de gemeente zelf, om zo mensen met afstand tot de arbeidsmarkt zoals statushouders aan het werk te helpen.

Vier vrijwilligerswerk

Zeker tijdens de coronacrisis hebben we gezien hoe weerbaar en veerkrachtig de stad kan zijn, en hoe bereid Amsterdammers zijn om elkaar te helpen. Meer Amsterdammers meldden zich aan om te helpen dan dat er hulpvragen waren. Vrijwilligerswerk is gelukkig niet iets wat we alleen de afgelopen tijd hebben gezien; het speelt een belangrijke rol in de saamhorigheid van de stad. Dit wil D66 nog verder versterken door het zichtbaar te vieren.

- We werken met organisaties samen om vraag en aanbod beter te matchen en bieden waar nodig ondersteuning door middel van (digitale) infrastructuur;
- De vrijwilligersacademie wordt versterkt: elke vrijwilliger krijgt de kans zich te ontwikkelen;
- Vrijwilligerswerk wordt meer zichtbaar in de stad gevierd: bijvoorbeeld door activiteiten, campagnes of een 'Vrijwilliger van het Jaar'-evenement;
- Het jaarlijkse maximum van de financiële vergoeding wordt verhoogd naar 2.400 euro.

Doorbreek armoede

Armoede is een hardnekkig probleem, helaas ook in Amsterdam. Eén op de zes Amsterdamse huishoudens leeft (nog steeds) onder de armoedegrens en één op de vier kinderen groeit op in armoede. Armoede is geen eigen keuze of eigen verantwoordelijkheid, maar een maatschappelijk probleem. Armoede moet door de gemeente worden tegengegaan door maatregelen te nemen op gebieden als onderwijs, de arbeidsmarkt en zorg. Dat geldt ook voor armoede die van generatie op generatie doorgegeven wordt.

- We streven naar meer ruimte voor maatwerk bij hulpverleners. Zij weten het beste waar mensen behoefte aan hebben. Als gemeente moeten we daarop vertrouwen;
- Armoederegelingen waar Amsterdammers gebruik van kunnen maken moeten eenvoudig en meer zichtbaar zijn. De stadspas biedt Amsterdammers veel mogelijkheden om zich te ontwikkelen en ontplooien. Het aanbod via de stadspas wordt beter bereikbaar en het gebruik wordt laagdrempeliger gemaakt. Versimpeling en gebruiksgemak staan voorop;
- We willen de armoedeval van alleenstaande vrouwen tegengaan. Dit doen we door te investeren in projecten die alleenstaande vrouwen aan een netwerk helpen met een focus op empowerment, ontwikkeling en financiële zelfstandigheid;
- We gaan menstruatie-armoede tegen, door bijvoorbeeld menstruatieproducten gratis beschikbaar te stellen op scholen.

Bied de helpende hand

Mensen die ondersteuning nodig hebben, moeten kunnen rekenen op een overheid die de helpende hand biedt, in plaats van onnodige druk of wantrouwen. Dit moet altijd het uitgangspunt zijn van de gemeentelijke organisatie, zeker als het gaat om het bieden van ondersteuning aan mensen in lastige situaties. D66 staat voor maatwerk, zodat mensen gepaste begeleiding krijgen.

- We bieden iedere bijstandsgerechtigde persoon de mogelijkheid om tijdelijk tot het leefbare minimumloon bij te verdienen naast hun uitkering. We kijken verder welke (experimentele) manieren we kunnen inzetten om kwetsbare situaties zoveel mogelijk te voorkomen;
- Het wordt eenvoudiger voor bijstandsgerechtigde personen om een opleiding te volgen of vrijwilligerswerk te doen;
- Als er een boete voor een bijstandsgerechtigde persoon dreigt te worden uitgedeeld, moet het vierogenprincipe gelden, zodat er altijd een tweede ambtenaar meekijkt op het dossier;
- We kijken hoe een pilot zoals de burgerjury in Eindhoven ingezet kan worden om zo de kans op een gang naar de rechtszaal voor bijstandsgerechtigde personen te verkleinen;
- De gemeente heeft een rol bij het uitkeren en toekennen van toeslagen en uitkeringen. D66 Amsterdam verwacht van de gemeente vertrouwen in Amsterdammers als grondhouding en dat regels niet te rigide worden geïnterpreteerd;
- De gemeente moet haar beleid aanpassen op en toetsen aan het vermogen van Amsterdammers om in actie te komen, een plan te maken, door te zetten en met tegenslagen en verleidingen om te gaan (het doenvermogen).

Schone lei bij schulden

Te veel Amsterdammers hebben moeite om hun vaste lasten te betalen. Ook kampen te veel Amsterdammers met problematische schulden. Met de coronacrisis komt daar mogelijk een nieuwe groep, zzp'ers en ondernemers, bij. De impact van schulden op deze Amsterdammers en hun kinderen is enorm en heeft impact op alle facetten van hun leven. We zien een belangrijke rol weggelegd voor de gemeente om op vernieuwende en progressieve wijze actief bij te dragen aan de preventie van schulden, evenals om structurele oplossingen te bieden aan Amsterdammers met schulden. D66 wil dat de gemeente hier vooral inzet als de helpende hand.

- Het voorkomen van problematische schuldsituaties is misschien wel belangrijker dan het genezen ervan. Daarom wil D66 meer aandacht voor financiële geletterdheid, bijvoorbeeld door les in financiën en een huishoudboekje op school. Ook willen we de ontwikkeling en het gebruik van hulp- en zicht op je geld-apps stimuleren;
- We willen verder investeren in de rol van buurtteams bij vroegsignalering. Daarbij zetten we in op het gestructureerd uitwisselen van informatie met buurtteams, bijvoorbeeld wanneer een zorgaanbieder of Waternet betalingsachterstanden ziet ontstaan;
- Ondernemers en zzp'ers die geraakt zijn door de coronacrisis, zijn mogelijk extra kwetsbaar. De gemeente moet proactief aan vroegsignalering doen van schulden bij deze groep, bijvoorbeeld op basis van verstrekte TOZO- of NOW-regelingen. Daarbij verwachten we van de gemeente een coulante houding;
- Wanneer een Amsterdammer in een problematische schuldensituatie is beland, willen we dat diegene snel geholpen is. We willen onderzoeken of de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp) met een jaar kan worden verkort. Ook willen we verder inzetten op doorbraakfondsen en onderzoeken of een doorbraakhypothek te faciliteren is;
  - We doen er alles aan slachtoffers van het toeslagenschandaal bij te staan;
- De rentes bij de Stadsbank van Lening en de pandjesbank moeten verder worden verlaagd, tot minimaal het wettelijk maximum dat in de private sector geldt – nu 10%. Als dat verlieslatend wordt voor de gemeente, moet worden ingezet op een nieuw model.

Waar jong de toekomst heeft

Jongeren

Meer dan een kwart van de Amsterdammers is jonger dan 25 jaar. Met name jongeren tussen 15 en 25 jaar hebben hun leven door corona drastisch zien veranderen. Waar deze fase normaliter in het teken staat van vrijheid, uitgaan, plezier en verbinding, heeft deze groep zich de afgelopen periode sterk moeten aanpassen aan de geldende maatregelen. Voor veel jongeren was dit moeilijk te bevatten, omdat de effecten van het coronavirus op hen het minste effect hadden. Ze pasten zich aan om de ouderen in de samenleving te beschermen: een teken van grote solidariteit. Daarbij zijn de coronamaatregelen bij deze groep ook extra hard aangekomen, omdat ze vaak over beperkte financiële middelen en (woon)ruimte beschikken, en nog weinig vastigheid in het leven ervaren. D66 Amsterdam wil jongeren extra aandacht geven zodat ze positief in het leven staan en hun toekomst vol vertrouwen tegemoetzien.

Verhoog de (mentale) weerbaarheid van jongeren

Steeds meer Amsterdamse jongeren hebben last van psychische klachten, zoals eenzaamheid. Slechts 20% krijgt hier op tijd hulp voor. Amsterdamse ggz-instellingen merken op dat een deel van de patiënten onnodig laat zorg krijgt, terwijl met vroegtijdige ondersteuning de klachten niet erger hadden hoeven worden. D66 pleit daarom voor een preventieve aanpak om de mentale weerbaarheid van kinderen en jongeren te versterken, door al in een vroeg stadium in gesprek te gaan over gevoelens en emoties. Zo kan er vroeg worden gesignaleerd en ingegrepen en kan in sommige gevallen voorkomen worden dat kinderen en jongeren in de ggz geholpen moeten worden. Dit heeft ook positieve impact op de te lange wachtlijsten binnen de Amsterdamse ggz.

- We geven meer aandacht aan mentale gezondheid op Amsterdamse scholen, door middel van lessen in mentale weerbaarheid. Hierbij geven we ook specifiek aandacht aan de digitale weerbaarheid van jongeren. We maken van het tegengaan van seksuele intimidatie, *online grooming* of afpersing een prioriteit;
- We voorkomen eenzaamheid onder jongeren door bewustzijn te creëren over wat eenzaamheid is en hoe je het herkent. Op die manier kunnen jongeren zelf en alle professionals die met jongeren in contact komen eerder hulp bieden;
- We blijven inzetten op Thrive Amsterdam Mentaal Gezond om Amsterdammers, organisaties, kennis en ervaring bij elkaar te brengen;
- We zorgen dat Ouder- en KindTeams ook op middelbare scholen zichtbaar aanwezig zijn;
- We investeren in jongeren die een misstap zijn begaan, middels coachings- en mentortrajecten, om zo herhaling te voorkomen.

Versterk de zelfredzaamheid van jongeren

Niet alle jongeren krijgen vanuit huis uit de handvatten aangereikt om te floreren in onze maatschappij. Hoe leer je voor een proefwerk? Hoe werk je effectief en gestructureerd samen? Als jongeren deze handvatten niet aangeboden krijgen, is de stap naar criminaliteit sneller gezet. Om dit te voorkomen, dient de gemeente programma's aan te bieden waar jongeren deze vaardigheden alsnog kunnen aanleren.

- We blijven inzetten op coachingsprogramma's voor jongeren zoals *Young Originals*;
- We investeren in *social enterprises* die zich richten op het versterken van de zelfredzaamheid van jongeren;
- We zorgen dat elke kwetsbare buurt een jongerencentrum krijgt;
- We zorgen dat alle voortgezet onderwijs scholen in kwetsbare buurten worden verbonden aan cultuur- en sportaanbod;
- We zetten stevig in op een preventieagenda om jongeren uit het criminele circuit te houden. Zie hiervoor het hoofdstuk 'Veiligheid'.

Goed onderwijs en studiefaciliteiten

De coronacrisis heeft de kansenongelijkheid van kinderen en jongeren op goed onderwijs verder blootgelegd. Veel kinderen en jongeren zijn door het verplichte thuisonderwijs verder achterop geraakt omdat er thuis ontoereikende studiefaciliteiten waren, terwijl in andere gezinnen de middelen wél aanwezig waren. Amsterdamse studenten hadden voor corona al te maken met schaarse externe studiefaciliteiten. Die schaarste is door corona alleen maar groter geworden, terwijl de (internationale) studentenpopulatie blijft groeien.

- We subsidiëren laptops en andere studiematerialen voor kinderen en jongeren die daar onvoldoende middelen voor hebben;
- We laten studielokalen op scholen langer open voor leerlingen die thuis geen prettige studieruimte hebben;
- We zetten ons in voor op meer studiefaciliteiten voor studenten, bijvoorbeeld door creatief om te gaan met leegstaande kantoorpanden en gemeentelijk vastgoed;
- We maken ons hard voor een gebalanceerde verhouding tussen het aantal studenten, studiefaciliteiten en woonruimte. Daartoe blijven we continu in dialoog met onderwijsinstellingen over wat verantwoorde (studenten)groei is;
- We blijven ons inzetten voor het behoud van studenten- en jongerenorganisaties door dialoog tussen gemeente en studentenorganisaties te stimuleren, en kijken hoe de gemeente geschikte ontmoetingsplaatsen kan faciliteren;
- We stellen een centraal aanspreekpunt aan bij de gemeente voor studenten, daarnaast benoemen we een bestuurder specifiek met de portefeuille studentenzaken.

Carrière kansen voor jongeren en studenten

Het CBS laat zien dat de grootste groep werkzoekenden in Nederland onder de 25 jaar is. Belangrijk om hierbij op te merken is dat het Verwey-Jonker Instituut stelt dat de achterstand op baankansen van jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond (nog) verder is gegroeid. Daarnaast hebben jongeren en studenten vaak moeite met het vinden van een passende stageplek, waarbij er voornamelijk een tekort is aan plekken voor mbo-studenten. Veel bedrijven en organisaties weten niet goed hoe ze stagiaires moeten opleiden en kunnen inzetten, en kunnen

hulp gebruiken om passende plekken aan te kunnen bieden. D66 wil bedrijven en organisaties helpen door de gemeente hierin een voortrekkers- en coördinerende rol te laten vervullen.

- We zetten in op meer stageplekken voor mbo-studenten;
- We bouwen een netwerk van de gemeente, mkb'ers en maatschappelijk organisaties om de doorstroom van onderwijs naar werk te bespoedigen. Samen we af welke stappen we ondernemen om met nieuwe en bewezen interventies meer jongeren en studenten aan werk te helpen;
- We versterken de positie en bekendheid van het Jongerenpunt voor werk en opleiding.;
- We stimuleren ondernemerschap bij jongeren door binnen StartupAmsterdam: een specifiek programma gericht op jongeren te starten. Daarnaast creëren we broedplaatsen voor jonge ondernemers in (cross-overs van) *urban sports*, kunst en cultuur (lees meer in het hoofdstuk 'Sport').

Waar we voor elkaar zorgen

Zorg & welzijn

Wij vinden dat elke Amsterdammer de kans moet krijgen om gezond op te groeien en oud te worden in onze stad. De verschillen in (gezonde) levensjaren zijn binnen Amsterdam tussen de Amsterdamse stadsdelen alsook per opleidingsniveau, inkomen, afkomst, gender (identiteit) en seksuele geaardheid te groot. Van gelijke kansen is geen sprake. Daarom willen wij breed investeren in zorg en welzijn, waarbij we aandacht hebben voor zowel fysieke- als mentale gezondheid. Voorkomen is beter dan genezen. Preventie met behoud van keuzevrijheid én oog voor kansengelijkheid. Daarom maken wij de komende jaren preventie het speerpunt van ons beleid. We zetten vol in op een gezonde leefstijl, met gezond eten en bewegen. en gezonde leefstijl moet zo laagdrempelig mogelijk worden gemaakt. Naast aandacht voor preventie, moet er ook aandacht zijn voor overmatig middelengebruik, wachtlijstproblematiek in de ggz en eenzaamheid.

Preventie

D66 staat voor een stad die zich inzet om, waar mogelijk, te voorkomen dat mensen ongezonde keuzes maken. Ongezonde keuzes die impact hebben op henzelf, maar ook op hun omgeving. We zetten beleid in om verslaving aan, en overmatig gebruik van, sigaretten, alcohol en drugs te ontmoedigen en te verminderen. Zoals ook het overmatig gebruik van lachgas. Daarnaast stimuleren we een gezonde levensstijl met aandacht voor voeding en bewegen, en stimuleren we een gezonde leefomgeving door onder andere in te zetten op beleid ter verbetering van de luchtkwaliteit. We staan voor een vrije stad, maar ook voor een stad die zorgt voor haar inwoners.

- We blijven vol inzetten op de Amsterdamse preventieagenda. We willen dat Amsterdam vooroploopt. Daarom blijven we samen met de GGD Amsterdam en andere kennisinstellingen investeren in onderzoek naar leefstijl en publieke gezondheid;
- We investeren in een Kansrijke Start voor iedereen. Zie hiervoor de aparte paragraaf 'Kansrijke Start';
- We organiseren een jaarlijkse week van de publieke gezondheid waarin nationale en internationale kennis wordt verbonden aan professionals in de stad;
- We creëren meer rookvrije zones in Amsterdam om werk te maken van een rookvrije generatie. Zien roken doet roken. Daarom willen wij rookvrije zones in parken, rondom scholen, speelpleinen en andere plekken waar veel kinderen komen. Daarnaast stimuleren we organisaties, verenigingen en instellingen om hun locaties ook rookvrij te maken;
- We stoppen met houtstook in de stad om de ernstige luchtvervuiling die dit veroorzaakt terug te dringen. We stimuleren mensen om houtstook te mijden door goede voorlichting te geven en subsidies te geven voor het vervangen van de houtkachel. Bij nieuwbouw dient het gebruik van houtstook vermeden te worden;
- We nemen maatregelen om ongezond eten tegen te gaan en stimuleren het gezond eten. We maken de openbare ruimte aantrekkelijker om in bewegen en te spelen. Op plekken waar veel kinderen en jongeren komen, zoals bij (sport)evenementen en openbare plekken, is geen ongezonde (kinder)marketing toegestaan;

- We starten een grootscheepse Amsterdamse lachgascampagne via verschillende kanalen (*influencers*, sportclubs, markten, culturele centra, etc.) om gebruik van lachgas te ontmoedigen;
- We ondersteunen campagnes op scholen om voorlichting te geven over drank, drugs en seksuele gezondheid, en gaan hierbij voor een stedelijke aanpak;
- We blijven ondersteuning aanbieden voor Amsterdammers die met grote regelmaat aan chemseks doen en een risico lopen op negatieve langetermijneffecten hiervan zoals verslaving en mentale problemen;
- We richten ons op structurele oplossingen bij het voorkomen en tegengaan van overgewicht. Denk hierbij aan gezonde schoollunches, het stimuleren van een fietscultuur onder kinderen, bewegen en sporten;
- We zien vaccinaties als een uitstekend voorbeeld van preventie. We zetten alles op alles om de vaccinatiegraad met betrekking tot het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) onder alle Amsterdammers omhoog te krijgen;
- We blijven een voortrekker in de bestrijding van soa's en hiv, met als doel om in 2026 geen nieuwe hiv-besmettingen meer te hebben. Hiervoor is een goede soa-poli een belangrijk middel. De gemeente moet zorgdragen voor genoeg en toegankelijke (en anonieme) testmogelijkheden voor soa's voor iedereen. Ook moet de gemeente het Prep-programma blijven uitvoeren;
- De drugstestservice is en blijft een belangrijke gratis voorziening om Amsterdammers in staat te stellen verantwoord te gebruiken.

Zorg & welzijn in de buurt

De groeiende kloof tussen arm en rijk is ook terug te zien op het gebied van gezondheid. In de praktijk is het voor veel mensen lastig om de juiste gezonde keuzes te maken als het gaat om bewegen, voeding en roken. D66 staat voor een stad die dicht bij haar inwoners staat en die ze helpt met het maken van de juiste keuzes. In 2021 zijn we daarom gestart met de Buurtteams in Amsterdam, waardoor laagdrempelige zorg en advies altijd dichtbij is.

- We blijven vol inzetten op de Buurtteams (welzijn) en de Ouder- en KindTeams (zorg) om in een vroeg stadium in te kunnen grijpen en gezondheidsongelijkheid tegen te gaan. Hiermee zorgen we ervoor dat elke wijk een plek heeft waar mensen laagdrempelig binnen kunnen lopen voor coaching, informatie en/of een luisterend oor. We zetten in op dat bij wijken met veel anderstaligen, mensen die deze taal machtig zijn het buurtteam waar nodig kunnen versterken;
- We stellen in elk Buurtteam welzijnscoaches aan. Een welzijnscoach verbindt mensen met de sociale basis, en zorgt voor het ontstaan van initiatieven waar de bewoners zelf behoefte aan hebben. Denk aan wandelgroepjes, kookcursussen, of stoppen-met-roken groepjes. De welzijnscoach kan daarbij ook fungeren als de schakel naar Amsterdam Vitaal & Gezond, evenals en naar huisartsen;
- We geven de Buurtteams budget voor uitzonderlijke gevallen, omdat de hulpvraag van bewoners niet altijd in een hokje valt te plaatsen. De Buurtteams staan dicht bij de bewoners. Zij kunnen goed inschatten wanneer er sprake van een uitzondering is, en er maatwerk toegepast dient te worden;

- We richten een Amsterdams wachtlijstoverleg in waarbij in samenspraak met de buurtteams overbruggingsplannen worden opgesteld, terwijl de cliënt wacht op de ggz. Hierdoor kunnen hulpbehoevenden reeds begeleid worden op psychosociale gebieden zoals werk, re-integratie, sociale contacten, dagbesteding en zelfzorg;
- We zorgen voor een kort lijntje tussen Buurtteams en ggz voor een sneller herstel en doorstroom van hulpbehoevenden;
- We zetten in op een actieplan om eenzaamheid te verminderen, met name onder ouderen, jongeren en (internationale) studenten;
- We maken van Amsterdam een dementievriendelijke stad. In alle buurten is inloop en voorlichting voor mensen die te maken hebben met dementie, zoals bijvoorbeeld het Odensehuis.

Kinderen en jeugd

We kunnen er niet van uitgaan dan kinderen en jongeren met problemen zichzelf wel redden. Op de juiste momenten moeten wij als gemeenschap daarom voor ze klaarstaan. We moeten zorgen dat ze nooit tussen wal en schip komen te vallen, omdat ze die traumatische ervaring vaak de rest van hun leven bij zich dragen. D66 staat voor een stad die zorgt voor de kinderen en jeugdigen van de stad, juist op de momenten waarop dit het hardst nodig is.

- We zorgen dat kinderen in de jeugdbeschermingsketen worden geholpen om gebruik te maken van sport- en cultuuraanbod. Er wordt gestimuleerd om meer werk te maken van therapie en begeleiding op basis van kunsteducatie of sport;
- We zetten ons in om de wachttijden in de jeugdzorg stevig te verminderen;
- We versterken de jeugd-ggz. Alle Ouder- en KindTeams krijgen extra ggz-kennis- en expertise, en de samenwerking met de hoogspecialistische jeugd-ggz zorg wordt geïntensiveerd;
- We zetten in op wervingscampagnes gericht op opgeleid worden tot zorg professional.
- We creëren een fonds waarop zorgverleners terug kunnen vallen wanneer cliënten tussen schakelmomenten vallen. Een cliënt die net 18 is geworden, kan dan gewoon het begonnen traject afmaken dat is ingezet door Jeugdzorg;
- We zetten in op het tegengaan van huiselijk geweld en kindermishandeling alsook voor voldoende opvangplekken voor slachtoffers van huiselijk geweld. We maken hulporganisatie Veilig Thuis beter bekend, zetten meer in op samenwerking tussen diverse hulporganisaties, maken meer informatiepunten beschikbaar en bekend onder professionals, en benutten de ervaringen van pilot Blijvend Veilig zowel als de expertise van Blijfgroep. Daarbij wordt de samenwerking van partners in de jeugd veiligheidsketen via Blijvend Veilig uitgebreid naar de hele stad;
- We zetten in op vroegsignalering van eventuele kindermishandeling. Ieder kind heeft recht op een veilige woonomgeving;
- We maken ons in lijn met het landelijke programma hard voor een aanpassing van het zorgstelsel. Daarbij wordt de gemeentelijke taak in de Jeugdwet beperkt tot thuisnabije ondersteuning en zorg. Hierdoor vallen complexe gevallen onder de verantwoordelijkheid van het Rijk.

GGZ en woonzorg instellingen

Zorginstellingen kunnen niet altijd de door hen gewenste zorg leveren. Vaak spelen een gebrek aan (kwalitatieve) middelen, starre bureaucratische kaders, of simpelweg een tekort aan zichtbaarheid daarbij een rol. D66 wil ervoor zorgen dat deze instellingen de ruimte krijgen, zodat ze meer tot bloei komen en meer in verbinding kunnen komen met de Amsterdammers.

- We stoppen met het goedkeuren van onderaannemerschap door instellingen die niet voldoen aan de kwaliteitseisen;
- We zorgen dat het ggz-aanbod beter aansluit bij mensen met een migratieachtergrond;
- We geven gespecialiseerde instellingen de financiële ruimte om cliënten in afwachting van een volgende stap (bijvoorbeeld een opvangtehuis) te blijven ondersteunen of wanneer de cliënt niet op zijn plek is in een reguliere instelling;
- We stimuleren nieuwe woonzorginstellingen waar ouderen zowel zelfstandig als met hulp kunnen wonen, ok voor ouderen met een migratieachtergrond;
- We zetten in op vierkante financiering voor 24-uurs voorzieningen en begeleide woongroepen;
- We maken afspraken met woningcorporaties om een vast percentage van de woningen beschikbaar te stellen voor 24-uurs voorzieningen en begeleide woongroepen;
- We zorgen binnen de sociale woningvoorraad voor meer woningen voor groepen die uitstromen uit de zorgvoorzieningen, zoals jongeren uit de jeugdzorg of die vanuit de maatschappelijke opvang beschermd wonen komen;
- We maken het meldpunt voor personen met verward gedrag meer bekend, zodat Amsterdammers zo snel mogelijk kunnen helpen in de omgang met personen met verward gedrag;
- We investeren in en faciliteren samenwerking tussen zorginstellingen en informele zorgorganisaties. Denk aan vrouwen- en LHBTIQ+-organisaties die goed in contact staan met deze moeilijk bereikbare doelgroepen;
- We nemen de verontrustende stijging van femicide serieus. We willen de mogelijkheid tot het verkrijgen van een stalkingsalarm voor slachtoffers uitbreiden.

WMO en mantelzorgers

De kwaliteit van de zorg wordt grotendeel bepaald door de kwaliteit van zorgverleners en de beschikbare middelen. Helaas zien we dat de drang om zorg efficiënter te maken kan leiden tot verminderende kwaliteit, daar zorgverleners overbelast raken, er een uurtje factuurtje mentaliteit ontstaat, of er minder hulpmiddelen beschikbaar zijn. D66 streeft ernaar een gezonde balans te vinden tussen efficiëntie en kwalitatieve, persoonsgerichte zorg.

- We zorgen voor toegang tot de hulpmiddelen voor hulpbehoevende personen om zelfstandig thuis te kunnen wonen (Wmo). We maken leverbetrouwbaarheid onderdeel van de aanbesteding en evalueren regelmatig met leveranciers hoe ze hierop presenteren;
- We houden het Wmo-vervoer betaalbaar voor hulpbehoevende personen en begeleiders;
- We erkennen de positie van de mantelzorger in het lokale zorgstelsel en zetten een programma op om jonge mantelzorgers vanaf de eerste dag te ondersteunen door middel van voorlichting, coaching en begeleiding;
- We ontlasten de mantelzorger door respijtzorg en logeerszorg te stimuleren;

- We maken tolken beschikbaar voor hulpverleners. Op die manier voorkomen we dat kinderen deze rol op zich moeten nemen;
- We onderzoeken bij wie het mogelijk is om naar eigen draagkracht bij te dragen aan zorg, om te voorkomen dat zorg onbetaalbaar wordt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een eigen bijdrage bij Hulp bij Huishouding;
- We steunen de vestiging van een tweede Oranje Huis in Amsterdam waar zorg en opvang voor slachtoffers van huiselijk geweld geconcentreerd kan worden aangeboden. We onderzoeken hoe deze zorg (voor slachtoffers van huiselijk geweld) met minder bureaucratische procedures zo goed mogelijk met een langetermijnperspectief kan worden aangeboden en of aanbesteding hiervoor de juiste procedure is.

Waar sport voor iedereen is

Sport

Bewegen leidt tot verlenging van het aantal (gezonde) jaren dat we leven; minder kans op overgewicht; betere resultaten op school; lagere zorgkosten; minder ziekteverzuim op het werk en het kan ook nog eens veel plezier geven! Daarnaast tonen wetenschappers aan dat bewegen belangrijk is voor de hersenen, wat verband houdt met vertraging van dementie op latere leeftijd. Lang niet alle Amsterdammers bewegen nu voldoende: één op de drie Amsterdamse volwassenen voldoet niet aan de landelijke beweegnorm van dertig minuten per dag. Maar liefst één op de vijf kinderen in Amsterdam heeft overgewicht of obesitas. Corona heeft bovendien nogmaals benadrukt hoe belangrijk een gezonde levensstijl is. Gezonde mensen zijn minder vatbaar voor het virus en de effecten ervan zijn vaak minder heftig.

Sport is een van de belangrijke pijlers om tot een gezonde levensstijl te komen, daarom zet D66 zich voor de komende verkiezingsperiode nogmaals hard in om het sportbeleid van Amsterdam te verbeteren.

Maak sport en bewegen toegankelijk voor iedereen

D66 staat voor een Amsterdam waarin iedereen gelijke kansen krijgt. Gelijke kansen op goed onderwijs, op werk en een woning, maar ook gelijke kansen op een goede gezondheid en de mogelijkheid om te kunnen sporten. Hoewel er reeds lopende beleidsmaatregelen zijn om iedereen de mogelijkheid te bieden om te sporten, blijkt de praktijk vaak weerbarstig. Niet iedereen wordt met deze maatregelen bereikt. In 2020 werden er maar 8.000 aanvragen goedgekeurd door het Jeugdfonds Sport & Cultuur voor onder andere sportcontributie of financiële ondersteuning bij zwemlessen, terwijl er in Amsterdam 30.000 kinderen opgroeien in armoede. Om te voorkomen dat de gezondheidskloof tussen arm en rijk de komende jaren groter wordt, dient Amsterdam zich in te zetten om de beweeg- en sportparticipatie van al haar inwoners te vergroten. Jong geleerd is immers oud gedaan. Daarom maakt D66 zich extra hard voor beweeg- en sportparticipatie bij kinderen en jongeren.

- We sluiten als Amsterdam aan bij het Volwassenenfonds zodat ook volwassen die rond het bestaansminimum leven contributie, lesgeld en/of materialen voor sport of creatieve activiteiten vergoed krijgen;
- We investeren extra in sportstimulering zoals wordt gedaan in de agenda 'Sport en Bewegen'. Daarbij wordt gefocust op groepen waarvan sportdeelname momenteel achterblijft, zoals mbo-studenten;
- We investeren in een inclusief sportklimaat;
- We zetten in op zwemmen voor iedereen, door het programma voor (school)zwemlessen te verbeteren en pierenbadjes toe te voegen in nieuwe wijken;
- We willen dat kinderen met een beperking meer mogelijkheden hebben om in speeltuinen te spelen en te sporten.

Krijg elke Amsterdammer (weer) aan het bewegen

Tijdens corona werden mensen geacht om zoveel mogelijk binnen te blijven. Sportscholen gingen dicht en sporten in teamverband was een tijdlang niet toegestaan. Dit heeft ertoe geleid dat er minder is gesport, maar ook dat de ledenaantallen bij veel verenigingen flink is gedaald (43%). Het lijkt erop dat de mensen die voor corona al frequent sporten alternatieven hebben gevonden voor het sporten bij een vereniging of in groepsverband. Voornamelijk de

kwetsbare groep van de bevolking is daadwerkelijk minder gaan sporten. Voor de komende periode staat Amsterdam voor de uitdaging om mensen die gestopt zijn weer aan het sporten te krijgen, maar uiteraard ook om mensen die voor corona niet sportten aan het sporten te krijgen.

- We zorgen dat bewonersinitiatieven en Buurtteams ondersteuning krijgen van sport- en bewegingscoaches om laagdrempelige activiteiten zoals wandelgroepjes in de buurt te organiseren. Deze coaches richten zich daarbij extra op ouderen om hen zo veel mogelijk aan het bewegen te krijgen;
- We zorgen voor meer aandacht voor meiden bij initiatieven zoals Sportbuurtwerk en Jongerenwerk;
- We volgen de adviezen vanuit de Sportnorm op en investeren in het creëren van meer sportfaciliteiten in de openbare ruimte, daar waar dat het hardst nodig is;
- We creëren een sterkere basis voor aangepast sporten en revalidatie met goede faciliteiten, onderzoek, begeleiding en toeleiding.

Positioneer Amsterdam als sportstad

Naast dat het beoefenen van sport goed is voor de gezondheid, zorgt sport ook voor sociale interacties en voor een gevoel van verbondenheid. Zet sport en sportevenementen daarom ook in om Amsterdammers meer met elkaar in verbinding te brengen.

- We zetten in op sportevenementen – waaronder Europese kampioenschappen, lokale toernooien in vakantieperiodes – die bijdragen aan Amsterdam als sportstad;
- We organiseren parallel aan deze sportevenementen ook (debat)evenementen rondom gezondheid en levensstijl, zodat zo'n eenmalig evenement ook een blijvend effect heeft.
- We investeren in topsport in Amsterdam middels sportorganisatie Topsport Amsterdam en 'Papendal aan de Zuidas';
- We blijven inzetten op het Amsterdamse Topsport Talentenfonds voor sporters die op dit moment niet in aanmerking komen voor steun via de topsportinfrastructuur. We breiden het aantal sporters uit en onderzoeken het toevoegen van andere sporten naast *urban*- en vechtsporten;
- We investeren in nieuwe vormen van sport, zoals *urban sports* en *E-sports*. De urban sportagenda wordt gecontinueerd en uitgebreid met indoor hallen in Noord en Zuid, en met speciale aandacht voor dans-, cross-over en vechtsporten.

Versterk de Amsterdamse sportverenigingen

Sportverenigingen staan midden in de maatschappij. Op sportverenigingen komen mensen met diverse achtergronden bij elkaar om samen te sporten en om samen dingen te organiseren. Sportverenigingen brengen mensen bij elkaar en zorgt voor onderlinge verbondenheid. Zowel relatief als absoluut is in de grote verenigingssporten in Amsterdam al jaren een (lichte) groei waarneembaar. Deze groei moet verder worden geacommodeerd én gestimuleerd. Sport in verenigingsverband is namelijk een belangrijk onderdeel van de basisinfrastructuur voor sport en beweging. Bovendien zijn verenigingen belangrijke partners in het sportbeleid. Zij horen thuis in de wijken, omdat zo de sportparticipatie toeneemt en sociale structuren ontstaan die belangrijk zijn voor de leefbaarheid van de stad.

- We zetten vol in op de Amsterdamse voetbalagenda. Daarbij hebben we meer aandacht voor meiden- en ouderenvoetbal, een zaalvoetbalcompetitie, een leergang voor coaches en trainers, intensievere samenwerking tussen verenigingen en betere toegankelijkheid voor kinderen die extra begeleiding nodig hebben vanwege gedrag of een beperking;
- We investeren in betrokken sportverenigingen die willen bijdragen aan het bestrijden van sociale problemen;
- We investeren in bestuursleden van verenigingen door het beschikbaar maken van expertise en het aanbieden van traineeships voor bestuursleden;
- We investeren niet alleen in de zogenoemde 'focussporten', maar in alle verenigingen die een positieve bijdrage leveren aan het verhogen van sportparticipatie;
- We versterken onderlinge samenwerking tussen verenigingen. De ontwikkeling van sporthubs zoals rondom het Olympisch Stadion, Sporthallen Zuid en de Bosbaan;
- We investeren in bestaande sportaccommodaties. Daarbij richten we ons bij voorkeur op accommodaties die zich lenen voor dubbel gebruik – Waar meerdere sporten of evenementen plaats kunnen vinden;
- We creëren verspreid over stad broedplaatsen voor ondernemers in *urban sports* waar geëxperimenteerd kan worden met *cross-overs* met kunst en cultuur;
- We investeren in de samenwerking tussen sportverenigingen en jongeren- en welzijnsorganisaties om de sociaal-maatschappelijk waarde van sport te vergroten;
- We investeren ook in de samenwerking tussen *urban sports*-organisaties en jongeren- en welzijnsorganisaties om de sociaal-maatschappelijk waarde van sport te vergroten.

Waar iedereen mee kan praten

Democratische vernieuwing

D66 Amsterdam wil dat mensen betrokken zijn bij de samenleving. Dit kan via verenigingen en buurtinitiatieven, maar ook zeker via de politiek. Betrokkenheid maakt enthousiast. Dat zie je ook terug in enthousiaste Amsterdamse initiatieven die op hun beurt de politiek inspireren. Daarom willen we de inwoner niet alleen als consument, maar dat democratie en burgerschap minstens zo belangrijk zijn als gemeentelijke producten en diensten zoals paspoorten, parkeervergunningen, grof afval en het doorgeven van een verhuizing.

Inspraak

We organiseren inspraak op alle democratische niveaus. We willen waken voor een 'participatie-elite' en hebben oog voor Amsterdammers die niet politiek betrokken willen zijn, maar wel aan de stad 'deelnemen' door andere activiteiten en verenigingen. Elke Amsterdammer moet weten wat wanneer besloten wordt. Die informatie moet gemakkelijk beschikbaar zijn en we mogen niet verzanden in een wirwar aan processen en continu veranderende pilots.

- Samen met stadsdelen zorgen we voor goede informatievoorziening voor inwoners, waar ze helder verteld wordt wie wat, waarom en wanneer besluit. Een *track & trace*-systeem voor beleidsontwikkeling zou hiervoor een geschikt instrument kunnen zijn;
- Informatie wordt ook toegankelijker voor de *internationals* in de stad door meer Engelstalige communicatie;
- Het raadsinformatiesysteem wordt toegankelijk en laagdrempelig;
- We stellen burgerfora en -beraden ook in voor stadsdelen en we experimenteren met vormen als burgerbegrotingen;
- We willen meer aandacht voor het kleine. Inwoners moeten laagdrempelig kunnen meedenken wanneer bijvoorbeeld hun eigen straat wordt aangepakt;
- Er komt een digitale jongerenraad van 12-16 jaar, naar het voorbeeld van de Raad van Europa;
- Raadsleden en stadsdeelcommissies krijgen middels een hoorzitting voor kandidaat-wethouders en stadsdeelbestuurders meer inspraak in gekozen bestuurders;
- We investeren in lokale omroepen en media voor een goede lokale en regionale democratische controle.

Digitale overheid

Een sterke democratie is een digitale democratie. D66 is trots op de investeringen die in Amsterdam al zijn gedaan op het gebied van de digitale overheid en het gebruik van data in de publieke ruimte. Als je nu op de website van de gemeente Amsterdam komt, zie je vooral de diensten en services die worden aangeboden en relatief weinig over de democratische processen

in de stad, dat moet wat D66 betreft anders. We houden oog voor degenen die niet mee kunnen komen en voor de veiligheid van alle inwoners.

- De digitale diensten en informatie van de overheid zijn inclusief en ook beschikbaar voor mensen met een beperking en/of laaggeletterde mensen;
- Ook het aanbieden van niet-digitale diensten blijft op peil voor Amsterdammers die dat nodig hebben. Daarnaast zetten we bij deze groep ook in op het ontwikkelen van digitale vaardigheden en weerbaarheid;
- We zijn alert op de privacy van alle Amsterdammers en zetten de 'Agenda Digitale Veiligheid' voort;
- We zetten in op de principes van het Tada Manifest: inclusief, zeggenschap, de menselijke maat, legitiem en gecontroleerd, open en transparant, van iedereen – voor iedereen;
- Veilig internetten. Er komt een campagne met als doel alle Amsterdammers te informeren hoe ze zichzelf in een paar stappen online beter kunnen beschermen.

Dicht de politieke kloof tussen burger en bestuur

De Amsterdamse situatie met verschillende buurten, wijken, stadsdelen en de centrale gemeente is uniek voor Nederland. Buurten weten vaak het beste wat goed is voor hun wijk of stadsdeel.

- We geven buurthuizen, wijkraden, stadsdelen en inwoners de ruimte voor initiatieven. Daarbij waken we voor de valkuil van een 'participatie-elite';
- Stadsdeelcommissies beschikken over eigen bevoegdheden en bijbehorend budget voor de wijk;
- We onderschrijven de veertien waarden van Weesp en zorgen voor een goede integratie in de gemeente zonder de afstand tussen burger en bestuur te vergroten.

Waar goed met publiek geld wordt omgegaan

Financiën

Geld van de gemeente is geld van Amsterdammers. Wat D66 betreft blijven we dit doelmatig en transparant inzetten voor de stad en haar inwoners – nu en in de toekomst. We moeten juist nu investeren in duurzaam herstel en tegelijkertijd de financiële klap van de coronacrisis te boven komen. Amsterdam staat op het punt om de grens van één miljoen inwoners te passeren en wordt daarmee een echte metropool. Deze groei moeten we faciliteren met investeringen in de stad, zodat onze faciliteiten voor iedereen op peil blijven.

Gemeentefinanciën op orde

Dankzij D66 zijn de gemeentefinanciën veel inzichtelijker geworden. Wat ooit een onoverzichtelijk geheel van tientallen deelbegrotingen was, is teruggebracht naar één centrale begroting die gemakkelijk online in te zien is. Zo kunnen Amsterdammers zien waar hun geld aan uit wordt gegeven en nagaan of dit zo goed mogelijk gebeurt. Wij zetten ons de komende vier jaar in om de stadsfinanciën nog transparanter en beter lees- en controleerbaar te maken.

- Transparantie, leesbaarheid en controleerbaarheid blijven wat D66 betreft centraal staan. Zet heldere publicatie van de centrale begroting voort en breid uit naar meer inzicht op buurtniveau en voorbij de financiële kosten: werk toe naar een maatschappelijke begroting;
- Wij zorgen voor een realistische investeringsagenda waarbij extra aandacht komt voor het realiseren van geplande investeringen;
- Uitgangspunt blijft dat de gemeentelijke begroting jaarlijks sluitend is;
- Deelnemingen en commercieel vastgoed worden geëvalueerd. We vinden een balans tussen publiek belang, toegevoegde waarde van de gemeente en andere partijen. Zorg bij mogelijke afstoting dat er heldere kaders zijn voor betrokkenheid van nieuwe partijen om het belang van de stad en haar inwoners te waarborgen. Zet het vrijgekomen geld alleen in voor de lange termijn. Bijvoorbeeld, gezien het (inter)nationale belang van de haven, onderzoeken we de rol die andere publieke organisaties in het eigenaarschap kunnen spelen;
- Inspraak betekent wat D66 betreft ook echt inspraak. Daar horen ook financiële middelen bij, zeker op het stadsdeelniveau. Zet burgerbegrotingen en -initiatieven voort;
- Landelijke taken die overgeheveld zijn naar de gemeente moeten ook financieel gedekt zijn;
- We willen samen met het Rijk investeren in thema's als duurzaamheid en mobiliteit. We willen beschikbare fondsen van het Rijk die ons helpen onze ambities te realiseren maximaal benutten.

Investeren in Amsterdam van vandaag en morgen

Wij zetten ons in voor investeringen die ervoor zorgen dat de werkgelegenheid, bereikbaarheid en andere voorzieningen als infrastructuur en onderwijs op peil blijven. Daarvoor maken we ruimte in de begroting. Waar mogelijk zoeken we naar andere manieren van financiering en samenwerking.

- De begroting blijft wat D66 op orde voor investeringen in de toekomst van de stad. Nu moet er geïnvesteerd worden om de effecten van corona te beperken. Dat betekent dat we in zullen teren op de reserves, tegelijkertijd zorgen we ervoor dat ze daarna weer worden aangevuld. Dat is van belang voor houdbare financiën, die in de toekomst opnieuw tegen een stootje moeten kunnen;
- We investeren ongelijk om gelijke kansen te realiseren voor elke Amsterdammer;
- We gaan allianties aan met partijen in de stad en zoeken creatieve oplossingen zoals het combineren van functies (Sporthallen Zuid);
- We werken intensief samen met de Metropoolregio, vooral op duurzaamheid en mobiliteit, om gezamenlijk geld binnen te halen voor de nodige lange-termijninvesteringen;
- We onderzoeken hoe met publieke en private partijen een investeringsfonds voor de stad opgezet kan worden;
- We streven naar een sterk en slim gemeentelijk apparaat dat efficiënt en met kennis van zaken het hoofd kan bieden aan grootstedelijke problematiek;
- We blijven investeren in het onderhoud van de stad, onder meer in het onderhoud van kades en bruggen.

Om te zorgen dat er betaalbare woningen voor Amsterdammers zijn en om onze bouwambities te realiseren, is het noodzakelijk om daar de financiële middelen voor vrij te maken.

Erfpacht

Indachtig het onderzoeksrapport van Berenschot naar de consumentenbescherming binnen het erfpachtsysteem in de periode 2000 – 2020 en gelet op het feit dat erfpacht onze investeringsruimte beperkt, dient het Amsterdamse erfpachtsysteem te worden verbeterd. Als belastingmaatregel voor woonlasten is erfpacht inefficiënt en onrechtvaardig, maar erfpacht blijft een geschikt instrument om stedelijke ontwikkeling aan te jagen en voor het sturen op de ruimtelijke inrichting van de stad.

- We streven ernaar het systeem van woonlasten minder kostbaar en rechtvaardiger te maken door woonlasten te heffen via OZB in plaats van door middel van erfpacht;
- D66 maakt zich er sterk voor dat Amsterdammers die hun aanvraag na 8 januari 2020 doen, een aanbod krijgen volgens de voorwaarden die nu alleen gelden voor Amsterdammers die voor die datum hun aanvraag hebben gedaan;
- D66 wil huiseigenaren daarnaast ook de mogelijkheid geven om de grond onder hun woning te kopen;

- D66 maakt zich sterk voor een betere consumentenbescherming bij erfpacht waarbij de rechtszekerheid, rechtsgelijkheid, transparantie en participatie voor erfpachters beter geborgd worden.

Gemeentelijke belastingen

We willen dat elke Amsterdammer in een betaalbare stad kan wonen, en we willen er ook voor zorgen dat onze hoogwaardige voorzieningen op peil worden gehouden. Daarvoor heffen we gemeentelijke belastingen. Hierbij zorgen we, in lijn met onze landelijke ambities, voor een goede balans. Werken moet lonen, de welvaart moet eerlijk verdeeld worden en vermogen moet worden belast. Om onze duurzame ambities te verwezenlijken, blijven we ons ook hard maken voor het principe 'de vervuiler betaalt en de vergroener wint'. Daarbij sturen we bij belastingen altijd op een eenvoudige uitvoering zodat de Amsterdammer niet te maken heeft met een onnavolgbaar, complex belastingstelsel.

- We houden oog voor de landelijke ontwikkelingen van het belastingstelsel. Zodra er ruimte komt, D66 is voorstander van het verruimen we de gemeentelijke belastingen om zo de inzet en financiële verantwoording van publiek geld zo dicht mogelijk bij de inwoners van de stad te laten. Hierbij houden we oog op de landelijke ontwikkelingen herzien belastingstelsel om ervoor te zorgen dat de totale belastingdruk niet wordt verhoogd.

Stadsdelen

Noord, Oost, Zuidoost, Zuid,
Nieuw-West, West, Centrum en Weesp

Noord

Waar je vrij bent en je mee kunt doen

Noord is een bijzonder stadsdeel met een heel eigen karakter. Wonen, werken en maken gaan er hand in hand en zitten in het DNA van het stadsdeel. De bewoner, de ondernemer en de creatieveling: ze maken allemaal Noord. Het stadsdeel blijft mede daardoor volop in ontwikkeling en ze groeit enorm. Van 100.000 inwoners naar 140.000 in 2040 en naar 160.000 tot 180.000 daarna. Dit brengt veel kansen, maar ook uitdagingen met zich mee.

D66 wil dat iedereen - van jarenlange Noordeling tot nieuwkomer en van ondernemer tot broedplaats - mee kan blijven doen. Om nu én in de toekomst Noord een levendig stadsdeel te houden met een prettig woonklimaat, ruimte en kansen voor iedereen en aandacht voor onderlinge diversiteit is het belangrijk om te investeren in woningen voor iedereen, een veilige en gedeelde openbare ruimte, onderwijs, publieke voorzieningen en maatschappelijke faciliteiten, een goede infrastructuur en veel groen. Voor D66 blijft ook de komende periode de balans tussen oud en nieuw voorop staan, zodat Noord voor al haar bewoners een thuis blijft, waar je met plezier opgroeit en iedereen kansen krijgt.

Thuis in Noord

Amsterdam Noord groeit en is in verandering. D66 zet erop in om de kansen die dit brengt te benutten en tegelijkertijd het goede wat Noord heeft en uniek maakt te behouden.

- Het bouwen van nieuwe wijken en het inpassen van projecten in bestaande buurten doen we wat D66 betreft zeer zorgvuldig. We zetten daarbij in op een betere balans binnen wijken en zorgen voor meer middenhuur. Zodat er voor iedereen een passende, betaalbare woning is;
- Nieuwe woningbouw realiseren we door te verdichten met ruimte voor groen en stenige industriële gebieden langs het IJ transformeren we tot groene wonen-werken gebieden;
- Noord kent vele culturele activiteiten en cultuurinstellingen van de Tolhuistuin en EYE aan de IJoever tot werkplaats Molenwijk van Framer Framed en de Theaterstraat in de Banne, maar wat D66 betreft wordt de culturele infrastructuur in Noord nog steviger. We zetten erop in dat kunst en cultuur voor iedere Noordeling toegankelijk en bereikbaar is en focussen op aanbod dat verder gaat dan de IJoever. We stimuleren nieuwe initiatieven en initiatieven die een duidelijke verbinding hebben met het Stadsdeel en we koesteren creatieve broedplaatsen;
- We zetten in op nog betere verbinding met de rest van de stad en de omgeving. De Noord/Zuidlijn wordt aan beide kanten doorgetrokken; in noordelijke richting tot Zaandam en in zuidelijke richting via Schiphol tot station Hoofddorp. Er komen twee fietsbruggen over het IJ. Een van de bruggen wordt aan de oostkant gepositioneerd; vanaf het KNSM-eiland naar de Johan van Hasseltweg. De andere brug vinden we aan de westkant; tussen de Houthavens en de NDSM-werf. D66 ondersteunt het initiatief voor een kabelbaan over het IJ;

- D66 zet daarnaast in om binnen Noord de verbindingen te verbeteren. Het moet veel makkelijker worden om met het ov van Noordwest naar Noordoost te reizen;
- Bestaande wijken mogen niet onbereikbaar worden door de geparkeerde auto's van nieuwe bewoners en forenzen. Het parkeerregime in Noord zal daarom vóór 2030 worden heroverwogen.

Opgroeien in Noord

De sociaal-economische verschillen tussen wijken in Amsterdam-Noord is groot en dat zien we op alle vlakken terug. Waar je geboren wordt, maakt nog te vaak een verschil voor welke kansen je krijgt en hoe gezond je leeft. D66 zet in op ongelijk investeren voor gelijke kansen. Dat begint bij de jeugd en jongeren.

- D66 investeert in Noord in het groener en gezonder maken van de leefomgeving door sportfaciliteiten in de openbare ruimte en groen en heeft ervoor gezorgd dat veel schoolpleinen groener en uitdagender zijn;
- Er is in Noord een groot lerarentekort en gebrek aan kinderopvang, D66 maakt zich er met specifieke plannen hard voor dit aan te pakken (zie hoofdstuk Onderwijs);
- We zetten in op extra middelen voor de buurtteams, die welzijnswerk en scholen met elkaar verbinden om de weerbaarheid van jongeren te vergroten;
- Het is van belang om ongelijk te investeren, zodat juist de plekken die meer investeringen nodig hebben, ook die hulp krijgen.

Kansen krijgen in Noord

Te veel kinderen groeien in Noord op in armoede. In bepaalde wijken in Noord is een gebrek aan maatschappelijke faciliteiten.

- In bestaande woonwijken in Noord moeten meer maatschappelijke faciliteiten komen;
- Noord verandert volop. Het is van belang dat iedereen kan meeprofiteren van de groei en verandering van Noord. Het is noodzakelijk om bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden uit heel Noord hierbij tijdig en goed te betrekken, zowel in de voorbereiding als bij de besluitvorming;
- We zorgen voor betere toegang tot *devices* voor kwetsbare gezinnen en zetten in op het signaleren en bespreekbaar maken van laaggeletterdheid door docenten, (huis)artsen, werkgevers, verwijzers, etc.;
- D66 wil zorgen voor een goed en laagdrempelig toegankelijk aanbod om hulp te kunnen vragen. Dit gaat het beste via buurthuizen, ouder- en kindteams, bibliotheken en scholen.

Duurzaam en groen Noord

Voor een toekomstbestendig stadsdeel moet er geïnvesteerd worden in de verduurzaming van het Stadsdeel. Cruciaal daarbij is dat bij beslissingen ook leefbaarheid en gezondheid worden meegewogen en dat iedereen in het proces van klimaattransitie wordt meegenomen en de kans krijgt mee te doen. Het groen dat Noord rijk is moet behouden worden en in Nieuwe wijken aandacht krijgen.

- We verbeteren en behouden ruimtelijke kwaliteiten van voorzieningen en de leefbaarheid in het bijzonder het Noorderpark, NDSM-werf en de groengebieden in Noord;

- In de bestaande wijken geven we groen een impuls. Bijvoorbeeld de stenige industriegebieden langs het IJ;
- De Waterlandse Zeedijk gaan we beter beschermen tegen zwaar verkeer;
- We stimuleren het installeren van zonnepanelen en gasloos wonen;
- We maken Noord klimaatbestendig door meer groen, minder tegels en goede afwatering.

Waar je vrij bent en je mee kunt doen

D66 wil op nieuwe locaties in Oost de omgeving goed inrichten. Juist in Oost hebben we de opgave om de randen van Amsterdam leefbaar te houden. Prettig, duurzaam en betaalbaar wonen en werken met voldoende groen en met een goede bereikbaarheid zijn hier onze uitgangspunten. Om het tekort aan woningen terug te dringen, kiezen we waar kan voor verdichtingsbouw. Wij moedigen de komst van nieuwe wooncoöperaties en woonvormen aan. Uitvalswegen worden afgewaardeerd voor autoverkeer en zo aantrekkelijker gemaakt voor voetgangers en fietsverkeer. We blijven goede verbindingen voor duurzame verkeersdeelnemers agenderen. Het water in Oost is een geliefde recreatieplek. We willen dat mensen hier blijvend van kunnen genieten en daarom willen wij ook de overlast effectiever aanpakken.

Thuis in Oost

We laten niemand vallen, ongeacht religie, gender (identiteit) of seksuele voorkeuren. We verzetten ons tegen de groeiende tweedeling in de samenleving. Juist in kwetsbare buurten moet er hulp zijn voor mensen in armoede, goede scholen, aandacht voor jongeren. D66 staat in oost voor een betrouwbaar bestuur die ruimte geeft aan en oog heeft voor de wensen van bewoners.

- Bewonersinitiatieven worden serieus genomen en het stadsdeel faciliteert en voert regie, als dit de slagkracht van initiatieven vergroot;
- We willen doorgaan met Oost Begroot om bewoners meer zeggenschap over hun buurt te geven;
- We willen transparant hebben, over welk budget het stadsdeelbestuur beschikt en wat de bevoegdheden zijn;
- Educatieve initiatieven, die emancipatie en kansengelijkheid bevorderen krijgen meer ruimte;
- D66 blijft aandacht besteden aan een divers cultureel aanbod. Een multifunctionele voorziening zoals het Bijlmerparktheater en de Tolhuistuin hoort daar wat D66 betreft bij;
- Blijvend inzetten op de buurtteams als loket voor vragen en problemen;
- We investeren in handhaving van onder meer het overschrijden van snelheden, ontbreken van helmen bij scooterrijders, en van verkeerd aangeboden afval.

Duurzaam en groen Oost

Om de klimaatverandering tegen te gaan is klimaatadaptatie de opgave voor ons stadsdeel. Circulariteit krijgt meer nadruk.

- We maken ruim baan voor stadsvoedseltuinen omdat het gezonde plekken zijn om te recreëren én te leren;
- Wij zetten ons ook in voor verticale vergroening. In de bouwopgave dient dat usance te worden;
- Wij ondersteunen actief lokale energie-initiatieven. We geven support aan keuzevrijheid op het warmtenet;

- We zetten vol in op nieuwe, duurzame vormen van energie zoals zonnepanelen en stimuleren hierin veelbelovende coöperaties;
- Met afval gaan we slim om: nog meer bewoners worden adoptant van een container en staan in nauw contact met initiatieven vanuit het stadsdeel. We zetten in op zoveel mogelijk GFT-afvalrecycling in binnentuinen.

Zuidoost

Waar je vrij bent en je mee kunt doen

Zuidoost heeft een unieke ontwikkeling doorgemaakt vanwege de unieke samenstelling van haar bewoners en haar relatief grote afstand tot andere delen van Amsterdam. Hierdoor spelen er soms andere problemen en uitdagingen in vergelijking tot andere stadsdelen. De potentie van de stad Amsterdam is meer de som van al haar stadsdelen. Hierdoor moet er voldoende aandacht uitgaan naar de specifieke problemen van Zuidoost en aanverwante stadsdelen.

Zuidoost heeft eigen, sterke kenmerken zoals een groot aanbod van parken en relatief veel groen in het straatbeeld – dat houden we wat D66 betreft allemaal in stand. Ook nu de verstedelijking en uitgebreide bouwprojecten plaatsvinden. Deze ontwikkelingen moet Zuidoost niet alleen ondergaan, maar samen optrekken met Nieuw-West en Noord om met en van elkaar te leren en een sterke stem te laten horen in de centrale raad.

Wij houden rekening met de grote verschillen tussen stadsdelen en de specifieke oplossingen. Het verbeteren van de leefomgeving in Zuidoost vraagt om grotere investeringen in veiligheid en de fysieke verbinding met de rest van de stad.

Daarnaast ligt er een grote uitdaging op het gebied van kansenongelijkheid. Zolang er niet voldoende wordt geïnvesteerd in de sociaaleconomische positie van de mensen in Zuidoost kan de potentie van Zuidoost niet volledig benut worden. Daarom investeert D66 ongelijk om gelijke kansen te creëren.

Thuis in Zuidoost

Wij geloven dat Zuidoost krachtig kan bijdragen aan het oplossen van problemen in de stad:

- Kunst en cultuur: Zuidoost heeft de ruimte voor festivals en andere culturele initiatieven en broedplaatsen, zoals Prospect Eleven. Daar wil D66 in investeren en gebruik van maken;
- Toerisme: wij stimuleren Zuidoost als alternatief voor het Centrum, maar houdt ook rekening met het feit dat toerisme in de binnenstad zorgt voor werkgelegenheid in Zuidoost;
- Masterplan Zuidoost over veiligheid, wonen en werkgelegenheid: wij zorgen dat bewoners uit Zuidoost worden zodat hun ideeën aan kunnen dragen en bijdragen aan de uitvoering.
- Zwerfafval/grof afval: wij investeren in de aanpak om zwerfafval tegen te gaan en grofvuil goed te verwerken;
- Wonen: D66 zorgt dat middeninkomens in Zuidoost kunnen én willen blijven en bouw meer middeldure woningen.

Opgroeien in Zuidoost

Onderwijs is vaak bepalend voor de rest van je leven. Er is extra zorg nodig om scholieren en jongeren in Zuidoost de middelen te bieden om het onderwijs goed te doorlopen. D66 investeert ongelijk om te zorgen voor gelijke kansen.

- Wij investeren in een rijke schooldag in heel de stad, maar vooral ook in Zuidoost. Op een rijke schooldag krijgt elk kind de kans op een voedzame maaltijd, extra sport-, muziek of bijles na schooltijd. Wij houden hierbij aanvullend oog op meisjes, die extra kwetsbaar zijn;
- D66 gaat tegen dat jongeren te laag ingeschat worden. Daarom willen wij ervoor zorgen dat buurthuizen een veilige plek voor alle jongeren zijn en blijven. Wij investeren in brede buurthuisprogramma's met bijvoorbeeld lessen filosofie, programmeren en (*urban*) sports;
- Het lerarentekort in Amsterdam moet worden opgelost, ook in Zuidoost. Het wordt aantrekkelijker om leraar te worden op scholen waar het tekort het grootst is en de nood het hoogst, door een beter salaris en woonruimte te bieden.

Kansen krijgen in Zuidoost

Zuidoost ligt relatief geïsoleerd van de rest van de stad en er zijn sociaaleconomische problemen die het bestrijden van kansenongelijkheid essentieel maakt. D66 investeert in fysieke en sociale investeringen om deze problemen op te lossen.

- Mobiliteit: de connectiviteit van de ArenA, vooral tijdens evenementen, moet worden verbeterd door middel van het verlengen van de looptijd van trein/metro, zodat bezoekers na afloop langer kunnen blijven. Dit doen wij in samenspraak met relevante partijen, zoals het GVB. Verder zorgen we met de rest van de stad dat de link tussen andere stadsdelen met metro en bus worden verbeterd. Daarnaast zorgen wij voor voldoende fietsparkeerplekken;
- Wij blijven investeren in de aanpak van laaggeletterdheid;
- Wij willen de zelfredzaamheid van alleenstaande (jonge) moeders vergroten door de toegang tot werk- of scholingstrajecten toegankelijker te maken, door de begeleiding hiernaar dichterbij de wijk te organiseren;
- Om te zorgen dat iedereen toegang heeft tot de juiste zorg, instelling of andere overheidsdienst, investeren wij in het verbeteren van het vertrouwen in de democratie, overheid en publieke instanties.

Duurzaam en groen Zuidoost

Naast het oplossen van de COVID crisis en de kansenongelijkheids crisis, is het ook belangrijk om de klimaatcrisis tegen te gaan. Er ligt wat D66 betreft een grote verantwoordelijkheid om de leefbaarheid te garanderen en bewoners mee te nemen in 'groene' en duurzame projecten.

- Wat D66 betreft het groene karakter van Zuidoost behouden, juist als onderdeel van de grote bouwprojecten de komende jaren;
- Wij willen dat bewoners (financieel) profiteren van groene maatregelen door bijvoorbeeld collectief eigenaarschap waar winsten weer geïnvesteerd worden in de buurt;
- Wij koppelen duurzaamheid aan kansengelijkheid: wij zetten in op omscholingstrajecten voor jong en oud zodat de bewoners van Zuidoost werk vinden in de energietransitie.

Zuid

Waar je vrij bent en je mee kunt doen

D66 in Amsterdam Zuid staat voor een stadsdeel waar inwoners harmonieus samenleven met kans op een mooie toekomst voor iedereen. Ons streven is een veilig en schoon stadsdeel met voldoende groen en ruim oog voor verduurzaming. We werken aan een eerlijkere woningmarkt en voldoende ruimte voor culturele voorzieningen. Dat is de basis voor een vrij en rechtvaardig Amsterdam Zuid.

D66 is trots op het stadsdeel en wij willen de diversiteit behouden. Maar wel vanuit het principe dat het niet uitmaakt waar je wieg heeft gestaan. We stimuleren, ondersteunen en verbinden inwoners voor meer kansen op stageplaatsen, een betaalbare woning en een goede baan. Iedereen krijgt de kans om hun talent te benutten.

We hebben een sterke lokale economie nodig voor een bloeiende samenleving. Het is belangrijk dat Zuid aantrekkelijk blijft voor ondernemers, want zij creëren werkgelegenheid en dragen bij aan de leefbaarheid in de buurt. In ons stadsdeel is ruimte voor lokale initiatieven, in het bijzonder op het vlak van maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzaamheid.

Wij geloven dat je écht vrij bent als iedereen gelijke kansen krijgt. Op basis van dat beginsel werken we samen aan de toekomst van Amsterdam Zuid.

Thuis in Amsterdam Zuid

D66 wil Zuid voor iedereen toegankelijk houden: jong, oud, lagere inkomens, hogere inkomens, studerenden en werkenden. We zetten daarom in op een eerlijke woningmarkt, voorzieningen die uitnodigen om te bewegen, goede bereikbaarheid en veel groen.

- Waar ruimte is, zoals in Buitenveldert, bouwen we meer betaalbare woningen. Ook wordt het makkelijker om leegstaande kantoor- en winkelpanden om te bouwen tot (middenhuur)woningen voor starters, studenten en alleenstaanden;
- Bij de ontwikkeling van de nieuwe wijken in het Havenstratterrein en het Schinkelkwartier experimenteren we met vormen van burgerparticipatie om vroegtijdig gebruik te maken van kennis en ervaring van Amsterdammers;
- We investeren in onderhoud van stadsparken zoals Vondel-, Beatrix, Sarphati- en Martin Luther Kingpark en leggen het Boelebos aan op de Zuidas;
- We starten een pilot om de openbare ruimte inclusiever te maken voor kwetsbare groepen zoals personen met een beperking en ouderen. Denk aan: bredere stoepen en hulpmiddelen om de weg niet kwijt te raken;
- We blijven ons inzetten voor concrete maatregelen die het makkelijker maken voor nieuwkomers en *internationals* om in Amsterdam te wonen en werken, zoals meertalige communicatie aan inwoners vanuit de gemeente.

Opgroeien in Amsterdam Zuid

Kansengelijkheid en onderwijs zijn fundamentele van een vrije en open samenleving, maar helaas nog niet overal in Zuid realiteit. In de Marathonbuurt groeit 1 op 4 kinderen op in een gezin in armoede en in de Schinkelbuurt is dit 1 op 5 kinderen. D66 biedt hulp aan wie dat nodig heeft en investeert in opleiding, gezondheid en veiligheid.

- We behouden samenwerkingsverbanden die voorzieningen op het gebied welzijn, ontmoeting en onderwijs in de wijk combineren en ondersteunen informele initiatieven die inwoners met verschillende achtergronden samenbrengen, zoals mentorprojecten;
- Door middel van een Leesoffensief voorkomen en verminderen we laaggeletterdheid bij jong en oud;
- We zetten in op extra middelen voor de buurtteams, die welzijnswerk en scholen met elkaar verbinden om de weerbaarheid van jongeren te vergroten;
- We realiseren tijdelijke en blijvende studiefaciliteiten in het stadsdeel, waar studenten tijdens en na de lockdown terecht kunnen;
- Met situatie-afhankelijke maatregelen maken we schoolroutes veiliger, zoals bijvoorbeeld inrijverboden, fietsstraten, 30 km zone of drempels.

Kansen krijgen in Amsterdam Zuid

We zijn trots op de kleine ondernemers, middenstanders en familiebedrijven in Amsterdam Zuid. Daarom investeren we structureel in een bloeiend en innovatief mkb, nemen we maatregelen voor een gevarieerd winkelgebied en helpen we ondernemers om groene keuzes te maken.

- Eenzijdig aanbod in winkelstraten zoals de Ferdinand Bolstraat wordt beperkt;
- In bestemmingsplannen voor winkelgebieden komt een vast percentage ambachten en sociale ondernemingen;
- Er komt een visie om kansrijke straten zoals de Van Woustraat en A.J. Ernststraat meer ruimte te geven zich te ontwikkelen en om kansarme winkelstraten te transformeren naar woon/winkelstraten;
- Bestaande markten en nieuwe markten krijgen meer ruimte om zich aan te passen aan de veranderende vraag van inwoners en bezoekers. Denk aan de Albert Cuyp als 'markt op afstand' en de nieuwe warenmarkt op de Zuidas;
- We komen met duurzame logistieke oplossingen voor de levering aan ondernemers, ten behoeve van laag energieverbruik en geringe CO2-uitstoot (horeca en retail).

Duurzaam en groen Amsterdam Zuid

D66 wil er alles aan doen om klimaatverandering tegen te gaan. Als we in een stad willen wonen die niet door droogte en overstromingen geteisterd wordt, moet onze CO2- uitstoot drastisch omlaag. In Zuid valt veel voordeel te behalen met het verduurzamen van woningen en kantoren.

- We starten een kennisplatform in Zuid voor Verenigingen van Eigenaren (vve's) die hun woningen willen verduurzamen, en proberen bewonersinitiatieven zoals bijvoorbeeld 'Duurzaam in de Pijp' hier zoveel mogelijk in te betrekken;
- Het oprichten van Energie Gemeenschappen door inwoners met als doel om zelfvoorzienend groene energie op te wekken wordt gestimuleerd;

- We pleiten ervoor om het stadsgezicht van de historische wijken te beschermen, maar zien ook graag ruimte voor woningeigenaren om woningen aan te passen aan de eisen van deze tijd, rekening houdend met de omgeving en duurzaamheidseisen;
- We ondersteunen lokale initiatieven richting een circulaire en duurzame wijk, zoals Repair Café Buitenveldert, Werkgroep De Schone Pijp en initiatieven voor buurttuinen;
- Er wordt extra geïnvesteerd in de bestrijding van afvaloverlast met extra capaciteit voor handhaving en bewustzijns campagnes. Samen met de gemeente, bewoners en ondernemers nemen we verantwoordelijkheid voor een schone wijk.

Nieuw-West

Waar je vrij bent en je mee kunt doen

Nieuw-West is de afgelopen tijd enorm aan het groeien. Het stadsdeel is aantrekkelijker geworden door haar relatieve betaalbaarheid, uitbreidingsmogelijkheden en recreatieve groenvoorziening. In Nieuw-West wonen momenteel ruim 160.000 inwoners. De bevolkingssamenstelling is een samenkost van verschillende culturen, jongeren en ouderen. En voor veel startende Amsterdammers biedt Nieuw-West een uitkomst. We zien de laatste jaren dan ook een toename van het aantal verhuizingen naar Nieuw-West. In Amsterdam Nieuw-West wordt er gewerkt, gebouwd, geplant en is er ruimte voor vermaak. D66 vindt dat iedereen vrij moet zijn om hun leven te kiezen zonder discriminatie, uitsluiting of armoede. Het is de taak van de overheid om ervoor te zorgen dat er randvoorwaarden zijn, zodat aan alle Amsterdammers gelijke kansen worden geboden. Kansen om te leven in vrijheid en zichzelf te ontwikkelen. Een stadsdeelbestuur moet mensen stimuleren, soms helpen. Niet het leven uit handen nemen, maar zorgen dat mensen het zelf oppakken. Niet slechts controleren en verbieden, maar helpen ontwikkelen.

Kansen krijgen in Amsterdam Nieuw-West

Iedereen in Nieuw West – in het bijzonder vrouwen, LHBTIQ+ personen, mensen van kleur, mensen met een beperking en andere groepen die te maken hebben met structurele ongelijkheid en uitsluiting – heeft een stem en wordt betrokken en evenredig vertegenwoordigd in besluitvormingsprocessen, die betrekking hebben op de stad en het stadsdeel.

- Een faciliterend stadsdeel begint met gelijke kansen te creëren en te waarborgen voor iedereen in de stad. D66 Nieuw-West pleit voor gelijkwaardige toegang tot onderwijs en educatieve voorzieningen, sociaal-maatschappelijke betrokkenheid en het aangaan van dialoog met burgers en nieuwkomers in Nieuw-West;
- Gelijke kansen in het bijzonder voor jongeren in het stadsdeel, maar ook in relatie tot jongeren in andere stadsdelen. D66 Nieuw-West vindt het belangrijk dat er voldoende politiek en financieel commitment is vanuit de centrale stad om jongeren in de hele stad dezelfde kansen te bieden.

Opgroeien in Amsterdam Nieuw-West

Goed kwalitatief onderwijs vormt de basis van gelijke kansen, hier heeft ieder kind recht op. D66 Nieuw-West vindt dan ook dat de overheid moet waarborgen dat ook buiten school ieder kind deze ruimte heeft.

- Er moet extra aandacht komen voor de relatie tussen armoede en het daadwerkelijk excelleren van scholieren en leerlingen in Nieuw-West. Hierbij is ook de mogelijkheid en toegang tot extra-curriculaire ontplooiingskansen van belang (e.g. sport, muziek, kunst etc.);
- Alle kinderen op school in Nieuw-West moeten gelijkwaardig behandeld worden ongeacht geloof, cultuur, etnische achtergrond, seksuele geaardheid of genderidentiteit;
- Er moet meer begeleiding komen voor (alleenstaande) ouders;

- Aandacht voor het groot tekort aan docenten, de te grote klassen en de sociaaleconomische problematiek van de leerlingen. Het stimuleren van initiatieven waarbij leerlingen extra tijd krijgen om zich te ontwikkelen (bijv. een kans klas);
- De woningmarkt in Amsterdam moet toegankelijker worden voor leraren, zodat het lerarentekort in de stad met name in Nieuw-West aangepakt kan worden;
- In Nieuw-West moet er extra aandacht komen voor laaggeletterdheid en uitgesloten/achtergesteld zijn als gevolg van digitalisering van lokale overheidsinstanties, zodat alle Amsterdammers gelijkelijk toegang hebben tot voorzieningen, processen en informatie;
- Er moeten extra politieke en financiële instrumenten komen om jong ondernemerschap in Nieuw-West te ondersteunen en stimuleren.

Veiligheid in Amsterdam Nieuw-West

Er moet meer aandacht komen voor preventie en handhaving van (straat)criminaliteit in Nieuw-West. We Investeren meer in straatcoaches, een wijkagent en/of andere burgerinitiatieven.

- Iedereen moet zich veilig en thuis kunnen voelen – buiten en binnenshuis. De veiligheid moet worden bevorderd door problemen te signaleren, in gesprek te treden met inwoners, straatcoaches, vrouwenorganisaties, de politie en tussen stadsdelen. Dit om op zoek te gaan naar oplossingen met en voor de buurt;
- Iedereen in Nieuw-West, vrouwen/meisjes, LHBTIQ+ personen en non-binaire personen, hebben volledige zeggenschap en controle over lichaam, relaties en toekomst. Deze rechten moeten ook in het stadsdeel worden gegarandeerd zonder angst voor stigma's, discriminatie, dwang, geweld of misbruik;
- Ondersteunen van bestaande en nieuwe netwerken/organisaties die vrouwen en meisjes in Nieuw-West bijstaan en begeleiden met complexe problemen zoals seksueel geweld, intimidatie en andere vormen van gendergerelateerd geweld.

Kunst en cultuur in Amsterdam Nieuw-West

Kunst en cultuur verbindt, creëert samenhang en identiteit. Wat is kunst en cultuur in Nieuw-West en wat brengt het teweeg? D66 Nieuw-West vindt diversiteit in kunst en cultuur en een vrije benadering van alle vormen van kunst- en cultuuruitingen binnen het stadsdeel van belang.

- De randvoorwaarden moeten gecreëerd worden om nieuwe/andere vormen van kunst ruimte te bieden voor ontplooiing;
- D66 Nieuw-West is voor het koesteren van kunst broedplaatsen met en voor mensen in de stadsdelen;
- Er moet extra aandacht komen voor gebrek aan theater en muziekonderwijs in Nieuw-West. Dit zou meer prioriteit moeten krijgen in het reguliere onderwijs op school;
- Kunst en cultuur zou niet alleen gehaald moeten worden in Nieuw-West, maar er zou gedacht moeten worden aan het duurzaam bevorderen van kunst en cultuur voor en door de lokale groepen.

Groen, Waterkwaliteit en Zwerfafval in Amsterdam Nieuw-West

- Verbeteren en behouden ruimtelijke kwaliteiten van voorzieningen en de leefbaarheid in het bijzonder op plekken zoals de Sloterplas, Vrije Geer, het Eendrachtspark en andere;
- Door het toevoegen en diversifiëren van de voorzieningen en het creëren van trekpleisters verbeteren de aantrekkelijkheid van en de levenskwaliteit in Nieuw-West;
- Meer budget voor verbetering en uitbreiding van het groen en het aanpakken van zwerfafval in Nieuw-West (meer bakken, meer legen en meer vegen), en specifiek zorgen dat zwerfafval uit sloten verdwijnt. Creëren van bewustwording bij de bewoners.
- Duurzaamheidsvraagstukken behoeven aandacht in het stadsdeel. In Nieuw-West dragen wij bij aan ons aandeel in het realiseren van het Klimaatakkoord van Parijs. Er kan hierbij gedacht worden aan het realiseren van een energieneutraal stadsdeel, waarbij huishoudens maar ook bedrijven in Westpoort een rol spelen door onder andere het aanleggen van zonnepanelen of het collectief inkopen van zonne-energie.

Mobiliteit in Amsterdam Nieuw-West

- Er moet extra aandacht komen voor de mobiliteit in Nieuw-West. Groeiende stadsdelen met meer inwoners vragen om een verbetering van de mobiliteit. Van beter afvoer van verkeer en minder opstoppingen tot aandacht voor het aanbod van het openbaar vervoer overdag en 's nachts;
- Er zou een verbetering moeten komen van de verbinding tussen de stadsdelen Nieuw-West, Zuidoost en Noord onderling. De verbinding van Amsterdam is nu gericht op het centrum als beginpunt. Het verbinden van stadsdelen buiten de ring onderling heeft extra aandacht.

Waar je vrij bent en je mee kunt doen

Amsterdam West is een levendig stadsdeel met een grote aantrekkingskracht. Afgelopen jaren heeft D66 West zich volop ingezet voor de bewoners en ondernemers van Oud-West, de Baarsjes, Bos en Lommer en Westerpark, maar het werk is nog niet af. Daarom willen wij – in nauwe samenwerking met alle betrokkenen – blijven investeren in de leefbaarheid van het stadsdeel, het creëren van gelijke kansen voor haar inwoners en het bevorderen van diversiteit.

Thuis in West

Stadsdeel West is één van de meest dichtbevolkte en ‘versteende’ gebieden van Nederland. Bovendien is er relatief weinig groen. Dit vraagt om brede maatregelen die bijdragen aan een leefbare en veilige buurt. In West leven meer dan 140 verschillende nationaliteiten. D66 ziet hierin een meerwaarde en staat voor gemengde buurten met ruimte voor alle inkomensgroepen en achtergronden. Voor nu en in de toekomst.

Lokale betrokkenheid bij nieuwbouw en meer huizen in het middensegment

Het is dringen op de woningmarkt en lastig om een huis te vinden in West. Wij kiezen heel duidelijk voor meer huizen in het middensegment, inclusief de mogelijkheid om een woning te delen. Zo kunnen gezinnen, ouderen, studenten, starters en jongeren in West (blijven) wonen. Waar mogelijk moeten deze doelgroepen voorrang krijgen bij de toewijzing van een huurwoning. We maken ons hard voor:

- Het creëren van tijdelijke woonruimte voor studenten en starters (bijvoorbeeld bij het Westerpark en nabij Sloterdijk);
- Versnellen van nieuwe bouwprojecten in West (bijv. het project Mercatorpark-Jan Evertsenstraat) en van renovatieprojecten in aandachtsgebieden zoals delen van de Kolenkitbuurt;
- Transformatie van leegstaande winkels buiten de winkelstraten en het omzetten van leegstaande kantoorpanden naar woningen (bijvoorbeeld in Bos en Lommer);
- Het maken van afspraken om in West jaarlijks 500 woningen te realiseren in het midden en vrije segment met de focus op het middensegment;
- We willen de fysieke scheiding tussen West en Nieuw- West verkleinen en moeten creatief op zoek naar ruimte voor groen en huizen. We willen onderzoeken of overkapping of afwaardering van de A10 daarbij kan helpen.

Behoud van een gevarieerd horeca- en winkelaanbod

D66 West ziet graag florierende (winkel)straten, met voldoende en gevarieerd aanbod van (lokale) winkels, cafés, restaurants en cultuurinstellingen. Daarom ondersteunen we lokale ondernemers.

- We beperken eenzijdig aanbod in winkelstraten;
- In bestemmingsplannen voor winkelgebieden komt ruim voldoende aandacht voor ambachten en sociale ondernemingen;

- We zoeken meer samenwerking met bewonersorganisaties en ondernemersverenigingen.

Verkeersveiligheid verbeteren

Het ruimtegevecht op de rijbaan, het fietspad en de stoep laat zich meer zien in West. De groeiende verkeersdruk leidt steeds vaker tot incidenten en ongelukken. D66 West maakt zich sterk voor een betere verkeersveiligheid: het doel is nul verkeersdoden in West.

- Gevaarlijke locaties moeten snel worden aangepakt, zoals bij de Willem de Zwijgerlaan, Baarsjesweg en onveilige doorgaande routes en bij schoolomgevingen;
- We willen zwaar (vracht)verkeer in de wijken verminderen. We willen een snelheidsverlaging van al het verkeer naar 30 km/u in het hele stadsdeel;
- Voetgangers en fietsers moeten zoveel mogelijk de ruimte krijgen, inclusief voldoende parkeervoorzieningen.

Duurzaam en groen in West

De balans tussen wonen en bouwen is regelmatig doorgeslagen naar het bouwen in de drukste buurten, waardoor de leefbaarheid onder druk staat. Wij willen ervoor zorgen dat de balans wordt teruggevonden én behouden. Een voorbeeld hiervan is het bestemmingsplan Oud-West met richtlijnen voor uitbouwen, onderkeldering en duurzaamheid (groen en *rainproof*). Wij willen buurtbewoners meer betrekken om de balans te bewaren, in het bijzonder als het gaat om aanbesteding bij nieuwbouwprojecten vanuit de gemeente.

Meer ruimte voor (sportieve) ontspanning in het groen en aan het water

D66 West wil de toegang tot (water)recreatie en groen in West uitbreiden, inclusief het toegankelijk maken van kades waar dat mogelijk is. Denk bijvoorbeeld aan recreatie-steigers en watertuinen. Groen is ook belangrijk voor de afvoer van water en warmte.

- Daarom stimuleren we geveltuinten, het tegels wippen, groene binnentuinen en groene daken,
- We willen meer postzegelparkjes aanleggen en meer bomen en planten toevoegen bij herinrichtingen,
- Ook willen we sporten in de buitenlucht stimuleren, bijvoorbeeld door het uitbreiden van openbare sportvoorzieningen in de verschillende parken in West.

Aandacht voor knelpunten luchtkwaliteit

- We willen een oplossing zoeken voor omgevingen waar de luchtkwaliteit onder druk staat. Denk aan knelpuntlocaties zoals de Overtoom, Nassaukade, Jan van Galenstraat, Haarlemmerweg en de strook langs de A10 West, met veel te hoge concentraties fijnstof en stikstof in de lucht. Hiervoor blijven we aandacht vragen in het kader van het stedelijke Actieplan Schone Lucht.

Afvaloverlast aanpakken

- D66 West wil meer afvalcontainers, de containers vaker laten legen, verdubbeling van de handhaving in het gebied en duidelijke communicatie. Buurtinitiatieven zoals 'De

Schoonste Straat van Bos en Lommer' willen we uitbreiden. Daarnaast zoeken we meer bewoners die optreden als adoptant van ondergrondse afvalcontainers.

Opgroeien en kansen krijgen in West

Prettig samenleven vraagt om wederzijds respect en tolerantie. D66 West staat pal voor diversiteit en tolerantie voor iedereen, ongeacht genderidentiteit, afkomst, geloofsovertuiging, leeftijd of seksuele voorkeur. LHBTIQ+ acceptatie is helaas nog altijd niet vanzelfsprekend in West. Samen met lokale belangenverenigingen willen we activiteiten organiseren die discriminatie tegengaan en de dialoog in West bevorderen, bijvoorbeeld tijdens herdenkingen, buurtmanifestaties, spreekuren, buurtoverleg en/of via buurtmedia.

Gezond en in vrijheid opgroeien

D66 West streeft naar een stadsdeel waar kinderen het beste onderwijs krijgen, ongeacht de buurt of hun achtergrond, waar kinderen gezond opgroeien met genoeg (rookvrije) speelplekken en ze volop kansen krijgen. D66 West zet in op de volgende punten:

- Scholen met grote uitdagingen in de aandachtswijken in West moeten ondersteund worden. Denk aan (financiële) ondersteuning van taalonderwijs, talentontwikkeling en extra activiteiten na schooltijd;
- Ook moet er aandacht zijn voor andere vormen van onderwijs voor kinderen die moeite hebben met klassiek leren, al dan niet op nieuwe huiswerkplekken;
- We zetten in op fietsonderwijs om daarmee het fietsgebruik op jonge leeftijd te stimuleren;
- We behouden de inspraakmogelijkheden voor kinderen via de Kinderwijkraad, en jongeren via de Jongerenraad. Kinderen en jongeren kunnen zo helpen beslissen welke activiteiten goed zijn voor hun buurt en komen zij in aanraking met de (lokale) democratie.

Toegang tot sociale voorzieningen verbeteren

D66 West wil graag dat iedere bewoner toegang heeft tot een goede geestelijke gezondheidszorg (ggz), jeugdzorg en sociale voorzieningen op buurtniveau, om zo het welzijn van het stadsdeel te vergroten. We zetten in op:

- Actieve informatievoorziening via verschillende (digitale) media over programma's, projecten en sociale voorzieningen zoals ggz zorg, financiële ondersteuning van ZZP'ers en schuldhulpverlening. Dit zorgt voor meer kennis bij bewoners waar men terecht kan voor ondersteuning;
- Inzet van lokale instrumenten om de lange wachtlijsten in de ggz en jeugdzorg terug te dringen;
- De samenwerking tussen de zorginstellingen te stimuleren om zo de toegankelijkheid van de zorg te bevorderen;
- Ondersteuning van verschillende armoede bestrijdingsprojecten in West, zoals voedselbanken, projecten voor dakloze personen en speelgoedbanken.

Centrum

Waar je vrij bent en je mee kunt doen

Het Amsterdamse centrum is het historisch hart van de stad, een plek voor wonen, werken, bewegen en een gewilde plek om te ontspannen voor alle Amsterdammers. De laatste jaren neemt massatoerisme de overhand, vaak ten koste van het woongenot van bewoners en het gebruik van de binnenstad voor de Amsterdammers. D66 wil daarom overlast actief ontmoedigen en overlastgevers consequent aanpakken. D66 wil dat stadsdeel centrum in de eerste plaats een fijne woon en werkplek voor Amsterdammers is naast een bestemming voor toeristen.

D66 investeert in de leefbaarheid van het centrum. Wij gaan voor een groene, fietsvriendelijke en veilige binnenstad waar iedereen optimaal zichzelf kan zijn. We gebruiken creatieve oplossingen om in het centrum meer woningen beschikbaar te maken voor starters en ouderen. Samen met bewoners, ondernemers en bezoekers wil D66 de komende vier jaar werken aan een beter balans voor Amsterdam Centrum. Zodat iedereen kan genieten van de prachtige historie, veelzijdige cultuur en een divers aanbod van winkels en horeca.

Thuis in Amsterdam Centrum

D66 wil dat het centrum een fijne plek blijft voor iedereen. Daarom kiezen wij voor minder overlast, meer woningen en goede voorzieningen voor bewoners én bezoekers.

- Centrum heeft weinig ruimte voor nieuwbouw. Daarom wil D66 in het centrum maatwerk en creatieve woonoplossingen specifiek voor woonstarters en ouderen, zodat zij in de buurt kunnen blijven wonen en er woningen vrijkomen voor gezinnen. Wij zijn sterk voorstander van het invoeren van een woonplicht in de binnenstad, zodat de huizen die er zijn ook bewoond worden. De woningen moeten ten goede komen aan mensen die er willen wonen en willen bouwen aan de buurt;
- Om het aantal woningen te verhogen en de leefbaarheid van buurten te verbeteren willen we leegstaande winkels en kantoren omzetten naar woningen, waarbij we in het bijzonder denken aan wonen boven winkels;
- We blijven ons inzetten om drukte, drugstoerisme en andere overlast tegen te gaan. In overleg met bewoners willen we hiermee doorgaan. We gaan door met de in 2021 gepresenteerde Aanpak Binnenstad;
- D66 maakt zich sterk voor het toegankelijk maken van culturele activiteiten voor jongeren, met name voor wie deze toegankelijkheid niet vanzelfsprekend is;
- We staan voor een Centrum waar iedereen zichzelf kan zijn. Voor racisme, seksisme en andere vormen van uitsluiting is geen plek. Op plekken waar minderheden samenkomen zoals de Reguliersdwarsstraat zetten we in op maximale veiligheid, bijvoorbeeld door extra handhavers.

Opgroeien in Amsterdam Centrum

Wat betreft D66 komt er meer ruimte voor jongeren en bewonersparticipatie in Amsterdam centrum. Zo worden Amsterdammers op jonge leeftijd bij de stad betrokken en houden bewoners

binding met hun woonomgeving. Het stadsdeelbestuur moet met een herkenbare plek in de wijk op een laagdrempelige manier, benaderbaar en transparant zijn. Juist voor mensen die verder van de overheid afstaan, bijvoorbeeld omdat ze niet digitaal vaardig of analfabetisch zijn.

- We gaan in gesprek met grote kantoren en bedrijven in het stadsdeel centrum om afspraken te maken over welke extra maatschappelijke bijdrage zij kunnen leveren om jonge Amsterdammers een stageplek te bieden. D66 wil een stagemakelaar die bedrijven helpt bij het aanbieden van stages in het centrum. Op deze manier willen we óók jongeren van buiten en binnen het stadsdeel laten meedelen in de kansen op ontwikkeling die deze (tech)bedrijven Amsterdamse jongeren kunnen bieden;
- De verschillende Amsterdamse Buurt en Wijkcentra spelen een belangrijke rol in het centrum. Als D66 erkennen en waarderen wij dat. We willen hen vragen mee te denken over welke rol zij kunnen spelen bij bewonersparticipatie. Juist ook voor bewonersgroepen die niet eenvoudig met de gemeente in contact komen;
- We verruimen de openingstijden van de lokale Buurt- en Wijkcentra. Zodat jonge Amsterdammers ook in weekenden en vakantieperiodes hier terecht kunnen;
- We creëren meer sport- en spelmogelijkheden voor jongeren in het Centrum. Denk bijvoorbeeld aan het ontwikkelen van een basketbalveld of skatepark op het Marineterrein. D66 zet zich ervoor in dat er voldoende sportfaciliteiten zijn bij nieuw te ontwikkelen gebieden;
- D66 wil dat het stadsdeel meer geld vrijmaakt voor bijvoorbeeld sport- en cultuurverenigingen en deelname actief stimuleert. Juist daar ontmoeten de diverse inwoners van centrum elkaar. Dat is belangrijk voor samenhang en begrip in ons stadsdeel;
- We stimuleren bewonersparticipatie onder minderheidsgroepen Denk aan het organiseren van speciale buurtactiviteiten voor deze groepen en het stimuleren van bewonersorganisaties;
- Internationals wonen voor een langere periode in de stad, hun kinderen gaan hier naar school en zij doen actief mee in de Amsterdamse samenleving. D66 wil dat ook hun stem wordt gehoord, deze groep verdient dan ook extra aandacht bij de stimulering van bewonersparticipatie.

Kansen krijgen in Amsterdam Centrum

Niet iedereen heeft dezelfde kansen in Amsterdam. Daarom wil D66 stevig beleid om mensen te helpen kansen te pakken. Dat betekent goede zorg, werk en arbeidskansen voor alle Amsterdammers en ook een bereikbare en toegankelijke stad.

- D66 wil straten van Amsterdam centrum toegankelijker te maken voor ouderen en mensen met een beperking of kinderwagen;
- We willen alleen auto's in het centrum van bewoners, hun bezoekers en ondernemers. Dat willen we bereiken door extra te investeren in innovatieve oplossingen. Zoals bijvoorbeeld door nummerplaatherkenning;
- We creëren een divers winkelaanbod in de binnenstad, dat in balans is en niet gericht is op massatoerisme. D66 stimuleert winkels die lokale producten en diensten aanbieden;
- We willen dat alle straten in het centrum toegankelijk blijven voor fietsverkeer. Daarnaast maken we fietsstallingen in het centrum gratis voor bewoners, ook voor lange-termijn-

parkeren. Het gebruik van auto's door bezoekers in de binnenstad ontmoedigen we zoveel mogelijk en met slimme oplossingen zoals nummerplaatherkenning houden we de stad bereikbaar voor bewoners.

Duurzaam en groen Amsterdam Centrum

Ook centrum moet bijdragen aan de bestrijding van de klimaatcrisis. Omdat er weinig ruimte is in het centrum voor grootschalig groen zetten we in op maatwerk en slimme toepassing van groen.

- We zetten sterk in op vergroening waar het kan. Op daken en in straten komt meer ruimte voor groen. Waar het kan zetten we in op verticale tuinen tegen gevels. Bij nieuwbouw is verduurzaming en groen integraal onderdeel van de plannen;
- Het stadsdeel moet minder maaien en snoeien waar dat kan. Zo krijgt flora de kans te groeien. Dat is goed voor de biodiversiteit. We pakken afval en zwerfafval aan, ook in en op het water. We zetten in op een verhoging van het aantal keren dat containers worden geleegd, willen overal containertuintjes en willen meer, kleinere, vuilniswagens die rijden op schone energie;
- We bevorderen duurzame logistieke bevoorrading voor kantoren en winkels in de binnenstad;
- We willen zo min mogelijk groot vrachtverkeer en geen touringcars meer door het Centrum, vanwege het milieu, veiligheid en de kwetsbare staat van bruggen en kades.

Waar je vrij bent en je mee kunt doen

Wij geloven dat er voor de inwoners Weesp en Driemond veel verandert én dat veel inwoners de behoefte hebben dat er weinig moet veranderen. Verschillen tussen mensen zijn vaak de dingen die het leven zin geven. Maar als partij zien wij het als onze verantwoordelijkheid om ook continue op zoek te gaan naar overeenkomsten. Om deze reden hebben wij besloten om in ons programma onze visie op de toekomst te delen. Als mensen goede redenen hebben om een keuze te maken voor D66, dan maken zij die. D66 wil de inwoners van Weesp en Driemond goede keuzes bieden.

Weesp wordt per maart 2022 onderdeel van Amsterdam en vormt met Driemond het Stadsgebied Weesp. In de komende jaren groeit Weesp, vooral door de nieuwbouwwijk Bloemendalerpolder. Voor D66 staan de inwoners en ondernemers centraal. Dat doen we vanuit de verantwoordelijkheid van de nieuwe Bestuurscommissie. De belangrijke thema's zijn bestuurlijke vernieuwing, nabijheid van bestuur, transparantie en rechtsstaat, onderwijs, klimaat, wonen en leefbaarheid.

Communicatie is van essentieel belang in elk gezonde relatie. Het Stadsgebied Weesp gaat een nieuwe relatie aan met Amsterdam. Deze relatie moet vertrouwen als basis hebben. Vervolgens is het van groot belang dat twistpunten openlijk worden besproken en behandeld. Het succes van dit samengaan staat en valt met onze gezamenlijke toewijding. Elkaar verantwoordelijk houden in deze samenwerking is cruciaal met als doel dat iedere inwoner van het Stadsgebied Weesp met trots kan zeggen: ik hoor erbij. Als vertegenwoordiging van de inwoners tonen wij onze inzet om de stem van de meerderheid te horen en tegelijkertijd naar de minderheid te luisteren. Wij doen dat door een relatie aan te gaan op basis van vertrouwen tussen de bestuurscommissie en inwoners. Inwoners en ondernemers hebben aan de voorkant van plannen informatie nodig én verschillende mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de eigen omgeving. Daarom zijn wij voorstander van het voortzetten van Weesp begroot. Om de bestuurscommissie tot een succes te maken, zien we in aanloop naar de evaluatie in 2025 een jaarlijkse audit als een hulpmiddel.

Dit zijn de uitgangspunten voor alle hieronder genoemde speerpunten in het verkiezingsprogramma van D66 Amsterdam Weesp.

Samenleven in Weesp: met plezier wonen en werken in Weesp

De inwoners van Weesp en haar bezoekers hebben op allerlei verschillende manieren te maken met de dynamiek van de regio: wonen, recreëren, werk. We willen de kracht en kennis van Amsterdam toepassen om op die manier de leefbaarheid in Weesp te behouden en te versterken.

- D66 Amsterdam Weesp staat voor een veilige samenleving.
- Alle inwoners hebben een stem. Ook de stem van kinderen in ons Stadsgebied doen ertoe. Het is een taak van de bestuurscommissie om ook naar minderjarigen te luisteren. De jeugd heeft de toekomst en het is onze taak om die toekomst kansrijk en eerlijk samen te bouwen.

- Actie is nu meer dan ooit nodig voor groepen die momenteel in de knel komen bij het vinden van een passende woning: starters, ouderen, mensen met een laag inkomen en mensen met een beperking.
- Een creatieve en transparante invulling van de Omgevingsvisie is nodig als het gaat om bouwen in Weesp. We doen dit door slimme stadsvernieuwing met aandacht voor het versterken van de leefbaarheid in dat gebied. Binnen de omgevingsvisie willen we kantoorgebouwen transformeren naar woningen.
- Verbinding draagt bij aan samenhang. Wij blijven graag met elkaar verbonden door onze cultuur binnen het Stadsgebied. Inwoners voelen zich verbonden door sport en kunst en cultuur. Deze verrijken ons leven. Verenigingen en stichtingen hebben een cruciale functie in de maatschappij en moeten kunnen rekenen op ondersteuning met kennis en financiën.
- Wij geven ruimte aan nieuwe initiatieven die een positieve bijdragen leveren aan onze samenleving.
- D66 Amsterdam Weesp wil onze inwoners toegang geven tot kennis, zodat zij deze kunnen toepassen in hun dagelijks leven om in hun kracht te staan. Om de juiste paden binnen Amsterdam te bewandelen, moet de kennis laagdrempelig toegankelijk zijn. D66 Amsterdam Weesp zet zich in voor het verder versterken van buurtkamers en een volwaardige vestiging van de Bibliotheek voor hulp en ondersteuning aan inwoners.
- In Weesp zijn we trots op ons erfgoed. Het stadhuis van Weesp moet het huis van de inwoners zijn. Dit kan op meerdere innovatieve manieren. Denk aan een uitbreiding van het museum en andere culturele functies.
- We staan sterk voor maatschappelijke tradities, zoals de Triatlon, Vechten op de Vecht, en Sluis en Bruggenfeest, binnen hedendaagse kaders. Wij zijn voor een mooie en bovenal veilige vuurwerkshow tijdens Oud en Nieuw.

Opgroeien en leven in Weesp: dichtbij, eerlijk, gezond

Onderwijs is de sleutel voor kansengelijkheid. We willen in Weesp een goed scholenaanbod behouden. Wij zien dat de kinderopvang onder druk staat en dat er scherp naar de toekomstige capaciteit van basis- en voortgezet onderwijs moet worden gekeken. We zetten ons in voor een goed evenwicht tussen kwaliteit en kwantiteit. Anticiperen en acteren zijn belangrijke aspecten om de verwachte groei te verwelkomen. Ruimte maken voor alle Weespers begint nu.

- Alle kinderen en jongeren moeten een onderwijs- en kinderopvangplek in Weesp kunnen krijgen. Ze moeten kunnen sporten, een zwemdiploma kunnen halen en veilig naar school kunnen fietsen. Dit stelt eisen aan de infrastructuur van een groeiend Weesp.
- D66 Amsterdam Weesp staat voor de meest ruimhartige ondersteuning aan kinderen uit gezinnen met lage inkomens. Niet alleen het aanbod moet passend zijn voor de behoeftes van opgroeiende kinderen. Het verlenen van de juiste hulp voordat de schuld ontstaat is wat ons betreft de manier om inwoners in bescherming te nemen van de gevolgen van (ongezonde) schulden.
- Behalve goed georganiseerde en toegankelijke zorg via onze wijkteams is aandacht voor preventie nodig. Voorkomen is in dit geval echt beter dan genezen.

- Weesp Stressvrij: Het ontwikkelen van stressvrije zones in samenwerking met de inwoners is waar wij aan gaan werken. In plaats van wat niet mag in een bepaalde zone werken wij graag naar zones waar dingen mogen, alles in teken van “Weesp Stressvrij”. Dit is nodig om te ontstressen uit ons drukke en stressvolle dagelijkse leven. Inwoners met minder stress leven langer en dragen positief bij aan onze samenleving. De gevolgen van stress, overgewicht, eenzaamheid en andere ziekmakers mogen wij niet uit het oog verliezen en moeten een plek hebben in het gemeentelijke beleid. Ook op het niveau van het stadsgebied is D66 Amsterdam Weesp voorstander van een lokaal preventieakkoord.
- Alle kinderen in Weesp leren over de geschiedenis van hun eigen stad door de samenwerking met het Museum Weesp.

Duurzaam Weesp

D66 Amsterdam Weesp verbindt zich aan de klimaatdoelstellingen van Amsterdam: energieneutraal in 2050 en een duurzame gemeentelijke organisatie in 2030. Klimaatadaptatie met groen en waterbeheer draagt bij aan gezonde en leefbare wijken. De noodzaak van de energietransitie moet transparant gemaakt worden om zo onderling begrip en evenwicht te creëren vanuit kosten en baten voor inwoners en ondernemers. Dit proces en de kosten die dat met zich meebrengt moet eerlijk worden verdeeld.

- D66 Amsterdam Weesp staat voor de hoogst mogelijke versnelling van de energietransitie voor inwoners en ondernemers. Niet alleen vanwege het beperken van klimaatverandering, ook vanwege inkomens- en concurrentie-effecten. De al aanwezige ruimhartige ondersteuning in Amsterdam moet zo spoedig mogelijk beschikbaar zijn voor inwoners en ondernemers en Weesp. Onze eigen goede ideeën, zoals de energiecoaches, willen we houden.
- Binnen Weesp zien wij lopen, fietsen en ov als de belangrijkste vervoersmethoden. Hiervoor zijn investeringen nodig in de fiets- en ov-netwerken, niet alleen met Amsterdam, maar ook met de Gooi- en Vechtstreek. Wij zien kansen in de ontwikkeling van deelauto's en willen dat met parkeren ondersteunen. Elektrisch rijden heeft de toekomst. Integreer het opladen in nieuwbouw en stimuleer snel laden bij de bestaande tankstations.
- De nieuwe ontsluiting van Weesp naar de A1 moet niet alleen spoedig uitgevoerd worden, maar ook met aandacht voor de circulatie door Weesp. Veiligheid van kinderen en jongeren is daarbij een kritische randvoorwaarde.
- Het ingezette parkeerbeleid moet regelmatig met betrokken inwoners worden geëvalueerd en eventueel bijgesteld. Het parkeergedrag in de wijken moet gemonitord worden op parkeerdruk en overlast. Alle bestaande grotere parkeerterreinen, bij sportvelden, op bedrijventerreinen en bij het Station kunnen met zonnepanelen worden overkapt. Kansen hiervoor moeten actief worden benut en organisatorische ondersteuning aangeboden.
- D66 Amsterdam Weesp wil zuinig zijn op ons groen. Wij willen dat het Weesper groen beschermd wordt door de ecologische hoofdstructuur van Amsterdam en de ontwikkeling van onze buitengebieden verbinden met het Naardermeer. Dit betekent een visie op de transitie van de agrarische bedrijvigheid in dit gebied. Wij blijven tegen verdere uitbreiding van woningbouw in de buitengebieden en polders.

Vrijheid in verbinding

Verkiezingsprogramma
gemeenteraadsverkiezingen 2022